

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

SOU
1969: 2 B

Statens
offentliga
utredningar

1969: 2

Utbildnings-
departementet

Om sexuallivet i Sverige

Värderingar, normer, beteenden
i sociologisk tolkning

Av Hans L. Zetterberg

SOU
S

Utredningen rörande sexual- och samlevnads-
frågor i undervisnings- och upplysningsarbetet
(USSU)

Stockholm 1969

Statens offentliga utredningar 1969

Kronologisk förteckning

1. Faktisk brottslighet bland skolbarn. Esselte. Ju.
2. Om sexuallivet i Sverige. Esselte. U.

Statens offentliga utredningar

1969:2

Utbildningsdepartementet

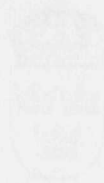
Om sexuallivet i Sverige

Värderingar, normer, beteenden
i sociologisk tolkning

Av Hans L. Zetterberg

Utredningen rörande sexual- och samlevnadsfrågor
i undervisnings- och upplysningsarbetet (USSU)

Stockholm 1969

Omseskrift i Sverige

Vad är omseskrift?
En utvärdering av omseskriftens
roll i den svenska
skolan.

Innehåll

Kommitténs förord	5	Kapitel 5 <i>Om sexualkunskap</i>	44
Författarens förord	7	5.1 Kunskapsbegränsning som social kontroll	44
Kapitel 1 <i>Om undersökningen</i>	9	5.2 Preventivkunskap	46
1.1 Myndigheternas engagemang	9	5.3 Sexualundervisningens genombrott	48
1.2 Hur undersökningen gjordes	10	5.4 Effekten av nuvarande sexualundervisning	49
1.3 Urvalet	14	5.5 Omfattningen av sexualundervisning	49
1.4 Frågeformuläret	16	5.6 Det etiska innehållet i skolans sexualundervisning	50
1.5 Karaktären av våra slutsatser	16	Kapitel 6 <i>Om jämlikhet och välfärd</i>	52
1.6 Några konventioner	18	6.1 Utomäktenskapliga barn	52
Kapitel 2 <i>Om det återhållsamma sexualmönstret och dess förändringar</i>	19	6.2 Könsrollernas dubbelmoral	52
2.1 Det återhållsamma sexualmönstret	19	6.3 Rättvisprincipen	53
2.2 Romantisk kärlek	20	6.4 Icke-önskade graviditeter	54
2.3 Den preventiva teknikens spridning	23	6.5 Den drastiskt gammalmoraliska lösningen	55
2.4 Andra faktorer	24	6.6 Det orättvisa i icke-önskade graviditeter	55
2.5 Återhållsamma värderingar och normer	25	6.7 Abort	56
2.6 Relation till andra attityder	27	Tabellbilaga	61
2.7 Lära och liv	30	Frågeformulär	141
2.8 En ny norm?	31		
Kapitel 3 <i>Om inledningen i det sexuella</i>	32		
3.1 De oerfarna	32		
3.2 Sexualdebutåldern	33		
3.3 Föräldrarnas sociala kontroll	35		
3.4 Omständigheterna kring det första samlaget hos den yngre generationen	35		
Kapitel 4 <i>Om befolkningens sexuella aktivitet</i>	38		
4.1 Antal partners	38		
4.2 Antal samlag senaste månaden	40		
4.3 Den sexuella tillfredsställelsen	41		

Kommitténs förord

För utredningen rörande sexual- och samlevnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet (USSU) stod det från början klart, att ett förslag måste bygga på en så god kännedom som möjligt om svenska folkets värderingar, normer, attityder och beteenden på det sexuella området. Icke så att dessa finge bli helt utslagsgivande för innehållet i kommitténs slutliga förslag, men att bristande information om dessa förhållanden skulle kunna leda kommittén att förbise väsentliga realiteter under sitt arbete. Kommitténs förhoppning var också, att en bred objektiv framställning av sexuella värderingar, normer och beteenden i vårt land skulle ge upphov till en livlig och inträngande debatt i massmedia, organisationer och institutioner, vilken också skulle tillföra kommittén värdefulla synpunkter.

Kungl. Majt biföll den 14 juli 1966 kommitténs framställning om uppdrag till Svenska Institutet för Opinionsundersökningar (SIFO) att göra en sociologisk undersökning med professor Hans Zetterberg som vetenskaplig ledare.

USSU vill i detta sammanhang till professor Zetterberg framföra ett tack för hans stimulerande och uppslagsrika bidrag till utredningsarbetet, såväl under de förberedande överläggningarna som genom det framlagda resultatet av undersökningen.

Uppdragets inriktning och omfattning har bestämts av kommittén. Uppläggning och utformning av frågeformulären har skett un-

der nära samarbete mellan USSU och Zetterberg och hans medarbetare. Formulären godkändes slutgiltigt och enhälligt av kommittén den 12 januari 1967. Fältarbetet genomfördes under februari och mars samma år, och rapporten överlämnades till USSU i oktober 1968. Sammanställning, analys och tolkning av siffermaterialet har helt skett på Zetterbergs ansvar. Detta innebär alltså att de slutsatser som dragits i den nu framlagda undersökningen är Zetterbergs. I den mån värderingar, åsikter och ståndpunkter kommer till uttryck i framställningen, har kommittén inte tagit ställning till dessa.

I förhoppning att det framlagda materialet skall ge upphov till omfattande studium och diskussion överlämnas undersökningen härmed till offentligheten.

Stockholm i november 1968

På USSU:s vägnar:

Ragnar Lund

Ordförande

Författarens förord

Denna rapport presenterar några data från en intervjuundersökning kring sexuallivet i Sverige och ger dem en sociologisk tolkning för Utredningen rörande sexual- och samlvnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet (USSU).

Intervjuundersökningen har gjorts av Svenska Institutet för Opinionsundersökningar (SIFO) med en uppläggnng av det slag som är standard inom den statliga utredningsverksamheten. Ett självvägande urval erhöles genom lottning av individer i mantalslängder inom ett basurval av över etthundra kommuner. Inom gängse felmarginaler är fakta från intervjuundersökningen av det slag som betraktas som odiskutable inom svensk förvaltning.

Den sociologiska tolkningen erhåller vi genom att relatera vad de intervjuade berättat till (1) kulturella strömningar, t. ex. livsåskådningar, massmedias föreställningsvärldar, till (2) tekniska förändringar, t. ex. utvecklingen av preventivmedel för massdistribution, till (3) drag i den svenska sociala strukturen, t. ex. äktenskapsåldern, socialvårdens utbyggnad och till (4) det mellanmänskliga samspelet, t. ex. kontakten mellan föräldrar och barn. Vi har sökt göra tolkningarna utan användning av teknisk vokabulär så att de blir omedelbart tillgängliga för en bredare allmänhet.

Sociologiska tolkningar av intervjumaterial görs med målsättningen att nå objektiv förståelse, att söka förklara hur ett socialt

fenomen hänger samman med andra sociala fenomen. Vi låter alltså vår kunskap om andra sociala fenomen komma till tals när data från intervjuundersökningen presenteras. Det normala är att olika forskare kommer till likartade tolkningar, men skillnader (särskilt nyansskillnader) är vanliga. De härrör mest från att en del samhällsforskare har större vana än andra att spåra sammanhang mellan sociala fenomen. Men en del av dessa tolkningsskillnader kan också härröra från »bias». Forskare har genom utbildning på olika orter och med olika ämneskombinationer fått något olika teoretiska perspektiv på sitt ämne. Deras personliga bakgrund, situation och värderingar gör det också lättare att se vissa samband och svårare att se andra.

De sociologiska tolkningarna i vår framställning – i motsats till själva siffermaterialet – är alltså inte nödvändigtvis helt odiskutable. Det kan finnas rum för alternativ och nyanser.

I görligaste mån söker man naturligtvis undvika bias, och man söker att i förväg klargöra de bias som finns så att både författare och läsare blir på sin vakt. De omedvetna bias som till äventyrs kan ha påverkat denna rapport's tolkningar, kan härröra från författarens personliga historia, t. ex. hans engagemang under tonåren i frikyrkliga och kyrkliga organisationer eller hans verksamhet som sociolog under 16 år i USA som är ett puritanskt land. De kan

också härröra från vad hans tidigare publicerade teorier förutsagt om ämnet; man är som bekant egendomligt generös mot sina förutfattade meningar. De medvetna bias som finns i den här framställningen torde härstamma från två övertygelser som finns inom lejonparten av den moderna litteraturen om sexuallivets sociala sammanhang. De författare som oftast åberopas tycks ta för givet

att någon form av social kontroll av det sexuella i form av lagstiftning och/eller hederskodex är nödvändig för att undvika kaotiska förhållanden för de barn som föds, och för att undvika erotisk degradering av de vuxna;

att i västerlandet sexuallivet är en onödigt snålt utnyttjad reservoar av mänsklig glädje.

Dessa allmänt spridda övertygelser, som jag delar, torde kunna skönjas mellan raderna i denna framställning och har utan tvivel påverkat de tolkningar av intervjumaterialet som gjorts. Men de är svåra att leda i strängt vetenskapligt bevis, och ingen har ännu gjort det.

Arbetet med denna utredningsrapport utfördes dels vid SIFO i Stockholm, min forskningsbas i Sverige, dels vid Ohio State University i Columbus, min akademiska hemvist i USA. Helena Streiffert, fil. kand., har varit projektets assistent under väsentliga faser av arbetet och bidragit både till databearbetning och tolkningar. Till forskningschefen på SIFO, fil. lic. Karin Busch, står vi i stor tacksamhetsskuld för hjälp med både vetenskapliga och praktiska problem, bl. a. framställningen av tabellbilagan. USSU:s förra huvudsekreterare, fil. lic. Maj-Briht Bergström-Walan, har både i Stockholm och vid besök i Columbus hjälpt arbetet; hennes bidrag har generöst gått utöver rollen att vara en förmedlande länk till uppdragsgivarna. Kommitténs nuvarande huvudsekreterare, chefredaktör Carl Gustaf Boëthius, tackar jag för hans genomgång av manuskriptet och för hans insiktsfulla förslag. Jag vill också tacka kommitténs ordförande, undervisningsrådet Ragnar Lund, och de övriga medlemmarna i

USSU; vi gjorde frågeformuläret tillsammans, och när ett utkast av denna rapport var färdigt, fick jag mycket värdefulla kommentarer från kommitténs medlemmar. Ingen utom jag själv skall dock lastas för rapportens svagheter. Det har varit underförstått att kommittén i sitt slutliga ställningstagande till utformningen av sexualundervisningen kan låta andra överväganden än dem som finns i denna rapport bli utslagsgivande. Kommittén förtjänar under alla förhållanden stor uppskattning från samhällsvetenskapliga kretsar för sin välvilliga inställning att låta sin utredningsman bidra med inte bara siffermaterial utan också dess tolkning.

Till SIFO:s intervjuare och deras fältchef, Eja Sjölin, och till de närmare 2 000 personer som lät sig intervjuas och gav grundmaterialet för denna rapport står vi i den största tacksamhetsskulden. De har gett oss material till den första undersökningen i världen av sexuella beteenden hos vuxna baserad på ett statistiskt tillfredsställande urval. De har gett oss möjlighet att för första gången i detalj utrona vad det innebär att vara ett »kontraceptivt samhälle», d. v. s. ett samhälle vars sociala kontroll över det sexuella i allt mindre grad bygger på tystnad och på hämningar skapade av denna tystnad, men i allt högre grad på fullständig information och adekvata preventivvanor.

Hans L. Zetterberg

Styrelseordförande i SIFO

Professor and Chairman of The Department
of Sociology at The Ohio State University

1.1 *Myndigheternas engagemang*

»Vad har staten med mitt sexualliv att göra?» Så frågade några av de personer som utlottats för en intervju i den undersökning som här rapporteras. Det är en god fråga.

Sedan århundraden har staten i Sverige liksom i andra länder ingripit i undersåtarnas sexualliv. Det har skett genom lagstiftning som förbjudit vissa sexuella relationer och handlingar. Hos oss har det också skett genom statskyrkan som mer eller mindre energiskt påbjudit sina versioner av tukt och sedlighet.

Myndigheternas nutida intresse för nationens sexualliv representerar emellertid något ganska artskilt och också något mycket nytt. Tonvikten ligger inte längre på lagstiftning och tukt utan på upplysning och service. Det viktigaste statliga instrumentet är inte längre kyrkan utan skolan.

Förskjutningen i myndigheternas engagemang har skett mycket snabbt; man kan gott kalla den en tvärvändning. Ända till 1938 var det i lag förbjudet att offentligt upplysa om och försälja preventivmedel. Vad som i högsta grad var privat (ja olaglig) verksamhet har sedan blivit utbyggt och utvecklats inte bara med myndigheternas goda minne utan även i viss utsträckning genom statens försorg. År 1946 förelade statsmakterna apoteken skyldighet att tillhandahålla preventivmedel till alla som ef-

terfrågade sådana, även tonåringar. År 1956 påbjöds allmän sexualundervisning i skolorna, och de lokala skolmyndigheternas rätt att bestämma huruvida sexualundervisning skulle meddelas eller ej upphävdes. Redan tidigare kunde staten inom folkbildningsarbetets ram stödja sexualupplysning för vuxna. Läkarbehandling för sexuella besvär kan betalas av den av staten organiserade obligatoriska sjukförsäkringen. Offentliga mödravårdscentraler utprovar sedan 40-talet pessar. Ett annat exempel på statens nya intresse är att vid tidpunkten för denna undersökning ca fem procent av svensk u-hjälp gick till familjeplaneringsprogram.

Vår undersökning skall i grova drag utröna befolkningens normer, attityder, kunskap och beteenden på det sexuella området. Det är den första undersökning på riksplaneln av detta slag som gjorts på direkt beställning av ett statligt organ sedan statsmakterna på detta nya sätt engagerat sig i ämnet. Därför har undersökningen fått den breda översiktens karaktär.

Svensk akademisk forskning har tidigare belyst ämnet, och därför har den bild vi tecknar många bekanta drag. Samtidigt med vår undersökning genomfördes mer specialiserade undersökningar av ett forskarlag av medicinare och sociologer – Nils Gustafsson, Gunnar Inghe och Joachim Israel – stödda av medel från Riksbankens Jubileumsfond, Medicinska Forskningsrådet

och Samhällsvetenskapliga Forskningsrådet. Andra akademiska specialundersökningar är på gång, och många kommer säkert att följa. Samhället börjar alltså få ett underlag för rationella överväganden om det sexuella, ett område så bundet till traditions- och känslotänkande.

Det är sannolikt att denna forskning griper in i den enskildes liv också på annat sätt än genom åtgärder som riksdag, regering och ämbetsverk beslutar på basis av de gjorda utredningarna och forskningsprojekten. Med den delikata balans mellan lycka och förtvivlan som råder i en del människors sexualliv och med den villrådighet som många känner om sexualmoral vore det angeläget att studera i detalj hur befolkningen påverkas av kunskapen om sexualforskningens resultat. Att studera forskningens konsekvenser tillhör en socialt ansvarig forskningspolitik, och detta gäller i hög grad för sexualforskningen.

1.2 Hur undersökningen gjordes

Det sexuella är ett privat område. Två tredjedelar (67%) av de intervjuade i denna undersökning rapporterar att deras föräldrar var »noga med att inte visa sig nakna» när barnen var med. Denna blyghet var störst i arbetarhem i den äldre generationen (80%) och minst i högre yrkesklasser i den yngre generationen (28%). Två av tre (64%) hade sett sina föräldrar visa ömhet mot varandra genom att smekas, kyssas eller säga rara saker. Var tionde (12%) hade sett eller hört sina föräldrar ha samlag. Denna uppenbara privatisering av det sexuella har en stark tradition i vårt land. Men eftersom den finns också, om ej alltid i samma utsträckning, i samhällen med andra religiösa och moraliska traditioner än vårt, har Vilhelm Aubert kanske rätt när han säger att »kärleken är helig (avskild), eftersom dess hemligheter är väsentliga och måste förbli hemliga om inte fenomenet skall ändra karaktär».¹

Av betydelse för oss som arbetar med intervjumetoder är den vana eller ovana som befolkningen har utvecklat att tala om

kärlekslivets hemligheter. Fyra av fem (80%) säger att de har någon som de kan tala öppet med om det sexuella, de övriga har ingen eller är tveksamma om de egentligen har någon. Vad kan en främmande person som ber om en timmes intervju egentligen vänta sig att få reda på om detta avskilda område, som många inte ens har någon vana att tala öppet om? Vårt första problem är därför att modifiera konventionella intervjuundersökningar så att de blir användbara på detta privatiserade, känsloladdade område.

I utlandet har man lyckats med intervjuundersökningar om sexuella ting genom att utnyttja en liten grupp elitintervjuare, som uppträtt i roller som liknar gynekologens eller psykiaterns och därmed beretts tillträde till vad som vanligen hålles utanför konversation med utomstående. I Sverige använder professor Gunnar Inghe och hans medhjälpare medicine kandidater i en undersökning av veneriskt smittade, vilken även berör sexuella beteenden och attityder. För denna breda kartläggning betraktades det dock som en fördel att inte be personerna komma till en institution på ett sjukhus eller en familjerådgivningsbyrå utan att besöka dem för intervju i deras egna hem.

Det är emellertid givet att SIFO:s intervjuare inte har vana att utföra det arbete som gynekologer, psykiatrer eller medicine kandidater utför. SIFO:s intervjuare är utbildade att samla in uppgifter på områden där konversationen flyter lätt: om konsumtionsvanor, fritidshobbies, politiska åsikter etc. De är inte utbildade till uppgiftsinsamling från områden skyddade av den serie sociala normer, som man brukar sammanfatta under begreppet »privatlivets helgd». Vi måste därför utveckla en ny teknik för uppgiftsinsamling. En enkel lösning har använts. Vi delar fältarbetet för undersökningen i två delar: *muntlig besöksintervju* och *privatenkät*.

Den muntliga besöksutfrågningen utnyttjar intervjuarnas betygade skicklighet och erfarenhet i att få tillträde till hemmen

¹ Vilhelm Aubert, *Det dolda samhället*, Stockholm, 1966, sid. 175.

och vänlig kontakt. Den omfattar endast sådana frågor om vilka samtal flyter lätt: frågor om civilstånd, antal barn, skolutbildning, allmänna attityder, etc. Därefter överlämnar intervjuaren ett formulär att ifyllas privat. Detta formulär innehåller de intima frågorna. Det förseglas och instoppas i en plomberad uppsamlingslåda, som intervjuaren har med sig och som ej får öppnas av honom. Intervjuaren kan under privatenkäten bistå den utvalda personen på olika sätt, t. ex. låna ut en penna, upplysa om att man får hoppa över en fråga om man fastnar på den, uppmuntra slutförandet av enkäten och se till att den utvalda personen ej störs av andra hushållsmedlemmar under den tid han eller hon fyller i formuläret. Denna metod respekterar privatlivets helgd och ger ändå väsentlig information för utredningsuppdraget.

Speciell orientering kring dessa problem gavs till de 261 intervjuare som utvalts att medverka i denna undersökning. Det skedde vid sammandragningar på tolv olika platser i landet. Vid dessa sammandragningar gick intervjuformulären igenom i detalj. De intervjuare som efter denna genomgång inte ville åta sig intervjuarbete eller trodde att de inte kunde klara intervjuer av detta slag entledigades från uppdraget. Före denna genomgång höll SIFO:s representant ett kort anförande, som vi här skall återge.

Hemligt sällskap. Vi är kallade till en intervjuarträff, och den här gången är vi också kallade till ett *hemligt sällskap*. Ett hemligt sällskap är en grupp människor som samlas för att göra något viktigt, men som inte vill att utomstående skall veta alltför mycket om det. Om utomstående får reda på vad ett hemligt sällskap gör, så försvåras uppgiften för sällskapet. Därför håller alla på regeln att »vi skall inte skvallra». Vår träff här är ett hemligt sällskap i denna mening: vi tänker göra något väldigt viktigt men det blir svårt att göra detta om all bygdens folk vet om det och om tidningarna skriver om det. Därför ber jag er att hålla vad vi gör i dag konfidentiellt och inte ge det någon spridning utanför vår egen krets. Att lova detta är inte svårt för en SIFO-intervjuare som ju arbetar under tystnadsplikt. Denna gång har vi helt enkelt utsträckt tystnadsplikten till att gälla inte bara intervjuerna utan allt som rör den undersökning vi nu skall gå igenom. Om någon

utomstående frågar så får ni alltså hänvisa till tystnadsplikten. Vi vill inte ha vårt fältarbete stört av några som helst rykten, skrivelser eller uttalanden – vare sig de är sanna eller falska. Det är bäst för alla om denna undersökning genomföres i lugn och ro utan publicitet. SIFO:s huvudkontor har – som ni vet – utmärkta relationer med alla myndigheter, tidningar och med radio och TV. Om någon journalist eller myndighet frågar er om denna undersökning så hänvisar ni till SIFO:s huvudkontor och professor Zetterberg.

Uppdragsgivare. Huvuduppdragsgivare är USSU, en statlig kommitté som skall utforma dels skolans sexualundervisning dels folkbildningens sexualupplysning. Det senare är viktigt och förklarar varför de frågor som ställs inte bara gäller skolorngdom utan också vuxna. Medlemmarna i kommittén finns angivna i det aviseringsbrev som skickats till alla som utlottats för intervjuer i denna undersökning.

Många intresseriktningar är representerade inom kommittén. Fullständig enighet finns bland dessa, inte bara om nödvändigheten att samla in dessa uppgifter, utan också om de enskilda frågornas utformning.

1965 års statliga abortkommitté som skall ge översyn av lagstiftningen om abort är en annan uppdragsgivare som har en del av frågeformuläret.

Båda kommittéerna rör sig på områden där det finns mycket tyckande och få fakta. Undervisning om preventivmedel sker t. ex. i skolans årskurs 9 (om den alls äger rum), men ingen vet hur många elever som redan hunnit skaffa sig sexuell erfarenhet innan undervisningen om skyddsmedel sätter in. Vi måste därför fråga hur gamla de var vid den sexuella debuten. Ingen vet heller säkert hur många kvinnor som har genomgått en abort: de kan vara 3, 13, 23 eller 33 procent. Vår undersökning kommer att ge nödvändiga fakta. Varje fråga har därför utformats med uppdragsgivarna. Det finns ingen okynnesfråga, ingenting som vi satt dit för vår privata nyfikenhets skull.

Slutrapporten. Slutrapporten för denna undersökning blir en skrift i serien Statens Offentliga Utredningar. Enligt beslut av uppdragsgivarna skall ingenting offentliggöras av denna undersökning förrän den är helt färdig.

Formulären. Första halvan av formuläret kallas *mundlig intervju* och ifylles som vanligt av intervjuaren. Den är tryckt på vitt papper.

Andra halvan av formuläret kallas *privatenkät* och ifylles av intervjupersonen. Den är tryckt på blått papper för män och grönt papper för kvinnor. De båda halvorna är sam-

manbundna och skall ej rivas förrän under besöket hos intervjupersonen. Alla intima frågor finns i privatenkäten.

Avtal om intervju. Som regel gäller att vi gör telefonavtal om bästa tiden för en intervju. Aviseringsbrevet har helt ärligt nämnt att vissa frågor i intervjun rör sexuallivet och sexualundervisningen. Hos en del personer väcker detta misstankar, och de är motvilliga att avtala om intervju. Tala om att många frågor inte alls har med detta område att göra och att ni vill ha svar åtminstone på frågorna om socialpolitik, religion, barnuppföstran o. s. v. Som vanligt gäller att man inte frågar om eller när man får komma. Man frågar: »Passar det att jag kommer på ... dag klockan ...?» Bästa sättet att få en intervju är att ta för givet att man får den.

Vägrare och avhoppare. Som vanligt har vem som helst rätt att vägra svar på någon fråga. Antalet som stegrar sig inför att svara på vissa frågor är i och för sig ett mycket intressant forskningsresultat för den statliga utredningen om sexualundervisningen.

Det är väsentligt att vi får *björja* en intervju med alla utvalda. De vägrare vi får i denna undersökning skall helst vara »avhoppare» från en redan påbörjad intervju inte sådana som sa nej från början, eller också skall deras vägran begränsa sig till enstaka frågor. Frågeformuläret är så väl utprovat och redigerat att när man väl börjat en intervju så går den lätt vidare av bara farten. Alltså, ingen vägran bör godtas i telefonsamtalet som avtalar tiden för intervjun. Om någon tycks vilja vägra på detta stadium så bed att få komma och läsa upp frågor ur formuläret – om han eller hon då får frågor som han inte vill svara på, så godtar vi naturligtvis ett »avhopp». Vår erfarenhet från omfattande provintervjuer är att de första fem, tio minuterna minskar fruktan och motstånd så att antalet »avhopp» blir mycket litet. En typisk intervjuare som fått upp till tio intervjuer att göra bör faktiskt kunna klara alla utan vägran eller avhopp.

Val av intervjuare. I denna undersökning gäller utan undantag att män intervjuar män, kvinnor intervjuar kvinnor. Endast ordinarie legitimerade intervjuare får intervjuas i denna undersökning.

Bilpatrull. På platser där vi inte anser oss ha en förstklassig intervjuare av rätt kön sker intervjuerna från bilpatruller. I vissa fall kommer bilpatruller att besöka vägrare eller svårintervjuade.

Urval. Sammanlagt har ca 2 200 intervjuer lagts ut. Aldrarna mellan 18 och 30 år är översamlade men åldrarna 30–60 finns representerade. De yngre har lättare att tala öppet om sexuella ting och det stora antalet unga gör intervjuarbetet lättare.

I formuläret finns en del frågor, (bl. a. om förälskelser) som de äldre ibland finner irrelevanta. Framhåll då gärna att formuläret används för både unga och äldre och att vissa frågor passar de unga bättre men att alla frågor dock måste ställas även till de äldre.

Intervjupersonens adress. Intervjupersonens namn står på första sidan. Där finns också den bästa adress som vi har på hans eller hennes bostad. Om ni finner att vederbörande flyttat, så fyll i den nya adressen. Om den nya adressen ligger långtifrån ert vanliga intervjuområde skall hela formuläret återsändas till SIFO. Formuläret är personligt och kan inte användas för någon annan än den angivna personen.

SIFO har dragit adresserna ur mantalslängderna för några veckor sedan så de är alldeles färska. Dessutom har vi bett postverket tala om huruvida aviseringsbrevet var rätt adresserat. Så praktiskt taget alla adresser är korrekta. Skulle en enstaka person ha hunnit flytta, ber vi er vara goda detektiver och via hans grannar, arbetsgivare eller umgänge få fatt på den nya adressen.

Anonymitet. Gång på gång framhåller vi att svaren behandlas konfidentiellt och privatenkäten är helt anonym.

Vi använder namnet på första sidan i två syften. Först är det en del av en statistisk procedur som garanterar att personen i fråga representerar en del av folket. Sedan är det en del av kontrollen av intervjuarna. Vi skriver (eller ringer) ett stickprov av de utvalda och frågar om intervjun ägde rum och om intervjuaren uppträdde korrekt och följde instruktionerna. Utöver dessa syften – att få en riktig kontroll – har namnet ingen betydelse för SIFO.

På SIFO kommer vi därför att, när kontrollen av intervjuarna är färdig klippa bort namnet och endast gå efter formulärets nummer när vi bearbetar det. Ni får gärna säga detta till intervjupersonen, men gör det endast om han frågar.

Privatenkäten har inget ställe där man skriver sitt namn. Numret står istället påtryckt på första sidan. Tryckeriet har satt samma nummer på formuläret för den muntliga intervjun som på formuläret för privatenkäten.

Alltså – alla namn blir nummer. Och som vanligt gäller att alla svar blir statistik. Ingen utnyttjar svaren till att generera någon som intervjuats.

Intervjusituationen. Alla slags intervjuer går lättare om man är ensam med intervjupersonen – detta gäller än mer denna gång än vanligt. Det är därför rimligt att be att få utföra intervjun i lugn och ro. Intervjubesöket varar vanligen från 40 till 75 minuter och man behöver lugn hela tiden. Den som säger att »det tar mindre än en timme» tar nog inte fel mer än i något enstaka fall.

Insändning till SIFO. Formulären är SIFO:s egendom och måste återsändas till SIFO. Detta gäller även formulär som ej fyllts i på grund av flyttning, dödsfall, vägran, »avhopp» etc. SIFO måste ha tillbaka alla formulär som utlämnats till intervjuerna och intervjuerna måste ta tillbaka alla formulär för privatenkäten som utlämnats. Skulle någon intervjuperson vägra återlämna formuläret så kan intervjuaren hänvisa till texten i vänstra hörnet på första sidan av formuläret. Där står »Detta formulär är SIFO:s egendom och måste återsändas till SIFO».

Formulären för muntlig intervju insänds av intervjuaren när de är klara, minst en gång i veckan. Alla intervjuerna skall vara SIFO tillhanda i början av mars 1967.

Formulären från privatenkäten förvaras i uppsamlingslådan till fältarbetets slut och insänds alla på en gång när den sista intervjun är klar. Uppsamlingslådan sändes till SIFO som rekommenderat brev.

Privatenkäten. Privatenkäten förklaras för intervjupersoner på det sätt som anges i slutet av det muntliga (vita) formuläret. Där står:

Nu skall jag be Er att svara skriftligen på en del frågor. (*Ge ip det formulär som är sammanbundet med detta!*)

Skriv inte Ert namn: Allt är helt anonymt.

Tala inte om för mig hur Ni svarar.

När Ni är färdig, försegla detta och lägg det i denna uppsamlingslåda. (*Visa lådan!*)

Lådan är plomberad – jag får ej öppna den. (*Visa plomberingen!*)

Endast edsvuren personal på SIFO:s huvudkontor får öppna den.

Svaren används bara till statistik.

Svara genom att kryssa (X) i passande ruta.

Intervjuarens uppgift under enkäten är att se till att den svarande får arbeta ostört, ostörd av intervjuaren liksom av ev. andra personer i bostaden. Intervjuaren placerar sig alltså så att han inte kan se hur svaren markeras.

I privatenkätens formulär finns utskärningar och pilar som leder till sid. 9 för (1) de som ej haft samlag, (2) de som är över 30 år och därför ej behöver besvara frågor om sin sexuella debut, och (3) de som aldrig varit gravida (eller gjort någon gravid). Förflyttningen till sid. 9 underlättas av att den svarande re-

dan p. g. a. utskärningen i formulären skrivit på sid. 9.

Om någon svarande fastnar på en fråga, stakar sig, i privatenkäten, är det rätta rådet att be honom gå vidare till nästa fråga.

Om någon har svårt att läsa – endast då – kan intervjuaren, och endast med den svarandes medgivande, läsa upp frågorna i privatenkäten. Man läser då helst ur ett blankt formulär och låter den svarande markera sina svar utan att intervjuaren tittar efter vilket svar som markeras. Om man ej är ensam med den svarande, bör man ej läsa privatenkäten högt. Om en utvald person ej kan skriva själv skall han klassificeras på samma sätt som en sjuk person och behöver ej intervjuas.

Intervjuns atmosfär. Det är absolut väsentligt att skapa en allvarlig och saklig anda under hela besöket. En intervju som spårar ur i fnissningar och frivoliteter är felaktigt genomförd. En intervju som ger smak av tithälsmentalitet och porr är också helt misslyckad. Om en intervjuare av någon anledning får intervjuer av dessa slag, råder vi bestämt att han anmäler till SIFO. Sådana intervjuare kommer att ersättas av bilpatrullen.

Den bästa intervjustilen i denna undersökning är att »gömma sig bakom formuläret», det är formuläret som talar. Allt onödigt »rundsnaack» skall undvikas. Ett för den svarande mycket lugnande argument är att »alla svarar på samma fråga». De intervjuare som har en mer personlig intervjuteknik av det slag som gör intervjun till en samtalsliknande affär bör denna gång dämpa sin stil och låta formuläret framträda som det som helt styr intervjun.

Motstånd mot intima frågor. En reaktion som man får ibland är att »detta svarar jag inte på för detta är min ensak... detta har staten ingenting med att göra... jag är inte sån att jag talar om sån't här... sådana här moderna saker talar jag inte om... det pratas alldeles för mycket oansvarigt om det här...». Det mest effektiva argumentet i en sådan situation är att undersökningen behöver få reda på precis att vederbörande tycker detta. Genom att svara på frågorna får han en chans att uttrycka just denna sin åsikt till de instanser som är utslagsgivande för undervisning, folkbildning och lagstiftning. Om han däremot inte svarar, så kommer de som tycker annorlunda att få för stort inflytande. Ett liknande argument kan ges till dem som tycker att undersökningen ger för stort utrymme till konservativa och religiösa inställningar. Genom att svara får varje person en chans att påverka utvecklingen i den riktning man vill.

En Kinsey-undersökning? Är detta en svensk Kinsey-undersökning? Nej, Kinsey var zoolog och studerade enbart det biologiska sexuella beteendet. Vår undersökning har ett mycket vidare perspektiv. Den tar upp frågor om sociala normer för sexuellt beteende, om kärlek, om samlevnadens etik, om skyddsmedel. Den är inte ensidigt »sexologisk» som Kinsey-undersökningen.

Ingen bland SIFO-personalen är vetenskaplig expert på sex; ingen av oss utger sig som specialist på detta område. Läkare, pedagoger och sociologer kommer att använda resultaten som SIFO samlar in till undervisningens och folkbildningens bästa. Det är självklart att ingen SIFO-intervjuare utger sig som expert på detta ämne och att ingen som helst rådgivning eller sexualupplysning får ges i samband med intervjun.

Vår undersökning är inte särskilt märkvärdig. Det är angeläget att framhålla att hembesök för denna undersökning görs av helt vanliga människor som ber helt vanliga medmänniskor att frivilligt svara. Vi skall inte göra det här till något märkvärdigare än de frågor om högertrafik, partipreferenser, märkesvaror, barnens fickpengar, läsvanor, sparvanor och andra frågor som SIFO ställer. Med andra ord: *Var naturlig och som vanligt* i arbetet med denna undersökning. Det enda som är annorlunda är striktare åtgärder att ytterligare garantera de utfrågades anonymitet.

Så sade man alltså på de möten där intervjuarna fick sina instruktioner. Uppteckningen av detta anförande sändes till intervjuarna en vecka senare för att påminna dem igen om denna undersöknings karaktär.

Fältarbetet utfördes i februari och mars 1967. Ingen som helst publicitet gavs åt undersökningen under fältarbetet. Inga offentliga klagomål framställdes. Ingen tidningsreporter kom över formuläret eller gjorde något reportage kring någon intervju. Rapporter från intervjuare om goda erfarenheter och om problematiska situationer vidarebefordrades till andra intervjuare under fältarbetets gång. Inga intermezzon inträffade. Inga okontrollerbara situationer uppstod.

SIFO:s fältchef var i kontinuerlig kontakt med fältarbetarna. Samtalen gällde nästan alltid undersökningstekniska och administrativa problem. Men de enstaka intervjuare som kände behov att tala ut om alla omständigheter kring någon intervju fick göra

så. Det är nämligen inget tvivel om att en undersökning som denna berör en intervjuare på ett annat sätt än andra av hans eller hennes uppdrag.

1.3 Urvalet

Intervjupersonerna hade lottats bland 18–60-åringar inom mantalslängderna för de 117 kommuner som utgör SIFO:s basurval (»Miniatyr-Sverige»). Antalet utvalda inom varje kommun bestäms av de senast tillgängliga befolkningssiffrorna och det resulterade urvalet är självvägt. Vissa grupper som återfinns i mantalslängden – t. ex. sjuka, dövstumma, ej svensktalande – skall emellertid ej ingå i undersökningen. Av 2 266 som utvalts i mantalslängden utgick av olika anledningar 110 personer (tabell I: 1).

Från sexualundervisningens synpunkt ansåg vi att åldrarna 18–29 år var mer intressanta än åldrarna 30–60 år. Därför ställdes fler frågor till dem. Våra siffror för de yngre åldrarna är alltså något pålitligare än för de äldre åldrarna. För att erhålla giltiga rikssiffror för alla representerade åldrar måste varje intervju med personer mellan 30 och 60 räknas dubbelt i förhållande till intervjuer med personer mellan 18 och 29 år. Denna kompensation görs automatiskt i datamaskin. Samtidigt med denna kompensation gjordes en datastyrning av urvalet så att det korrekt motsvarar befolkningsstatistikens information om fördelningen på ålder, kön och civilstånd. (Se tabell I: 2.)

Personer under 30 år kallas i denna framställning för »den yngre generationen» och de som är 30 år och över kallas »den äldre generationen». Detta kan synas mindre artigt mot alla ungdomliga över 30 år. Men det är inte bara ovannämnda undersökningstekniska detalj som dikterat denna konvention. I vårt ämne tycks man f. n. urskilja något av en gräns vid 30-årsåldern.

De som utlottats för en intervju förbereddes genom ett brev från undersökningsledaren som formulerats i samråd med uppdragsgivarna. Brevet hade följande lydelse:

På uppdrag av en statlig utredning under ordförandeskap av undervisningsrådet Ragnar Lund kommer Sifo att genomföra en stor undersökning med början i februari 1967. Den skall belysa allmänhetens inställning till en rad viktiga frågor, såsom:

Socialvården
Abortfrågan
Sexualundervisningen
Sexuallivet
Fritidsvanor
Religionen

En del av frågorna ställs av en intervjuare. Andra frågor får Ni besvara genom att fylla i ett enkelt formulär.

Frågorna har formulerats i samarbete med ledamöterna i den statliga utredningen, nämligen:

Maj-Briht Bergström-Walan, fil. lic., leg. barnmorska

Carl Gustaf Boëthius, chefredaktör för tidskriften Vår Kyrka

Rolf Granstrand, fil. stud., f. d. ordförande i SECO

Birgitte Heeger, fil. kand., f. d. rikskonsulent i Svenska Missionsförbundets Ungdom (SMU)

Ragnar Lund, undervisningsråd

Ottar Ottersen, pastoratsadjunkt, bitr. studierektor i Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS)

Gösta Rodhe, skolöverläkare i Skolöverstyrelsen

Thorsten Sjövall, leg. läk., ordförande i RFSU

Torsten Wickbom, rektor vid Katrineholms gymnasialskola

Med ett noggrant vetenskapligt urval i mantalslängderna har Ni tillsammans med många hundra andra personer blivit utsedd att representera en del av svenska folket. Det är mycket viktigt att alla som valts ut också kan medverka, annars blir resultaten inte vetenskapligt tillförlitliga. Det sätt på vilket urvalet har gjorts innebär att Ni inte kan ersättas av någon annan.

Undersökningen genomföres i februari och mars. Vi är angelägna om att snarast få veta var vi kan nå Er för intervju. Om Ni flyttat eller om Ni inte finns på den adress till vilken vi skickat det här brevet, ber vi Er ha besväret att fylla i och omgående sända in det bifogade svarskortet.

Inom kort kommer en av Sifo:s intervjuare att ta kontakt med Er för att bestämma tid för intervju. Själva intervjun kommer därefter att genomföras vid ett besök hos Er. Intervjuarens enda uppdrag är att ta reda på, vad just Ni anser. Intervjuaren kommer inte på något sätt att påverka Er. Era svar är enbart avsedda för statistik. Ingen utanför Sifo får någonsin ta del av vad just Ni har svarat.

Vi ber till slut att på förhand hjärtligt få tacka för Ert vänliga tillmötesgående.

Intervjuarna genomförde sina uppdrag precis som förväntats av dem. Av 2 156 personer som skulle intervjuas, misslyckades man med att hitta ny adress för 10 stycken som flyttat; flyttningen fanns inte anmäld enligt mantalsverk och pastorsexpeditioner, ingen eftersändningsadress hade lämnats på posten, och inga grannar kunde lämna besked. 34 personer kunde inte anträffas under de två månader fältarbetet pågick trots upprepade besök och telefonpåringningar. 153 vägrade svara. 2 intervjuer som enligt uppgift postades av intervjuaren nådde aldrig SIFO och 5 var för ofullständiga för att medtagas i vår analys. Det är ett totalt bortfall av 204 personer eller 9,5%.

Bortfallet är inte högre eller lägre än vad man brukar få i undersökningar om långt mindre brännbara ämnen. Bland opinionsinstitutet och deras avnämare finns ett gentlemens agreement att inte klaga på fältarbetet i en undersökning som har mindre än 10 procents bortfall. Vår undersökning ligger alltså inom denna marginal trots sitt svåra ämne.

Antalet utvalda som fullbordar den mer konventionella muntliga utfrågningen men vägrar att befatta sig med privatenkätens intimare frågor är i sig av rätt stort intresse. Om vi finner att under de skyddade omständigheter SIFO skapade, en stor del av befolkningen ändå inte medverkar, vore detta resultat en klar fingervisning till allt folkbildningsarbete att man inte kunde räkna med allmänhetens medverkan i former av sexualupplysning som går in på intimare detaljer.

Nu blev de intervjuades medverkan nära nog fullständig: 98,5 procent av de muntligt intervjuade fortsatte med privatenkäten. (Se tabell I: 3.) Inom den yngre generationen blev det 99,9 procent, bland dem som är över 30 år blev det 97,9 procent. Även en grupp med – som vi skall se – mer restriktiv hållning till det sexuella – de som kommer från hem där föräldrarna är mycket eller ganska religiösa och själva går i kyrkan minst en gång i månaden – medverkade i

full utsträckning (97,6 procent).

Som vanligt gjorde SIFO:s huvudkontor en stickprovskontroll av intervjuarnas arbete. I denna undersökning kontrollerades i efterhand per brev hur 334 intervjuer utförts. Inget fall av fusk eller hemmagjorda svar upptäcktes. Av de kontrollerade tyckte 79 procent att intervjuaren uppträtt tilltalande, 20 procent tyckte att intervjuaren uppträtt varken tilltalande eller obehagligt, och mindre än en procent att han eller hon uppträtt obehagligt.

1.4 Frågeformuläret

Fältarbetets framgång berodde också på att frågorna som ställdes i intervjun hade grundligt testats. Den första formuleringen av frågorna gjordes i samråd med samtliga medlemmar i USSU. Undersökningsledaren och kommittén utgick från ett antal på förhand definierade forskningsproblem och begränsade frågeformuläret till att täcka insamling av information om dessa problem. Olika varianter av frågor testades sedan i fältet så att de blev enkla och entydiga. Förtestningen gjorde det klart att man inte kunde använda den folkliga terminologin om sex i en seriös intervju. Det enda undantaget från detta var att »gummi» nämndes inom parentes varje gång efter ordet kondom. Flera versioner av frågornas inbördes ordning prövades för att få fram den ordning som gjorde att intervjun flöt lätt.

Av stort värde på detta stadium var konsultationer med professor Joachim Israel och med. kand. Nils Gustafsson som höll på med fältarbete för en undersökning av veneriskt smittad skolungdom jämte en kontrollgrupp av representativ ungdom. Ett antal frågor kunde göras gemensamma i de två undersökningarna och vi kunde utnyttja det grundliga förtestningsarbete som dessa forskare utfört för dessa frågor.

Det slutgiltiga formuläret för den muntliga besöksintervjun innehöll 135 frågor och privatenkäten innehöll 73 frågor, sammanlagt 208 frågor. En del frågor innehöll emellertid delfrågor och följdfrågor varför det totala antalet är något högre. Fyra

svarskort användes inom intervjun, d. v. s. kort med tryckta svarsalternativ som överräcks till intervjupersonen från vilket han kunde välja sitt svar. De användes vid frågor med komplicerade svar eller vid frågor om känsliga ämnen där det är lättast att svara med en bokstav eller ett nummer i stället för ett muntligt svar.

Frågeformulären godkändes av uppdragsgivarna vid sammanträde den 12 januari 1967. De är återgivna som bilaga s. 141 ff.

Efterkontrollen av de intervjuade visade att 7 procent tyckte att det var många svåra frågor i intervjun, 74 procent tyckte att det var en del svåra frågor, och 19 procent att inga frågor var svåra. Det var framför allt kvinnorna som upplevde intervjun som svår.

Vi har skrivit om hur undersökningen gjordes något mera i detalj än vad som är vanligt. Fältarbete i en undersökning som denna har ett intresse i sig själv utöver de resultat som framkommer. Vår undersökning är också den första i världen som intervjuar ett representativt sannolikhetsurval av vuxna om deras sexualliv. Kinsey och andra har använt frivilliga informanter, d. v. s. låtit intervjupersonerna utnämna sig själva. Schoffields undersökning i England, liksom Israels i Sverige, använder visserligen urval i vilket rena slumpmekanismer anger vem som skall bli intervjuad. Men dessa undersökningar har omfattat endast de yngre åldrarna. Vi är först med ett dylikt urval i hela åldersskalan 18–60 år.

1.5 Karaktären av våra slutsatser

Karaktären av slutsatser i en undersökning som denna kan belysas av några exempel:

1. En betydande andel ungdomar får sin första sexuella erfarenhet efter en dans-tillställning där sprit förtärts och tillfälliga intima bekanskap knutits. Denna slutsats anteciperades 1955 i en skrift utgiven av Skolöverstyrelsen i vilken det heter att skolan bör göra ett »påpekande om de risker, som är förbundna med *dans i förening med spritförtäring*. På den punkten är det nödvändigt, att ungdomen får en mycket bestämd deklaration från skolans

sida, en deklaration som också vid lämpliga tillfällen bör adresseras till föräldrar, målsmän och arrangörer av ungdomsfester». ²

2. Mycket få ungdomar använder skyddsmedel vid sitt första samlag. Preventiva åtgärder är något som man först lär sig med tiden efter den sexuella debuten. Denna slutsats överensstämmer väl med vad man funnit i andra länder. En mycket solid undersökning av Michael Schofield visar t. ex. att i England löper 8 av 10 tonårsflickor risk för graviditet därför att de inte använder skyddsmedel vid samlag. ³

3. Jordbrukare har stor kunskap om sex och den friaste inställningen. Boskapsaveln på en bondgård är en naturlig kunskapskälla, och sedan gammalt har det varit accepterat att man ligger med varann innan man gifter sig. Denna nordiska tradition hos allmogen belyses i den finländske sociologen K.R.V. Wikmans bok *Die Einleitung der Ehe*. ⁴

Som synes har vi här slutsatser som man kan kalla rimliga: de överensstämmer med sunt förnuft och med vad lärda män sagt. Man kan t. o. m. fråga sig om det är försvarligt att staten ger SIFO anslag för att uttröna sådana självklarheter.

Slutsatserna har det gemensamt att de framkastades av bildade svenskar i konversation med författaren vintern 1966–67. De har också en annan sak gemensam: *de är alla helt felaktiga*. De rätta förhållandena är:

1. Dans med spritförtäring är en mycket ovanlig väg till den första sexuella erfarenheten. Kombinationen att ha först träffats på en danstillställning, att ha sitt första samlag kort därefter (inom en vecka) och att ha druckit vin eller sprit före första samlaget har erfarits av *en* procent av *alla* ungdomar.

2. En majoritet av 18–30 åringar eller 56 procent använde skyddsmedel redan vid sitt första samlag.

3. Jordbrukets folk har lägre sexualkunskap och den mest återhållsamma inställningen till föräktenskapliga förbindelser. Hemmansägare och andra sysselsatta i jordbruk och deras familjemedlemmar har lägre

poäng än medeltalet svenskar i åldern 18–60 år i ett kort kunskapstest om det sexuella (4,5 rätta svar för de förra och 5,2 för alla). De är också mindre toleranta mot föräktenskapliga förbindelser: 55 procent av lantbrukets folk tycker att det är bra att mannen har sexuell erfarenhet innan han gifter sig och 49 procent tycker att det är bra att kvinnan har sexuell erfarenhet innan hon gifter sig. Motsvarande siffror för hela befolkningen är 62 resp. 54 procent.

De riktiga slutsatserna motsäger alltså dem som vi nyss tyckte var så rimliga och självklara. Om vi börjar fundera på dessa riktiga slutsatser så framstår dessa också inom kort som »självklara» och i överensstämmelse med sunt förnuft. Ungdomar har ju så många tillfällen att träffas att det är »självklart» att dans och sprit inte är utslagsgivande för en sexuell kontakt. Med all upplysning och reklam som Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) riktat till tonåringar under senare år är det »självklart» att de använder preventivmedel redan vid den sexuella debuten. Med städernas skolutbildning högre än landets är det »självklart» att jordbrukarna får lägre poäng, och »alla vet ju» att de är konservativa. Läser man vidare i denna rapport kan man även få andra upplysningar som gör att de korrekta slutsatserna blir helt övertygande självklara. Första samlaget sker ofta nog med någon som är något äldre och mer erfaren och därför van vid skyddsmedel. Självvägande jordbrukare riskerar att barn födda i föräktenskapliga förbindelser får arva deras inkomstkälla och arbetsplats, familjegården, ett problem som den anställde i staden oroar sig mindre för.

Exemplen kan mångfaldigas. Med tiden kommer de korrekta slutsatserna som först så överraskade oss att framstå som helt naturliga och självklara. Sociologiska forskningsresultat blir lätt allmän kunskapsegendom på förvånande kort tid. Det är ett av

² *Handledning i sexualundervisning*, Stockholm 1955. Sid. 16 (kursivering i originalet).

³ Michael Schofield, *The Sexual Behaviour of Young People*, London 1965, s. 106.

⁴ Åbo 1937.

skälen – det finns andra – till att äldre sociologiska framställningar ibland ger intryck av att utveckla självklarheter och tala om vad alla redan vet. En rapport som denna som får en hel del publicitet kommer t. ex. inom en snar framtid att framstå som trivial. Men vad man vunnit då är att det myckna »tyckandet» på detta område reducerats till en mindre och mer försvarlig räjong.

1.6 Några konventioner

Det ligger vaghet i vardagsspråkets ord »många» och »några». När dessa och liknande uttryck används – och det är alldeles nödvändigt för läsbarheten att de används – så gäller i denna rapport följande konventioner:

- »få (eller »några få») – inte mer än 10 procent av fallen;
- »några» – mer än 10 procent men inte över 25 procent av fallen;
- »många» – en god minoritet, mer än 25 procent men mindre än 50 procent
- »flesta» – mer än 50 procent

Bland de »flesta» urskiljer vi en »knapp majoritet» mellan 50 och 60 procent, en »klar majoritet» mellan 60 och 80 och en »överväldigande majoritet» över 80 procent.

Vi har använt en klassificering av yrken som överensstämmer med den socialgruppsindelning som tidigare var gängse i Sverige. Vi kallar ibland dessa grupperingar för yrkesklasser:

- »Lägre yrkesklass» – ibland kallad »arbetarklass» – är socialgrupp III
- »Medelklassyrken» – är socialgrupp II
- »Högsta yrkesklass» – ibland kallad »överklass» – är socialgrupp I

De två senare sammanförs ibland och kallas då »högre yrkesklasserna».

Vi kommer ibland att tala om två stora grupperingar av skolutbildning:

- »Lägre skolutbildning» – folkskola, yrkesskola, folkhögskola och realskola (numera grundskola) utan examen
- »Högre skolutbildning» – realexamen eller högre

De olika skolformer som faller inom dessa grupperingar framgår av frågeformulä-

ret (s. 146).

Som tidigare nämnts säger vi:

- »Yngre generation» – under 30 år
- »Äldre generation» – över 30 år

Vi behöver också tala om de sexuellt erfarna och de sexuellt aktiva:

- »Sexuellt erfaren» – person som någon gång haft samlag
- »Sexuellt aktiv» – person som haft åtminstone ett samlag den senaste månaden

Till sist vill vi varna för att hårda små skillnader i procenttal. Det leder lätt till meningslösa diskussioner förankrade enbart i statistiska slumpmarginaler. En viss vägledning till vilka skillnader som är för små att fästa avseende vid kan erhållas genom att beräkna de approximativa sannolikheterna att de återkommer vid upprepade urval. Vi har erhållit dylika sannolikheter genom att pröva de tabeller vi använder för våra slutsatser med χ^2 -test. (Observera att dessa test är ungefärliga; vi har räknat dem som om vi hade ett helt obundet, ovägt urval men i verkligheten är vårt urval vägt). Inga slutsatser har byggts på skillnader i siffror som saknar statistisk signifikans.

De säkraste slutsatserna i undersökningar av detta slag är de som är förankrade i mer än en enstaka siffra eller ett enstaka sifferpar, d. v. s. härrör från situationer där olika typer av information pekar åt samma håll.

Om det återhållsamma sexualmönstret och dess förändringar

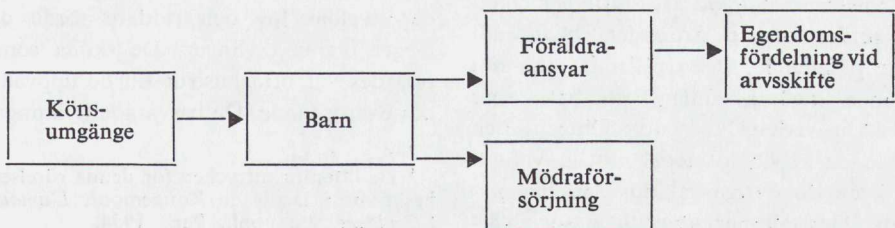
Alla kända samhällen har sociala normer för sexuellt beteende. Variationerna i normer från en tidsålder till en annan, från ett samhälle till ett annat och från en grupp till en annan inom samma samhälle kan dock vara stora. Endast ett fåtal normer, t. ex. förbuden mot incest mellan föräldrar och barn, är så vitt spridda i tid och rum att man vågar kalla dem allmänmänskliga. Att tala om att alla samhällen har en sexualmoral är alltså inte detsamma som att säga att denna moral är densamma överallt, och absolut inte detsamma som att säga att samhällets sexualmoral alltid är den som en viss grupp eller person kallar *sin* sexualmoral.

Sexualmoralen (vilket innehåll den än har) existerar inte i något samhälle som något helt självständigt och oberoende. Den är mer eller mindre klart förbunden dels med det rådande etiska systemet, dels med den föreliggande sociala strukturen. Att moralnormer är sammanlänkade med andra aspekter av samhällsordningen är inte unikt för det sexuella. Affärsmoral är t. ex. sammanbunden dels med allmänna värderingar om ärlighet, respekt för avtal etc., dels med

kreditväsendets struktur, arbetsmarknadens organisation m. m. Sexualmoralen är lika så förbunden dels med allmänna värderingar om kärlek, privatlivets helgd etc., dels med olika delar av samhällsstrukturen såsom äktenskapsmarknadens natur, könsrollsuppdelningen, uppfostringsväsendet m. m.

2.1 Det återhållsamma sexualmönstret

Ett genomgående tema i traditionell sexualetik har varit »återhållsamhet». Detta tema återfinns både i religionen, uttryckt t. ex. i biskopsbrev och predikningar, och i samhällsordningen, uttryckt t. ex. i Giftermålsbalken, Föräldrabalken och Ärvdabalken. De antaganden om samlags moraliska och juridiska konsekvenser som uttrycks i dessa källor är enkla: (1) samlag medför försörjningsplikter och uppfostraransvar för föräldrar för de barn som avlas; (2) de medför försörjningsplikt för fadern gentemot modern; och (3) de skapar bindande vägar att överföra och fördela ägodelar mellan föräldrar och barn eller andra anförvanter. Man förutsätter med andra ord att de relationer som anges i nedanstående

figur gäller.

I sin striktaste utformning har den etik som stått i samklang med dessa relationer (a) förbjudit föräktenskapliga förbindelser och (b) förbjudit utomäktenskapliga förbindelser. Där denna etik gäller talar vi i denna rapport om *det återhållsamma sexualmönstret*.

Förbudet mot föräktenskapliga förbindelser innebar bl. a. att ett garanterat ansvar i äktenskapets form för försörjning skulle etableras innan sexualumgänge ägde rum. Förbudet mot utomäktenskapliga förbindelser innebar bl. a. att endast blodsförvanter födda inom äktenskapet ärvde föräldrarnas ägodelar och ev. andra privilegier. Överträdelse av dessa två förbud medförde inte nödvändigtvis några åtgärder från rättsväsendets sida. Även om lagrummen relativt sällan utnyttjas påbjuder dock den nuvarande svenska lagstiftningen straff för samlag med person som är under femton år, och räknar äktenskapsbrott som skäl för omgående skilsmässa. I många andra avseenden bygger den återhållsamma sexualmoralen inte på lagregler utan på sedlighetsregler. Det är framför allt den organiserade religionen som sedan århundraden predikat det återhållsamma sexualmönstrets sedlighetsregler.

I den *Handledning* som Skolöverstyrelsen utgav 1955 i samband med att sexualundervisningen skulle bli obligatorisk gav man sitt stöd till en återhållsam inställning. »Avhållsamhetens positiva värden bör framhållas», heter det. »Det synes välbetänkt att läraren för de unga påpekar, att för frisk ungdom avhållsamhet från sexuellt samliv icke är skadlig.»¹

Alla de relationer som lag och sedlighet förutsatt mellan könsumgänge, barn, försörjning av mödrar, föräldransvar och egendomsfördelning vid arvsskifte har emellertid under senare årtionden blivit allt mindre påfallande. Detta gäller framför allt relationen mellan samlag och barn som drastiskt påverkats av utvecklingen och spridningen av skyddsmedel mot graviditet. Men även de övriga relationerna har påverkats. Den alltmer utvecklade socialvår-

den och de ökade möjligheter arbetsmarknaden ger kvinnor att försörja sig själva har minskat kravet på mödrarförsörjning via en äkta man. Socialvården, barnbidragen och det utbyggda skolväsendet har lättat på föräldraskapets skyldigheter. Vidare har ärvda privilegier och ägodelar fått allt mindre betydelse, och den ärvda delen av befolkningens tillgångar blivit relativt obetydlig i jämförelse med den förvärvade. Samtidigt har religionens inflytande i samhället avtagit. Sexualmoralens normer har påverkats av dessa förändringar: kravet på återhållsamhet har inte samma stöd som tidigare. En romantisk ideologi som söker undandra kärleksförhållanden från social kontroll har vidare sedan länge underminerat den återhållsamma inställningen.

Vi skall inte diskutera allt detta i detalj utan i stället koncentrera vår diskussion till två aspekter som sällan berörs i andra framställningar: (1) den romantiska kärleksideologins genomslagskraft och (2) de nya preventivvanorna. För det är främst i kombinationen av dessa som vi finner nyckeln till vår tids sexuella omvälvning.

2.2 Romantisk kärlek

Bland aristokraterna inom 1200-talets Europa uppstod en proteströrelse riktad dels mot råheten och våldet i det feodala systemet, dels mot kristendomens återhållsamma sexualnormer.² En ideologi utbildades i England och på kontinenten som hävdade att man kunde bli helt betagen av en annan persons skönhet och personlighet och att denna kärlek ledde till uteslutande lycksalighet om den var besvarad och till uteslutande olycka om den blev avvisad. Kvinnan blev i denna uppfattning ingalunda fresterskan som öppnade helvetets dörr utan ängeln som öppnade himlens. Trubadurer sjöng de utvaldas lov och riddare förde deras färger i sina tävlingar. De sköna som så prisades var ofta hustrur till de uppvaktades överordnade. De besvarade hyllningarna

¹ A. a., s. 14.

² De litterära uttrycken för denna rörelse har beskrivits i Denis de Rougemont, *L'amour et l'Occident*, 2:a uppl., Paris 1954.

med att kyssa den knäböjande riddarens panna, lät sin kavaljer följa dem till sängkammaren och hjälpa dem till sängs, lät honom sova påklädd bredvid sig. Med tiden – på 1500-talet – blev det accepterat att den besvarade kärlekshyllningen belönades med en normal sexuell kärleksakt. Äktenskap och kärlek ansågs som artschilda element; ibland t. o. m. förintande varandra som eld och vatten. I vad mån de svenska riddarna varit påverkade av denna ideologi vet vi inte, och det är av föga betydelse eftersom dessa föreställningar nått nutiden i andra former och på andra vägar.

Ideologin om romantisk kärlek spreds till medelklassen men mötte här en annan värdering av den äktenskapliga trohetens dygd; borgarfrun tilläts inte lika lätt som hovfrun att mottaga och belöna uppvaktningar med sexuella favörer. 1600-talets borgare lyckades finna en lösning på detta dilemma: den romantiska kärlekslekens tilltal och ansvar skulle förbehållas de ogifta i stället för de gifta. På det sättet kunde man förena kärlek och äktenskap. Den romantiska kärleken fick därmed sin udd riktad mindre mot de återhållsamma kristna normerna och mer mot äktenskap arrangerade på basis av föräldrars önskan och statussystemets krav. Kärlek, uttryckt och besvarad, skulle vara den legitima basen för val av äkta hälft. Romantisk kärlek blev även en någorlunda acceptabel ursäkt för mannen av börd att gifta sig med kvinnan av folket och för liknande mesallianser.

Denna »proteströrelse» som vi kallar romantisk kärlek är ännu verksam ibland oss och har nått hegemoni i massmedia. Varje dag i sångprogram i radio och TV, varje vecka i noveller i veckotidningar, varje månad på biografen, varje boksåsong i romaner, varje konversation om sex ger påminnelser om romantisk kärlek. Den idé som framför allt renodlats av de nutida förespråkarna är enkel: det är tillåtet om man är kär. Romantisk kärlek – föreställningen att man kan (och ofta bör) avvika från den traditionellt återhållsamma moralens krav *förutsatt* att man är förälskad – har blivit inte bara säkerhetsventilen som

löser de spänningar som en strikt sexualmoral kan skapa utan också signalen till en friare sexualmoral. Den kan formuleras så här: förälskelse legitimerar samlag, och förälskelse styr valet av äktenskapspartner och ev. byten av partner.

I vår undersökning pejlade vi hur långt den romantiska protesten spritt sig i Sverige.

»De som är kära i varann får ha sexuellt umgänge även om de inte är gifta», säger en överväldigande majoritet, nämligen:

- 85 % av alla (9 % säger nej och 5 % är tveksamma)
- 89 % av alla män
- 81 % av alla kvinnor
- 83 % av gifta
- 90 % av ogifta
- 92 % av den yngre generationen
- 82 % av den äldre generationen
- 88 % av stadsbor
- 81 % av landsbor
- 86 % av medel- och överklassen
- 85 % av arbetarklassen

Föreställningen att kärlek legitimerar samlag oavsett civilstånd är vitt utbredd även i de grupper som officiellt håller på det återhållsamma sexualmönstret. »De som är kära i varann får ha sexuellt umgänge även om de ej är gifta», säger

- 71 % av män som går i statskyrkan
- 64 % av kvinnor som går i statskyrkan
- 44 % av män som går i frikyrkan
- 42 % av kvinnor som går i frikyrkan
- 39 % av män som tillhör en religiös förening
- 33 % av kvinnor som tillhör en religiös förening

Den romantiska ideologin är uppenbarligen helt dominerande bland majoriteten av svenskar och har även trängt långt in i de kretsar som officiellt står för en återhållsam moral som inte tillåter för- och utomäktenskapliga förbindelser även om man är kär.

Av ovanstående framgår att männen accepterar kärlek som legitimation för samlag mer än kvinnor. Män accepterar också i högre grad andra grunder för samlag och är inte villiga att låta kärleken vara den enda. »Kärlek är det enda riktiga skälet för en sexuell förbindelse» (tabell II: 1) – säger

- 52 % av alla män
- 80 % av alla kvinnor

På en direkt fråga: »Anser ni att det är

orätt med sexuell umgänge utan förälskelse?» svarar 30 % av männen och 59 % av kvinnorna »orätt». För majoriteten av kvinnorna har den romantiska sexualuppfattningen blivit helt utslagsgivande. Driven till sin yttersta konsekvens kräver denna uppfattning att äkta makar skall vara kära i varandra för att ha samlag med varandra. Vi ställde dock inga frågor om detta.

Den romantiska ideologin har en viktig konsekvens för samhällsordningen: den undandrar sexualförbindelser från omvärldens föreskrifter. Man kan inte hjälpa att man blir kär. Och man är själv den enda personen i världen som till syvende och sist kan avgöra om man är kär eller inte. Där den romantiska ideologin slagit igenom kan alltså inga utomstående definiera en persons kärleksförbindelser. Och när parterna väl definierat den för omvärlden gäller att ingen utomstående får »gå emellan». Med andra ord, denna ideologi söker undantaga det sexuella från utomståendes sociala kontroll.

Denna kärleksideologi har, som vi sett från våra siffror, kommit att omfattas av en överväldigande majoritet av svenska folket. Det återhållsamma sexualmönstrets nederlag mot den romantiska kärleksideologin kan mätas med andelen av befolkningen som kan säga »Jag blev förälskad och vi väntade med samlag tills vi var gifta». Så säger endast 14 procent (tabell II: 2). De övriga 86 procenten, en överväldigande majoritet, hade de föräktenskapliga samlag med sin tillkommande som den romantiska kärleksideologin legitimerar. Av de äldre kvinnorna hade 20 procent väntat men av de unga gifta kvinnorna hade 9 procent väntat. Även bland dessa gäller att en del hade sexuell erfarenhet före äktenskapet – men inte med den äktade.

Vad vi sagt gäller den person som man gifte sig med. Förälskelser i andra leder ingalunda alltid till samlag; 68 procent rapporterar att det någon gång hänt dem att de varit förälskade utan att de hade något samlag, varken förr eller senare.

Att först bli kär och att sedan söka samlag med den älskade är det klassiska romantiska mönstret. I verkligheten finns det

emellertid flera relationer mellan kärlek och kärleksakt än den klassiska. Det något ihåliga i kärlekskravet som legitimation för samlag belyses kanske bäst av dem som säger »Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad men att jag blev förälskad efter våra första samlag». Så har 23 procent av männen någon gång upplevt det och 7 procent av kvinnorna. Att ha samlag är emellertid ingen kungsväg till förälskelse: 62 procent av männen säger »Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad och utan att heller bli det efter våra samlag». För kvinnorna är motsvarande siffra 13 procent.

Till sist skall vi också notera en grupp som erfarit att förälskelsen är en dålig fingervisning till det sexuella. Av männen säger 20 procent: »Det har hänt att jag varit förälskad, men att förälskelsen försvann efter vårt första samlag». Detsamma har hänt 11 procent av kvinnorna.

Vi kan sluta att den romantiska ideologin varit mycket effektiv i nedbrytningen av det återhållsamma sexualmönstret utan att ersätta det med annan social kontroll. Att låta förälskelser vara guiden till sexualumgängen är som synes i viss mening godtyckligt: ingen annan än den förälskade kan avgöra om han är förälskad och ibland kommer sexualumgänget före förälskelsen och ibland försvinner förälskelsen efter första sexualumgänget. Rådet att låta sexuallivet styras av förälskelser är i praktiken den sociala kontrollens abdikation. Det är ett råd att var och en skall göra vad som för honom eller henne känns bäst och riktigast. Därmed är inte sagt att förälskelse och kärlek är betydelselösa för de förälskade. Som vi senare skall se färgas den sexuella samvarons kvalitet av att man är kär.

De yngre omfattar inte alla aspekter av den romantiska inställningen i samma höga grad som de äldre. Äsikten att »kärlek är det enda riktiga skälet för en sexuell förbindelse» hyllas t. ex. av 60 procent av den yngre generationen och 68 procent av den äldre. Har den romantiska nedbrytningen av det återhållsamma sexualmönstret genomförts så effektivt av den äldre genera-

tionen att den yngre inte längre behöver bidra?

2.3 Den preventiva teknikens spridning

Enligt vad vi kan räkna ut från våra intervjuer ägde under en månad på förvintern 1967 ungefär 9,7 miljoner samlag rum i Sverige. Nio månader senare föddes 8 800 barn. I det kontraceptiva samhälle som Sverige blivit går det alltså ungefär 1 100 samlag per fött barn. Den direkta och naturliga linje som äldre lagstiftning och gammaldags sedlighet drog mellan samlag och barn har alltså brutits i befruktningskontrollens tidsålder. Den romantiska inställningen har gett impulser och legitimation till att bryta med det återhållsamma sexualmönstret. Graviditetskontrollen har gett de tekniska medlen.

Befruktningsskontroll har liksom den romantiska kärleksideologin en lång förhistoria.³ Kondom av linne rapporteras på 1500-talet, av tarmblåsor på 1600- och 1700-talen. Pessarens förelöpare, en svamp indränkt i lämpliga kemikalier att införa i vagina, börjar rapporteras från 1600-talets Frankrike och torde ha bidragit till de franska födelse-talens nedgång århundradet efter franska revolutionen. På 1840-talet uppfanns vulkaniseringsprocessen för gummi, och därmed fanns den teknologiska basen för den massproduktion av både kondom och pessarer som karakteriserat vårt århundrade. På 1950-talet kom p-pillren, den mest effektiva befruktningskontrollen hittills och spiralen, den billigaste varianten av preventivmedel.

Spridningen av de massproducerade preventivmedlen befordrades av aktionsgrupper som med tiden utvecklades till folkrörelser för familjeplanering. Ledarna för dessa rörelser var ofta kvinnor: Marie Stopes i England, Margaret Sanger i U.S.A., Elise Ottesen-Jensen i Sverige. Dessa rörelser rönte mycket motstånd från alla etablerade institutioner, inklusive staten. Det är först i några av de nya nationerna i underutvecklade områden som staten från början blivit ledare för snarare än en mer eller mindre motsträvig följeslagare till befruktningskon-

trollens aktionsgrupper.

Familjeplanering praktiseras nu av en stor majoritet svenskar. Hälften av befolkningen brukar ha preventivmedel hemma (tabell II: 3); detta gäller genomgående både de högre yrkesklasserna (50 %) och arbetarklassen (48 %), både de med låg utbildning (46 %) och med realskola och högre utbildning (56 %). En fjärdedel av de ogifta (25 %) brukar ta med sig preventivmedel när de går ut.

Ett nytt budord har uppenbarligen vunnit förankring hos befolkningen: Du skall icke ha samlag utan preventivmedel utom när du avser att skaffa barn! Så säger våra intervjuade:

Den yngre generationens män

Man bör absolut använda preventivmedel varje gång	76 %
Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland	21 %
Man kan gott strunta i att använda preventivmedel	3 %
Man bör aldrig använda preventivmedel	1 %

Den yngre generationens kvinnor

Man bör absolut använda preventivmedel varje gång	84 %
Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland	13 %
Man kan gott strunta i att använda preventivmedel	1 %
Man bör aldrig använda preventivmedel	1 %

Den äldre generationens män

Man bör absolut använda preventivmedel varje gång	63 %
Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland	31 %
Man kan gott strunta i att använda preventivmedel	3 %
Man bör aldrig använda preventivmedel	3 %

Den äldre generationens kvinnor

Man bör absolut använda preventivmedel varje gång	71 %
Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland	20 %
Man kan gott strunta i att använda preventivmedel	2 %
Man bör aldrig använda preventivmedel	8 %

Se vidare tabell II: 4

Låt oss se hur dessa idéer om skyddsmedel omsatts i det senaste samlag de inter-

³ En läsbar översikt är Peter Fryer, *The Birth Controllers*, London 1965.

vjuade hade innan de blev utfrågade (tabell II: 5).

Nio procent ville ha barn och använde av den anledningen inget skyddsmedel vid sitt senaste samlag. I sex procent av fallen var kvinnan redan gravid; 20 procent, mest äldre, kunde inte få barn.

Av de övriga, som alltså enligt normen borde använda skyddsmedel: tre procent av dessa ansåg det orätt med skyddsmedel och använde därför inte något vid sitt senaste samlag. 10 procent ogillar skydd, tycker förmodligen att de är otrevliga att använda, och inga förekom vid deras senaste samlag. Hela 16 procent slarvade och kunde endast säga att det inte blev av att använda skydd. Två procent angav mer än ett skäl varför det blir sammanlagt 27 procent, nästan tre av tio, som enligt den nya normen borde ha använt skydd, men inte gjorde det.

Ytterligare en del använde inadekvata skyddsmedel: 4 procent utnyttjade s. k. säkra perioder,⁴ 17 procent avbröt samlaget och 2 procent sköljde sig efteråt. 4 procent angav att de använt mer än en metod; det är alltså 19 procent, två på tio som utnyttjar tveksamma metoder. Äldre kvinnor är vanliga i denna grupp.

Bland de övriga, en majoritet, användes följande rekommenderade metoder:

Kondom	38 %
Pessar	8 %
P-piller	14 %
Spiral, inlägg	1 %
Kemiskt medel	1 %

Det är 60 procent som håller sig till dessa mer adekvata metoder. Två procent använder mer än en skyddsteknik. P-piller är den unga generationens teknik: 26 procent av de yngre använde p-piller mot 8 procent av de äldre.

Uppgifter om användning av rekommenderade medel i olika befolkningsskategorier fördelar sig sålunda:

Yngre män	77 %
Äldre män	63 %
Yngre kvinnor	66 %
Äldre kvinnor	45 %
Gifta	56 %
Ogifta	68 %
Yngre generationen med hög utbildning	74 %
Äldre generationen med hög utbildning	66 %

Yngre generationen med låg utbildning 70 %
Äldre generationen med låg utbildning 51 %

Vi ser att bland de yngre flera använde rekommenderade preventivmedel än bland de äldre. Frekvensen var också högre bland ogifta än bland gifta. Bland de äldre var den högre bland dem som fått högre skolutbildning; en dylik skillnad försvinner nästan bland de yngre.

Vi kan dra slutsatsen att den nya normen om preventiv efterlevs i stor utsträckning, och efterlevs enligt sakkunskapens rekommendationer. Men en minoritet ignorerar dem. De utsätter därmed sig själva, sin partner och sin omgivning för risker som är lika stora som onödiga.

I Skolöverstyrelsens *Handledning i Sexualundervisning* heter det i lektionsexemplet för 14-16-åringar: »Eftersom Ni vet, att pojkar och flickor i uppväxtåren inte skall ha sexuella förbindelser, så förstår ni också att preventivmedel inte skall användas av dem».⁵ Handledningen går inte alls in på frågan om hur preventivmedel används, och inga lektionsexempel demonstrerar dem.

Vi ser emellertid från våra siffror att preventivnormer och preventivvanor spritts i riket. Det har uppenbarligen gått så snabbt och skett så genomgripande att det nya lämnat många minoriteter bakom sig. Huruvida skolväsendet är en av dem kommer att framgå av andra utredningar som USSU låtit göra.

2.4 Andra faktorer

Den romantiska ideologin och den preventiva tekniken är två huvudfaktorer i det återhållsamma sexualmönstrets förändringar. Det är emellertid inte säkert att dessa två faktorer i alla länder får samma genomslagskraft som i Sverige. Det torde inte vara oväsentligt för förståelsen av vad som händer med det svenska sexualmönstret att landet är en välfärdsstat, särskilt att kvinnans ställning förändras, och att sekulariseringen är mycket spridd.

⁴ Termen »säker period» är missvisande och borde utbytas mot ett annat ord i framställningar för skola och folkbildning.

⁵ A. a., s. 53

Om man frågar »Anser Ni att det är den enskildes sak eller samhällets sak att se till att varje människa har en god levnadsstandard» svarar 40 procent av de äldre och 46 procent av de yngre att det är samhällets sak. I praktiken har också samhället vidtagit en rad åtgärder som tillförsäkrar t. ex. mödrar och barn en hygglig levnadsstandard.

Om man frågar »Anser Ni att det är rätt eller fel att uppmuntra mödrar att lämna sina barn på daghem för att ägna sig åt yrkesarbete», svarar 43 procent av de äldre och 56 procent av de yngre med hög utbildning att det är rätt. Bland personer med låg utbildning har 25 procent av de äldre och 32 procent av de yngre denna åsikt. Vi ser här att den traditionella kvinnorollen ändras. Samhället vidtar också åtgärder för att tillhandahålla barntillsyn.

Det vore ytligt att tro att en kombination av romantisk protest och preventivteknik får samma konsekvens för sexualmönstret i ett samhälle som saknar utbyggd välfärd och i ett samhälle med en helt traditionell kvinnoroll.

Till sist måste vi också notera att sekulariseringen i Sverige är särskilt märkbar bland ungdomar. I vår undersökning tror 32 procent av 18–30-åringar på en Gud som ingriper i deras liv mot 50 procent av den äldre generationen. Vi är ganska säkra på att skillnaderna i siffrorna framför allt avspeglar en sekularisering, inte att man blir frommare med åren. I SIFO-intervjuer från 1954 trodde 39 procent av 15–27-åringar på en Gud som ingriper. Fjorton år senare, år 1968, ställdes samma fråga till ett liknande urval av 12–24-åringar. Då trodde 22 procent.

2.5 Återhållsamma värderingar och normer

De faktiska värderingar och normer som befolkningen hyllar varierar mer än vad man skulle tro från de vanliga framställningarna av olika livsåskådningar.

En god majoritet (62%) tycker det är bra att mannen har sexuell erfarenhet när han gifter sig och en knapp majoritet (54%)

tycker det är bra att kvinnan är sexuell erfaren när hon gifter sig.

Endast en mindre grupp (15%) opponerar mot åsikten att det är bra för mannen att ha föräktenskapliga förbindelser, och oppositionen i kvinnornas fall är nästan lika svag (19%). Övriga är tveksamma. Vi får här ett första tecken på att den återhållsamma moralens förbud mot föräktenskapliga förbindelser till stor del saknar stöd hos befolkningen (tabell II: 6).

Å andra sidan håller en överväldigande majoritet (87% av männen och 91% av kvinnorna) på att »trohet inom äktenskapet är absolut nödvändig». Den återhållsamma moralens förbud mot utomäktenskapliga förbindelser har alltså mycket starkt stöd bland befolkningen.

Till bildens huvuddrag hör vidare att man är benägen att överse med enstaka otrohet: 46 procent tycker man skall överse med enstaka otrohet från den man har stadigt sällskap med; 28 procent tycker att man skall överse med enstaka otrohet om man är förlovad, och 26 procent tycker att man skall överse med enstaka otrohet inom äktenskapet. Situationen är densamma vare sig otroheten är mannens eller kvinnans (tabell II: 7 och II: 8).

För att närmare studera utbredningen och förändringen i den återhållsamma sexualmoralen ställde vi denna serie frågor: Anser Ni att man under följande förhållanden bör acceptera sexuell samliv?

Om mannen och kvinnan är förlovade med varandra?

Om mannen och kvinnan har stadigt sällskap med varandra?

Om både mannen och kvinnan är obundna av någon annan men inte närmare känner varandra?

Om mannen är gift med en annan och kvinnan är gift?

Om kvinnan är gift med en annan och mannen är gift?

Det finns en stor variation i svaren: från 93 procent som säger ja till föräktenskapliga förbindelser för förlovade par till 6 procent som accepterar det dubbla äktenskapsbrottet, sexualförbindelse mellan två

som är gifta men inte med varandra (tabell II: 9).

Friheten till föräktenskapligt samliv stöds i överväldigande grad om vederbörande är förlovade eller har stadigt sällskap. Procenttalen män och kvinnor i yngre och äldre generationen som accepterar sexuellt samliv före äktenskapet är:

Accepterar sexuellt samliv mellan	Yngre generationens		Äldre generationens	
	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor
Förlovade par	97%	98%	93%	89%
Par med stadigt sällskap	91%	91%	87%	74%
Obundna, relativt obekanta par	53%	25%	44%	12%

Föräktenskapliga relationer mellan män och kvinnor som inte är förlovade eller har stadigt sällskap stöds av varannan ung man (53%) och var fjärde ung kvinna (25%) Äldre kvinnor är överväldigande emot förbindelser av dessa slag.

För utomäktenskapliga förbindelser får vi denna bild:

Accepterar sexuellt samliv mellan	Yngre generationens		Äldre generationens	
	Män	Kvin- nor	Män	Kvin- nor
Gift man - ogift kvinna	13%	6%	9%	3%
Ogift man - gift kvinna	13%	7%	8%	3%
Gifta med andra	12%	7%	7%	3%

I fråga om utomäktenskapliga förbindelser finns det mer konsekventa skillnader mellan män och kvinnor: kvinnorna är mer restriktiva. Det dominerande intrycket är emellertid att alla dessa former av utomäktenskapliga relationer avvisas av alla grupper.

Generellt kan vi notera dessa drag för både för- och utomäktenskapliga relationer:

Yngre håller mindre på återhållsamhet än äldre.

Män håller mindre på återhållsamhet än kvinnor.

Städernas befolkning är mindre återhållsam än landsbygdens.

Högre inkomstklasser är mindre återhållsamma än de lägre.

De högre utbildade är mindre återhållsamma än de lägre utbildade.

De som sällan eller aldrig går i kyrkan är mindre återhållsamma än regelbundna kyrkobesökare.

En intressant skillnad mellan för- och utomäktenskaplig återhållsamhet är att skillnaden i återhållsam inställning mellan män och kvinnor minskar i den yngre generationen med avseende på föräktenskapliga förbindelser men ej med avseende på utomäktenskapliga.

De mest återhållsamma vi stött på är de som hade religiösa föräldrar och som själva går i kyrkan. Dock skall man inte tro att en moral som förbjuder föräktenskapliga förbindelser helt accepteras av dem som regelbundet hör den förkunnas i kyrkorna. En överväldigande majoritet av såväl statskyrkans som frikyrkans trogna besökare accepterar sexuellt samliv mellan förlovade (92 resp. 80 procent).

Sexuellt samliv mellan obundna, relativt obekanta personer accepteras av var femte frikyrkobesökare (19%), var fjärde statskyrkobesökare (27%) och nästan varannan som ej brukar gå i kyrkan (44%).

För hela riket gäller att:

7 procent avvisar alla föräktenskapliga och avvisar alla utomäktenskapliga förbindelser.

85 procent avvisar alla utomäktenskapliga förbindelser men accepterar åtminstone någon föräktenskaplig form av sexualförbindelse.

8 procent tillåter någon form av föräktenskaplig och tillåter någon form av utomäktenskaplig förbindelse.

I 150 samhällsstrukturer som George P. Murdoch analyserar i sin bok *Social Structure*⁶ var föräktenskaplig sexualförbindelse tillåten i sju av tio och utomäktenskapliga i två av tio. Inget av dessa samhällen är (eller var) lika rikt, komplicerat och tekniskt

⁶ George P. Murdoch, *Social Structure*, New York 1949, sid. 265.

avancerat som Sverige. Men Murdochs forskningsresultat visar att samhällen – trots vad västerländska moralister gärna framhållit – mycket väl kan tillåta föräktenskapliga förbindelser och förbjuda utomäktenskapliga. Antropologiskt sett är denna kombination den vanligaste; den noteras för nästan hälften av jordens kända samhällen. Sverige måste räknas till de samhällsstrukturer i vilka man på det hela taget tillåter föräktenskapliga förbindelser och avvisar utomäktenskapliga. Till kategorin av samhällen med detta vanliga mönster kan läggas Gamla Testamentets Israel. Det sjätte budet gällde för männens del utomäktenskapliga förbindelser, inte föräktenskapliga.

2.6 Relation till andra attityder

De mer och mindre återhållsamma skiljer sig från varandra på många sätt. Det är inte vår avsikt att karaktärisera dem som personlighetstyper – det skulle kräva en psykologisk eller psykiatrisk undersökning. Vi kan emellertid visa att de har annorlunda attityder i frågor som ytligt sett inte har något med sexualitet att göra. Eftersom dessa attityder också är annorlunda bland de högre utbildade rapporterar vi dem åtskilda inom olika utbildningskategorier.

En del människor är *rigida*, d. v. s. ser med oro och motvilja mot varje förändring i normer och vanor av vad slag de vara må. De finns i något högre grad bland de återhållsamma. Vår undersökning gjordes ett halvår före trafikomläggningen och vi frågade om den. (Läs först tabellens kolumner uppifrån och ned för att notera hur de som gör motstånd mot en friare sexualmoral också gör motstånd mot en helt annan förändring.)

En del människor är *kategoriska*. De är intoleranta mot ambivalenser, ser världen i svart och vitt, gott och ont. De håller också på en återhållsam sexualmoral i högre utsträckning än de som tolkar medmänniskor som en blandning av gott och ont.

Att hylla och lyda de överordnades auktoritet och att kräva lydnad och respekt

»Det finns ingen anledning att nu övergå från vänstertrafik till högertrafik på vägarna.»	Procent instämmanden bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	41 %	61 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	26 %	50 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	26 %	46 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	29 %	51 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	18 %	44 %

»Det finns egentligen bara två slags människor – de onda och de goda.»	Procent instämmande bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	19 %	38 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	5 %	23 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	5 %	25 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	6 %	25 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	6 %	21 %

av de underordnade gör olika personer i olika utsträckning. De återhållsamma är *auktoritära* i högre grad – åtminstone tycker de att barn måste lära sig lydnad och respekt.

»Lydnad och respekt för myndigheterna är det viktigaste som barn måste lära sig.»	Procent instämmande bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	72 %	90 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	52 %	85 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	45 %	78 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	55 %	86 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	44 %	71 %

Den som är *tolerant* på ett område är ofta nog tolerant på ett annat. Det gäller både i fråga om vanor och opinioner. Vi jämför toleransen på det sexuella området med hur man tolererar avvikande frisyr hos tonåringar och avvikande åsikter i radio och TV, och finner att den sexuella toleransen ingalunda är helt fristående.

En del människor är *konventionella*, tycker att den traditionella yttre formen (ibland skenet) är mycket viktig att upprätthålla och har ett egenvärde. Bland dem finns flera som är mer återhållsamma, t. ex. i en fråga om att följa religionens ritual även om man förlorat tron på dess innehåll.

Vi vet också att en del personer *saknar introspektivt medvetande*. De tycker det är bäst att skjuta ifrån sig problem, både de i omvärldens liv och de som finns inom

»Långhåriga tonårspojkar borde tvångsklippas»	Procent instämmanden bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	13 %	27 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	5 %	19 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	5 %	15 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	6 %	20 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	4 %	18 %

»Det är rätt att uppfostra sina barn att be aftonbön även om man själv inte tror på Gud»	Procent instämmanden bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	67 %	86 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	56 %	69 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	45 %	62 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	58 %	71 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	49 %	55 %

»Det finns många åsikter som aldrig borde få framföras i radio och TV»	Procent instämmanden bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	57 %	80 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	23 %	45 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	20 %	38 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	26 %	48 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	23 %	45 %

det egna känslolivet, och tänka på något trevligare. De återhållsamma finns i något högre utsträckning bland det slags människor som föredrar avkoppling och distraktion framför medvetenhet om livets problem.

Vi skall inte gå djupare in på de intressanta psykologiska teorier som finns om sexualitet och personlighetsdrag. (Se dock sid. 45). Det sagda antyder att återhållsamhet är en del av ett större personlighetsmönster av rigiditet, auktoritetsbundenhet, intolerans och omedvetenhet. Vi rör oss här med grundläggande personlighetsattityder, men ingalunda sådana som är en gång för alla helt givna utan sådana som påverkas av den bildningsmiljö som råder i hem, skola och kamratkrets. De påtagliga skillnaderna i ovanstående tabeller mellan olika grader av den egna skolutbildningen – vilken vi vet är korrelerad också med föräldrars och kamraters skolutbildning – antyder hur en god bildningsmiljö ökar öppenheten, självständigheten gentemot auktoriteter, toleransen och medvetenheten.

Vi har tidigare visat hur den återhållsamma och den friare inställningen till det sexuella hänger nära samman med samhällslivets struktur. Den är alltså inte isolerad från samhällsutvecklingen. Vi har nu också antytt att den återhållsamma och den friare inställningen hänger nära samman med personlighetens struktur. Den är inte isolerad från personlighetsdrag och de förändringar som uppfostran och utbildning medför i grundläggande personlighetsattityder.

Sexualmoralens beroende av samhällsförändringar och personlighetsförändringar är väl värda att hålla i minnet. I den populära diskussionen hoppar man gärna över dessa faktorer och ser i stället utvecklingen som ett resultat av propaganda, t. ex. antikristlig agitation eller religiöst moraliserande. Sexualmoralens förankring i samhälls- och personlighetsstrukturen begränsar effekten av olika åsiktsriktningars budskap i sexualfrågor.

Vad vi sagt om de olika livsåskådningarnas propaganda gäller också skolan. Enligt

»Film och TV nu för tiden handlar för mycket om livets problem i stället för att ge avkoppling»	Procent instämmanden bland	
	Högt utbildade	Lågt utbildade
Norm om <i>föräktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla föräktenskapliga relationer instämmer	23 %	56 %
Bland dem som accepterar föräktenskaplig relation endast med stabil partner instämmer	33 %	50 %
Bland dem som accepterar alla slags föräktenskapliga förbindelser instämmer	28 %	45 %
Norm om <i>utomäktenskapliga</i> relationer		
Bland dem som förbjuder alla utomäktenskapliga relationer instämmer	34 %	51 %
Bland dem som accepterar utomäktenskapliga relationer instämmer	22 %	36 %

Skolöverstyrelsens handledning i sexualundervisning från 1955 skall skolan stödja det återhållsamma sexualmönstret genom att framhålla avhållsamhetens positiva sidor. På senare tid har höjts röster som vill att skolan skall framhålla de positiva sidorna av en friare inställning. Från vår diskussion här och från de siffror som vi kommer att redovisa i kapitel III har vi föga anledning att tro att några timmars sexualundervisning i skolan varje termin ändrar sexualbeteendet hos de unga på utslagsgivande sätt i den ena eller den andra riktningen. Däremot är den ökade skolutbildningen som sådan en dynamisk kraft som bidrar till att förändra samhället och därmed dess sexualmönster, och den är en personlighetsskapande kraft som ändrar grundläggande attityder och därmed också påverkar inställningen till det sexuella.

2.7 Lära och liv

Den öppenhet mot föräktenskapligt sexualliv som vi fann karakteristisk för svenskar motsvaras av deras faktiska beteende. Endast två procent, en person av femtio, hade sitt första samlag som gift.

Fem procent av den äldre generationens kvinnor gifte sig som oskulder, två procent av den yngre. Den enda grupp som markant avviker från alla andra består av personer som hade religiösa föräldrar och själva är religiöst aktiva: bland dem hade 17 procent sitt första samlag efter vigseln. Men även här gäller alltså att en överväldigande majoritet (83%) har föräktenskaplig sexualerfarenhet (tabell II: 10). Vi erinrar oss att bland denna grupp håller man starkast på en moral som är återhållsam också ifråga om föräktenskapliga förbindelser. Även motståndare till föräktenskapliga förbindelser praktiserar dem.⁷

Låt oss nu undersöka hur de som varit gifta ett år eller längre lär och lever i fråga om utomäktenskapliga förbindelser (tabell II: 11). Vi jämför dem som tillåter någon variant av utomäktenskaplig relation och jämför med dem som under det senaste

året haft sexuell umgänge med flera än en person, och får följande fyra typer:

	Tillåter utomäktenskapliga förbindelser	Har själv haft utomäktenskapliga förbindelser
Typ I	Ja	Ja
Typ II	Ja	Nej
Typ III	Nej	Ja
Typ IV	Nej	Nej

Typ I är de konsekvent otrogna: de tillåter relationer vid sidan av äktenskapet och de har praktiserat dem det gångna året. Mindre än två procent (1,6%) tillhör denna grupp.

Typ II är de tillåtande men trogna. De tillåter utomäktenskapliga förbindelser men har inte själva engagerat sig i någon dylik under det senaste året. I denna grupp faller 5 procent.

Typ III är hycklarna (eller de viljesvaga). De förbjuder utomäktenskapliga förbindelser men praktiserar dem ändå. Här finns 3 procent.

Typ IV är de konsekvent trogna. De förbjuder utomäktenskapliga förbindelser och har – åtminstone det senaste året – levt som de lär. Hit hör en överväldigande majoritet: 90 procent av alla gifta.

De konsekvent frigjorda (Typ I) finns mest i städerna och i den äldre generationen. De tillåtande men trogna (Typ II) finns framför allt bland dem som har högre utbildning (9% jämfört med 4% för lägre utbildade), tillhör högre yrkesklasser, och de som sällan går i kyrkan. Hycklare (Typ III) finns i alla befolkningskategorier, men mer bland män än kvinnor, mer bland äldre män än yngre män, mer bland de högre utbildade, och mer bland de äldre välutbildade än bland de yngre välutbildade. Allra mest finns hycklare bland dem som genomgått skilsmässa (14% mot riksgenomsnitt av 3%). Föreställningen att det finns flera med denna diskrepans mellan lära och liv bland dem som går i kyrkan är felaktig; siffran för statskyrkobesökare är 3 procent

⁷ Jmf. Albert Reiss, *The Social Context of Premarital Permissiveness*, New York 1967.

och för frikyrkobesökare 2 procent, för alla andra 4 procent.

Typ IV, de konsekvent trogna, dominerar överallt. En viss skillnad fanns dock mellan de mer utbildade och de inom den äldre generationen vars utbildning slutat med folkskolan. Inom den yngre generationen är skillnaden obetydlig. Andelen konsekvent trogna är bland

Äldre generationen	
Högre utbildning	82 %
Lägre utbildning	92 %
Yngre generationen	
Högre utbildning	88 %
Lägre utbildning	91 %

De som hävdar att den äktenskapliga moralen försämras i Sverige har inte något stöd i dessa siffror från den yngre generationen.

2.8 En ny norm?

Vi har sett att förbudet mot föräktenskapliga förbindelser i praktiken upplöstes. Förbudet mot utomäktenskapliga förbindelser naggas förmodligen alltmer i kanten genom att kategorin »tillåtande men trogna» är överrepresenterad i en starkt expanderande kategori, de högt utbildade. Detta innebär inte nödvändigtvis att vi går mot allt större normlöshet. Den sociala norm som i det kontrceptiva samhället kan tänkas ersätta den traditionellt återhållsamma sexualmoralen lyder: Inga nya sexualförbindelser bör inledas som skadar redan befintlig sexuell samlevnad. Vi formulerade följande påstående och frågade om våra intervjuade instämde eller opponerade: »Två personer bör inte inleda en ny sexuell förbindelse om den stör den gemenskap som någon av dem har med någon annan.» Andelen som instämmer är:

Det finns en klar majoritet i dessa och praktiskt taget alla andra befolkningsgrupper vi kan isolera som instämmer i denna nya norm (tabell II: 12).

Av visst intresse är att den nya normen också tycks i hög grad vara en minsta gemensamma nämnare i de olika inställningar vi funnit beträffande både för- och utom-

	Bland lågt utbildade	Bland högt utbildade
Alla	77 %	78 %
Män	77 %	79 %
Kvinnor	76 %	78 %
Yngre generationen	74 %	77 %
Äldre generationen	77 %	80 %
Stadsbor	77 %	78 %
Landsbor	75 %	82 %

äktenskapliga förbindelser.

Instämmanden i den nya normen

(1) Bland dem som accepterar föräktenskapligt sexuellt samliv mellan:

Inga alls	75 %
Förlovade par/stadigt sällskap	77 %
Obundna obekanta par	74 %

(2) Bland dem som i fråga om utomäktenskapligt samliv:

Förbjuder förbindelser	79 %
Tillåter förbindelser	58 %

Vi skall inte dra för stora växlar på svaren på denna enda, rätt svåra intervjufråga. Men här finns kanske tillräcklig värdegemenskap för att antyda vad som blir hederskodex för sexuell samvaro i det kontrceptiva samhället.

Inom hela befolkningen mellan 18 och 60 år har en överväldigande majoritet, 95 procent, erfarenhet av samlag. Låt oss emellertid först beskriva dem som aldrig haft samlag.

3.1 De oerfarna

De som är utan samlagserfarenhet återfinns oftare på landet än i staden (8% mot 4%) men är i övrigt rätt jämnt fördelade i olika undergrupper inom befolkningen. Andelen är naturligtvis störst i de allra yngsta åldersgrupperna, bland 18–20-åringarna är den 20 procent. Men även inom den äldre generationen gäller att var 30:e person aldrig haft samlag. Andelen utan samlagserfarenhet i olika åldersgrupper är:

18—20 år	20 %
21—25 år	7 %
26—30 år	3 %
31—40 år	2 %
41—50 år	3 %
51—60 år	4 %

Att en del av befolkningen i alla åldrar är sexuellt oerfaren bör alltid beaktas när man gör offentliga uttalanden om det sexuella. Man kan inte generellt förutsätta vad anglosaxarna kallar »carnal knowledge».

Samlagserfarenhet saknas något oftare bland de unga som får högre utbildning:

Yngre generation	
Hög utbildning	12 %
Låg utbildning	6 %

Äldre generation	
Hög utbildning	2 %
Låg utbildning	5 %

I övrigt har vi inte kunnat lokalisera någon befolkningsgrupp som har påtagligt fler sexuellt oerfarna inom givna åldersgrupper (tabell III: 1).

Av det fåtal som aldrig haft samlag har i både yngre och äldre generationen två av tio kvinnor aldrig fått sina bröst smekta av en man, två på tio har fått sina bröst men aldrig sina könsdelar smekta av en man, och sex av tio har någon gång smekts av en man både på bröstet och könsdelarna. Bland männen utan samlagserfarenhet är det tre på tio som aldrig smekt en kvinnas bröst, nästan två på tio har smekt en kvinnas bröst men ej hennes könsorgan, och mer än hälften som har smekt både bröst och könsdelar. Om dessa aktiviteter jämsides med samlag räknas som heterosexuella handlingar blir det bara 1,2 procent av befolkningen mellan 18 och 60 som inte har uppgivit någon heterosexuell erfarenhet. (Se vidare i tabell III: 2.)

Att smeka motparts könsdelar brukar numera kallas »petting». Inom den yngre generationen utan samlagserfarenhet säger 23 procent att de brukar petting i stället för samlag. På en direkt fråga om man idkat petting den senaste månaden svarade 19 procent av den yngre generationens oerfarna ja. Petting är alltså vanlig nog i Sverige för att beaktas i varje framställning av ung-

domens sexualliv. Men de svenska siffrorna ligger långt under vad som är typiskt i framställningar om amerikanska ungdomars beteende.

Ingen av dem som ej haft samlag under hela sitt liv hade någon homosexuell erfarenhet månaden före intervjun. Men 4 procent av dem medgav att de gärna skulle vilja ha erfårit sexuell njutning med någon av samma kön. Bland de sexuellt erfarna uttryckte 2 procent en önskan att ha en homosexuell relation.

Av dem som aldrig haft något samlag hade 21 procent onanerat den senaste månaden. De onanerande bland dem som haft samlag den senaste månaden är 12. Skillnaden är liten men den ger visst stöd åt forskarnas föreställning att masturbation kan vara ett slags ersättning för samlag. Bland de sexuellt oerfarna är onani praktiskt taget helt en människens aktivitet: 36 procent av dessa män uppger att de hade onanerat månaden före intervjun mot 2 procent av kvinnorna. Onani är också den yngre generationens aktivitet: 59 procent av yngre män hade nyligen onanerat mot 14 procent av de äldre männen.

3.2 Sexualdebutåldern

I Sverige säger lagen att yngling under 21 och flicka under 18 år inte får gifta sig utan länsstyrelsens tillstånd. I länder med lägre legal äktenskapsålder – t. ex. USA – förekommer långt flera tonårsäktenskap än i Sverige, och barnlösa tonårsäktenskap är vanliga. De typiska svenska ungdomarna avstås från tidiga äktenskap och har utvecklat andra former för föräktenskapligt sexualliv.

Den allmänna opinionen godtar också sexuella förbindelser före den legala äktenskapsåldern. Var femte tillfrågad ville inte specificera en ålder då sexuella förbindelser skulle få inledas. Men de övriga gav svar, vars median är 18 år och 8 månader för män och 18 år och 5 månader för kvinnor, alltså för människens del avsevärt under den legala äktenskapsåldern. I övrigt gäller naturligtvis att alla generella minimiåld-

rar krävda i lag eller rekommenderade i allmän opinion är vanskliga. Vi rör oss ju på ett område som är stätt i snabb förändring och som är rikt på individuella variationer. En minimiålder skulle f. ö. kunna uppfattas som en rekommendation att börja då, och detta kan leda till problem för dem som inte vill.

Vi vet inte om svenskarnas sexualdebut äger rum vid tidigare ålder än vad som är vanligt i andra industriländer. Pålitliga undersökningar av riksomfattande karaktär saknas från andra länder. Ett undantag är England. Schofield fann att 34 procent av 18-åriga pojkar i England hade haft samlag och 17 procent av 18-åriga flickor.¹ I Sverige har en stor majoritet haft sitt första samlag i tonåren. Av dem som är mellan arton och nitton och ett halvt år har 75 procent haft åtminstone något samlag, 53 procent har haft samlag den senaste månaden, och ingen signifikant skillnad finns här mellan män och kvinnor.

Åldern vid första samlaget fördelar sig så här:

Under 13 år	1 %
14—15 år	8 %
16—17 år	30 %
18—19 år	32 %
20—26 år	27 %
27 år eller äldre	2 %

Medianåldern är 17 år och 7 månader, medeltalet 18,3 år² (tabell III: 3). Siffrorna gäller 18–60-åringar med sexuell erfarenhet av vilka nästan alla gått i skolan på 20-, 30-, 40- och 50-talen. 1955 års *Handledledning i Sexualundervisning* ger intrycket att »ungdom i uppväxtåren» inte hade och inte skulle ha samlag. Det är emellertid en realitet att majoriteten hade sådan erfarenhet.

Observera emellertid den stora spridningen i våra siffror. Redan i fjortonårsåldern

¹ A. a., s. 33–35.

² Medianåldern är det bästa måttet. Den anger när hälften av *personerna* haft sin första samlagserfarenhet. Medeltalet anger *genomsnittsåldern* för samlagserfarenhet. Det fåtal personer som debuterar sexuellt vid ovanligt hög ålder påverkar medeltalet men ej medianen, och medelåldern blir därför högre än medianåldern.

hade 3 av 100 haft samlag, d. v. s. i en typisk årskurs 7 har det vanligen varit en i varje klass som haft samlag. Bland 27-åringar och äldre har det likaså funnits 3 på 100 som inte haft samlag men som kom att ha det senare. Spridning av denna storleksordning finns inom alla undergrupper. De variationer i medianålder som finns mellan olika befolkningsgrupper förlorar i praktisk betydelse mot bakgrund av denna spridning. Varje indelning av en publik av unga människor för sexualupplysning enligt åldersklasser resulterar i en blandning av erfarna och oerfarna. Om inte upplysningens innehåll är lika relevant för erfarna och oerfarna måste man fråga sig huruvida sexualundervisning efter 12–13-årsåldern alls skall differentieras enligt årsklasser.

Den allmänna föreställningen att pojkar – trots att deras pubertet inträffar något senare än flickornas – prövar sexualumgänge tidigare än flickorna är helt korrekt. Mellan männens och kvinnornas debutålder finns i den yngre generationen dessa skillnader:

	Män	Kvinnor
Under 13 år	2 %	1 %
14–15 år	17 %	7 %
16–17 år	38 %	36 %
18–19 år	28 %	38 %
20–24 år	13 %	17 %
25 år eller äldre	1 %	1 %

Medianåldern för männen är 16,6 år och för kvinnorna i den yngre generationen 17,2 år.

De högre samhällsklassernas barn debuterar sexuellt något senare än andra. Medianåldern är :

Faders yrkesklass	
Högre yrkesklasser	17,8 år
Lägre yrkesklasser	17,3 år

Dessa klasskillnader i sexualdebuten finns både i den äldre och den yngre generationen och minskar inte för de yngre. Den hänger samman med att förlängd skolgång – som är vanligare för de högre yrkesklassernas barn – uppenbarligen fördröjer sexualdebuten. Vi får följande skillnader i medianåldern för sexualdebut mellan de högt och lågt utbildade.

Inom den äldre generationen	
Högre skolutbildning	18,6 år
Lägre skolutbildning	17,7 år
Inom den yngre generationen	
Högre skolutbildning	17,6 år
Lägre skolutbildning	16,6 år

Man kan förmoda att skolgång har denna effekt på debutåldern helt enkelt därför att skolgång lever i en mer kontrollerad miljö under mer uppsikt av äldre än vad annan ungdom gör. Ungdom från lägre yrkesklasser debuterar tidigare, men ungdom från lägre yrkesklasser som får högre skolutbildning debuterar sexuellt vid den ålder deras skolkamrater gör det.

Skolgångens betydelse för debutåldern märks även när vi studerar skillnaden mellan stadens och landets tonåringar. Storstads miljön framställs ofta som sexuellt slapp. Vi finner emellertid ingen signifikant skillnad mellan stad och land i den sexuella debutåldern. Städerna har de mer utbildade ungdomarna och de debuterar, som visats, något senare.

De som kommer från religiösa hem får i genomsnitt en senare sexuell start. Medianåldern för sexualdebuten i olika religiösa miljöer är:

Föräldrar mycket eller ganska religiösa	17,8 år
Föräldrar inte alls religiösa	17,4 år

Det mycket religiösa föräldrahemmet medför att sexualdebuten kommer något senare än vad som gäller för andra hem.

De äldres uppgifter om sin sexuella debutålder bör tas med en större reservation för minnesfel än de yngres. De yngres debutålder är lägre. En jämförelse av åldern vid första samlaget ger denna generationskillnad:

	Yngre generation	Äldre generation
Under 13 år	2 %	1 %
14–15 år	12 %	6 %
16–17 år	37 %	27 %
18–19 år	33 %	31 %
20–26 år	16 %	33 %
27 år eller äldre	0 %	2 %

Medianåldern blir för:

Män	
Äldre generation	17,4 år
Yngre generation	16,6 år
Kvinnor	
Äldre generation	18,5 år
Yngre generation	17,2 år

Debutåldern sjunker alltså. Men spridningen, de individuella variationerna, är fortfarande mycket stor. Och här liksom på många andra punkter i denna undersökning, skönjs en tendens för den yngre generationens flickor att närma sig männens beteendemönster.

En uppfattning om takten i nedgången på den sexuella debutåldern kan vi få genom att jämföra medianåldrarna när olika åldersgrupper debuterade:

51—60-åringar	18,6 år
41—50-åringar	17,7 år
31—40-åringar	17,4 år
26—30-åringar	17,3 år
21—25-åringar	17,0 år

Av de yngsta har alla ännu ej debuterat varför siffrorna där blir något överdrivet låga. Från äldres siffror kan vi emellertid säga att den genomsnittliga sexuella debutåldern sjönk mellan 1920 och 1950 med ett år. Nedgången torde sedan dess ha fortsatt i minst samma takt.

3.3 Föräldrarnas sociala kontroll

Både biologiska och sociala faktorer kan påverka den ålder då den sexuella debuten sker. Den engelske forskaren Michael Schofield trodde — med utgångspunkt från många andra undersökningar av avvikande beteenden — att barn från skilsmäsohem skulle ha tidig sexualdebut. Så var emellertid inte fallet. Vad han däremot fann var något mycket enklare: de ungdomar vars föräldrar angav när de skulle vara hemma om kvällarna var klart mindre erfarna än de som vanligtvis inte hade ett angivet klockslag för hemkomst.

Vi sporde våra intervjuade hur gamla de var när deras föräldrar slutade ange hur dags de skulle vara hemma på kvällen, och hur gamla de var när deras föräldrar slutade att fråga om vem de hade träffat

när de varit ute en kväll. Låt oss jämföra dem som var mycket kontrollerade i sin ungdom, i det att de hade denna kontroll över sig även när de var 17 år, och dem som aldrig upplevde denna föräldrakontroll eller upplevt att den släppt vid tidigare år. Andelen som haft sitt första samlag innan de fyllt 17 år är i dessa kategorier:

	Pojkar	Flickor
Föräldrarna angav tid för en sjuttonåring och frågade med vem	20 %	9 %
Föräldrarna angav antingen tid för en sjuttonåring eller frågade med vem	24 %	11 %
Föräldrarna angav varken tid för en sjuttonåring eller frågade med vem	29 %	18 %

Denna föräldrakontroll var starkare för flickor än för pojkar och starkare inom den äldre generationen än inom den yngre. Den förklarar en stor del av de skillnader vi erhållit i debutåldern mellan dessa befolkningskategorier.

Föräldrar kan alltså påverka den sexuella debutåldern. Vi har tidigare sett att skolgång påverkar debutåldern. Men inga skolor — utom möjligen internatskolor — kan utöva den sociala kontroll som ligger i att sätta klockslag för hemkomst och att ha kunskap om vilket sällskap tonåringar har. Det finns en tendens hos föräldrar att vilja övervältra den sociala kontrollen av det sexuella på skolorna. (Se sid. 48.) Om de vill ha kontroll kan de emellertid själva ge ett väsentligt bidrag.

3.4 Omständigheterna kring det första samlaget hos den yngre generationen

Uppgifterna om de äldres sexualdebut är förmodligen mer färgade av minnesförskjutningar än de yngres. Vi gick utförligare igenom sexualdebuten med de yngre i vår enkät. Vi koncentrerar här framställningen till dem. Dessa yngre, snarare än de äldre, blir normgivande för kommande tonåringars inledning i det sexuella.

En överväldigande majoritet av kvinnorna

(89%) rapporterar att mannen som hon hade sitt första samlag med var äldre än hon, 9 procent var jämnåriga och 2 procent uppgav att mannen var yngre. Eftersom männen i genomsnitt debuterar vid tidigare ålder kan vi anta att i de flesta fall mannen var den sexuellt erfarna (tabell III: 4).

För männens del är bilden en annan: 31 procent hade sitt första samlag med en kvinna som var äldre, 34 procent med en jämnårig och 36 procent med en yngre kvinna. Här är det svårare att avgöra om kvinnan var den redan erfarna.

Var hade man ursprungligen träffats? På en offentlig danstillställning säger 30 procent, ute på gatan, vägen, på ett kafé eller konditori, säger 10 procent och 2 procent träffade varann under »ragning». Det är sammanlagt 42 procent som mötte sin första kärlekspartner genom att frekventera ställen där man kan göra nya bekantskaper.

Från umgängeskretsen kände 29 procent varandra, 11 procent gick i skolan tillsammans, 5 procent hade bott grannar, 5 procent arbetade på samma arbetsplats, och 5 procent var medlem i samma förening eller höll till på samma ungdomsgård när de först träffades. Det blir en majoritet (55%) som utvecklade sitt första sexuella förhållande med personer de mött inom ramen av stabila engagemang inom institutioner med andra syften än att sammanföra ungdomar av olika kön. (Tre procent hade träffats under andra omständigheter, svårare att klassificera [tabell III: 5].)

Hur länge hade man känt varann före första samlaget? Här skiljer sig svaren drastiskt mellan de unga männen och de unga kvinnorna:

	Män	Kvinnor
Mindre än en vecka	15 %	3 %
En till fyra veckor	22 %	7 %
En till fem månader	30 %	35 %
Ett halvår eller längre	33 %	55 %

Kvinnorna hade känt sin första partner mycket längre än männen.

Var hade man det första samlaget? I en

stor majoritet (69 %) hemma hos endera parten. I en kamrats hem svarar 8 procent.

De ställen som populära föreställningar anger som de ungas tillflyktsort för de första sexuella erfarenheterna är föga representerade: utomhus (10%), bil (4%), tält (4%), hotell (2 %).

En överväldigande majoritet (81%) var nyktra när det hände och hade inte druckit vin eller sprit före första samlaget.

Hade man räknat med att ha samlag den gången det först hände. »Nej», säger 61 procent, »det bara blev så». I 12 procent av fallen hade ena parten räknat med det och i 27 procent hade båda räknat med det.

Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt hur många som ändå använde preventivmedel vid första samlaget:

Kondom	55 %
Pessar	1 %
Avbröt samlaget	27 %
Annat	1 %
Gjorde ingenting	16 %

Det är praktiskt taget lika många i stad som på landet, i olika utbildningsgrupper och från olika socialgrupper som använde rekommenderade skyddsmedel redan vid första samlaget. Det är heller ingen skillnad mellan dem som hade en tidig sexualdebut och dem som hade en senare: en majoritet i båda fallen använde kondom.

Hur länge fortsatte man att träffas efter det första samlaget? Här skiljer sig igen män och kvinnor:

	Män	Kvinnor
Mindre än en vecka	17 %	4 %
En till fyra veckor	16 %	6 %
En till fem månader	20 %	12 %
Ett halvår eller längre	23 %	31 %
Träffas fortfarande	24 %	47 %

Den korta tid innan som en del män hade känt sin första sexualpartner motsvaras av den korta bekantskap de upprätthöll efter första samlaget.

Hur länge dröjde det till nästa samlag? Knappt två procent av den yngre generationen hade inte haft något mer samlag. Alla andra hade relativt snart haft samlag igen:

Inom mindre än en vecka	17 %
Inom en till fyra veckor	50 %
Inom en till fem månader	18 %
Ett halvår eller senare	14 %

En överväldigande majoritet av dem som haft ett samlag har uppenbarligen haft nästa samlag inom fem veckor; de som väl börjat fortsätter.

Hur många år är det mellan första samlaget och giftermålsåldern? Vi frågar alla som gift sig inom både den yngre och den äldre generationen:

Äldre generationen	
Män	9,7 år
Kvinnor	8,2 år
Yngre generationen	
Män	7,4 år
Kvinnor	5,8 år

Giftermålsåldern har sjunkit något snabbare än åldern för sexualdebuten. Antalet år mellan sexualdebut och giftermål är emellertid ändå så många att man bör diskutera hur realistiskt det är att koppla ihop sexualundervisningens framställning av första samlaget med föreställningen om äktenskap. Valet av make eller maka är allvarligt i sina konsekvenser. Bör det styras av de tillfälligheter som vi konstaterat ofta nog omgärdar den första sexuallerfarenheten för många pojkar och för en hel del flickor? Några siffror kan bidra till denna diskussion genom att belysa det nuvarande läget. Av gifta män i vår undersökning har 18 procent inte haft samlag med någon annan än den första partnern; de gifte sig alltså med sin första partner och har sedan dess hållit sig till henne. Av gifta kvinnor är det 45 procent som hållit sig till en och samma man från första samlaget till det senaste.

Den samlagsaktivitet som flertalet börjar i tonåren fortsätter långt fram i livet. Vi intervjuade inga som var äldre än 60 år. Det är emellertid uppenbart att man måste gå högre i åldrarna för att fastställa den punkt där sexualaktiviteten upphör. Bland 56–60-åringarna hade 72 procent haft samlag det senaste året. Samlagsaktiviteten bland de sexuellt erfarna i olika åldrar är:

	Inget samlag senaste året	Samlag under gångna året men ej under gångna månaden	Samlag under gångna månaden
21—25-åringar	4%	19%	76%
26—30-åringar	3%	11%	86%
31—35-åringar	4%	9%	87%
36—40-åringar	7%	5%	88%
41—45-åringar	7%	7%	86%
46—50-åringar	8%	8%	84%
51—55-åringar	27%	10%	63%
56—60-åringar	28%	16%	56%

Obs. Procentalen är räknade horisontellt

De äldre kvinnorna tycks sluta sin samlagsaktivitet obetydligt tidigare än männen i samma åldrar. Nedgången för båda könen i de senare åldrarna kan bl. a. bero på att allt flera förlorar den livspartner de haft; man blir änka eller änklings och låter sedan den sexuella aktiviteten vila.

4.1 Antal partners

Nitton av tjugo bland de personer vi intervjuat är sexuellt erfarna, de har haft samlag.

Vi frågade dem: »Hur många personer har Ni haft samlag med i hela Ert liv?» Det är värt att notera att alla utom en handfull kunde ange ett exakt antal. Det visar hur nya sexualerfarenheter blir väsentliga för minnet.

Ett slående resultat av vår undersökning är det mycket låga antal personer som den typiske svensken känner sexuellt. En majoritet har i hela sitt liv haft sexualumgänge med en, två eller tre personer. Bland männen har majoriteten haft sexualumgänge med fem eller färre, och bland kvinnorna har majoriteten haft samlag med två eller färre personer. Det finns visserligen en mycket frigjord minoritet med ett helt annat sexualmönster, men det dominerande är ingalunda det promiskuösa eller vidlyftiga utan en klar begränsning av de totala sexuella erfarenheterna till ett mycket litet antal partners (tabell IV: 1).

I hela landet finner vi följande fördelning av antalet sexualpartners.

Mellan en fjärdedel och en tredjedel av befolkningen har låtit den första bli den enda. Bland männen är de 16 % och bland kvinnorna 40% – en påtaglig skillnad.

Medianvärdena är de bästa sammanfattande måtten: de anger var i räkningen det blir lika många som haft flera som haft färre. Medeltalet är långt högre än medianen beroende på att ett fåtal haft sexualumgänge med många olika personer: 5 procent med 20–29 personer, 2 procent

	En partner	Två—fem	Sex el. fler	Median	Medeltal
Män	16 %	37 %	47 %	4,7	11,7
Kvinnor	40 %	51 %	9 %	1,4	3,0

med 30–49 personer och 3 procent med 50 eller flera personer. Dessa sexuellt synnerligen aktiva påverkar medeltalet men inte medianen. Se tabellen ovan.

Mänt i medianantalet partners har emellertid den yngre generationen lika stor erfarenhet som den äldre. Medianantalet sexualpartners man haft är:

Yngre generationen	
21—25-åringar	2,4 personer
26—30-åringar	2,7 personer
Äldre generationen	
31—40-åringar	2,3 personer
41—50-åringar	2,8 personer
51—60-åringar	2,1 personer

De äldre kanske har djupare och mer meningsfull erfarenhet — därom vet vi intet säkert — men de yngre har lika bred erfarenhet. Det är alltså inte förvånande om de yngre talar om sexuella erfarenheter på ett auktoritativt sätt: 25-åringen tycks vara lika erfaren som 45-åringen.

Några av de sexuellt erfarna har inte haft något samlag den senaste månaden. Uppgifter om växling av partners blir säkrare om vi håller oss till vad som hänt månaden före intervjun bland dem som varit sexuellt aktiva under den tiden. Vi finner att en överväldigande majoritet, 87 procent, hållit sig till en och samma person, 6 procent har haft samlag med två olika, 4 procent med tre till fem personer och 2 procent med fler än fem personer. Det finns emellertid en påtaglig generationsskillnad i fråga om antalet samlagspartners den senaste månaden (tabell IV: 2).

Sexualpartners senaste månaden	Yngre generationen	Äldre generationen
En person	77 %	92 %
Två personer	10 %	5 %
Tre—fem personer	8 %	2 %
Fler än fem personer	5 %	1 %

Det är alltså en fjärdedel (23 %) av de yngre som under de senaste trettio dagarna haft samlag med mer än en person. I medeltal blir det 1,6 personer för de yngre och 1,2 för de äldre under en 30 dagars period.

Andelen som haft mer än en person som samlagspartner den senaste månaden är lika i olika socialgrupper.

Men det finns olikheter mellan stad och land:

Stadsbor	14 %
Landsbor	9 %

Personer med högre skolutbildning har växlat partners i större utsträckning än de med lägre utbildning.

Högt utbildade yngre	28 %
Lågt utbildade yngre	20 %
Högt utbildade äldre	12 %
Lågt utbildade äldre	7 %

Skolutbildningen försenade, som vi såg i förra kapitlet, sexualdebuten. Men när skolungdomen väl debuterat följer den inte ett monogamt mönster i samma grad som annan ungdom.

I motsats till en allmänt spridd föreställning finns det ingen skillnad att tala om i fråga om växling av partners mellan de religiöst aktiva och de som sällan eller aldrig går i kyrkan. En överväldigande majoritet har hållit sig till en och samma partner under undersökningsmånaden oavsett om de går i kyrkan eller ej. De som haft sexualumgänge med två eller fler olika personer månaden före intervjun är bland

Frikyrkobesökare	10 %
Statskyrkobesökare	11 %
Ej kyrkobesökare	13 %

Siffror som dessa är svåra att tolka. Man kan säga att de visar hur svårt det är att uppnå social kontroll av det sexuella genom att predika moralbud om trohet och bekänna sig till moralbud om trohet. Man kan

också säga att de visar att den mycket skeva könsfördelningen bland dem som är religiöst aktiva – det finns ett stort kvinnoöverskott bland dem – ryckt undan de faktiska förutsättningarna för den monogama livsföring som man bekänner sig till.

De mest påtagliga skillnaderna mellan dem som knutit sitt sexualliv till en och samma partner under den studerade månaden och de som växlat finns, naturligt nog, mellan gifta och ogifta:

Sexualpartners senaste månaden	Ogifta	Gifta
En person	62 %	96 %
Två personer	17 %	2,6 %
Tre—fem personer	13 %	0,8 %
Fler än fem	8 %	0,2 %

Det är alltså 38% av de sexuellt erfarna ogifta som haft samlag med fler än en person och 4% bland de gifta. Det blir ett medeltal av 2,0 partners per månad för de ogifta mot 1,1 för de gifta. Även om siffran är större för de ogifta gäller att en klar majoritet av dem hållit sig till en och samma person under den studerade månaden.

Föräldraskap minskar ombytena av samlagspartners. Föräldraskapet både hos unga och äldre för uppenbarligen med sig ansvar, förpliktelser, bundenhet och emotionella engagemang. Därmed minskar också växlingarna av partner.

4.2 Antal samlag senaste månaden

De mer detaljerade uppgifter vi har om antalet samlag som olika befolkningskategorier haft härrör från första kvartalet 1967 och avser i samtliga fall antalet under månaden före vår intervju. De som inte haft samlag den senaste månaden är inte medtagna i denna analys. Fördelningen bland de sexuellt aktiva är denna:

Ett samlag	11 %
Två—fyra samlag	47 %
Fem—tio samlag	32 %
Elva—tjugo samlag	8 %
Fler än tjugo	1 %

Var tionde har ett samlag i månaden, en knapp majoritet har ett samlag i veckan och bara en på 100 rapporterar så många att det räcker till ett samlag om dagen. Medelantalet är – grovt räknat – 5,5 i månaden (tabell IV: 3).

Siffran måste enligt sakens natur i verkligheten vara densamma för män och kvinnor. I våra data blir det 5,4 enligt männens rapporter och 5,6 enligt kvinnornas rapporter, en god överensstämmelse. Skillnaden faller inom slumpmarginalen och är ett tecken på pålitligheten hos undersökningen.

Samlag var den enda sexuella aktiviteten under undersökningsmånaden för 77 procent. Förutom samlag idkade 16 procent också petting och 12 procent masturberade. En halv procent sade att de under den senaste månaden erfarit sexuell njutning med en person av samma kön, alltså haft en homosexuell relation.

Bland de sexuellt aktiva gäller att den yngre generationen har långt flera samlag än den äldre: 7,1 per månad jämfört med 4,8. Uppdelat på generationer finner vi:

Yngre generationens sexuellt aktiva

Ogifta	6,7 samlag senaste månad
Gifta	7,6 samlag senaste månad

Äldre generationens sexuellt aktiva

Ogifta	4,9 samlag senaste månad
Gifta	4,9 samlag senaste månad

Bland de sexuellt erfarna och aktiva är antalet samlag per månad i olika åldersgrupper –

18—20-åringar	6,8 samlag/månad
21—25-åringar	7,3 »
26—30-åringar	7,0 »
31—40-åringar	6,2 »
41—50-åringar	4,5 »
51—60-åringar	3,3 »

Kring dessa medelvärden finns stora individuella variationer.

Variationerna mellan andra befolkningskategorier än åldersklasser är små. De bättre utbildade i båda generationerna har något flera samlag än de mindre utbildade och de högre yrkesklasserna något flera än de lägre.

En stor del av variationerna i samlagsfrekvens förklaras helt enkelt av att en del människor är mycket mer tillfredsställda med sina samlag än andra. Vi fick följande sammanfattande värdering av det sexuella samlivet

De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsställande och obehagliga upplevelser	1 %
De samlag jag haft har inte varit obehagliga men de har på det hela taget inte varit tillfredsställande	8 %
De samlag jag haft har varit tillfredsställande men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig	7 %
De samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser	60 %
De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter	24 %

Se vidare tabell IV: 4.

De som valt något av de tre första alternativen och alltså på det hela taget är otillfredsställda eller besvikna har haft ett medeltal av 4,3 samlag senaste månaden. Majoriteten som tycker att deras samlag på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser har 5,3 samlag i månaden, och den fjärdedel av befolkningen som ger samlagen den högsta värderingen och dit räknar livets höjdpunkter har ett genomsnitt av 7 samlag i månaden.

4.3 Den sexuella tillfredsställelsen

Den diskussion om den sexuella tillfredsställelsen som förs är lika livlig som dess vetenskapliga underlag är magert. Flera grundläggande fysiologiska fakta och processer blev först kända i och med Masters och Johnsons välpublicerade forskningsarbete från 50- och 60-talen. Därtill kommer att tillfredsställelsen på detta liksom på alla andra livsområden är ett fenomen som beror av förväntningar lika mycket som av faktiska reaktioner.

Om man frågar: Hur bedömer Ni Ert sexualliv i jämförelse med hur andra har det? får man följande svar från de sexuellt erfarna:

Jag har det sämre än de flesta	3 %
Jag har det ungefär lika de flesta	59 %
Jag har det bättre än de flesta	20 %
Kan inte säga	18 %

Statistiskt sett är detta en orimlig fördelning för det måste vara lika många som har det sämre än de flesta som har det bättre än de flesta. Men upplevelsemässigt är det en rimlig fördelning. Erfarenheten är begränsad till ett fåtal partners, det sexuella är privatiserat så att man vet föga om andra, men man tycker att man har det bra (tabell IV: 5).

En bättre utgångspunkt ger frågan: Hur tillfredsställande var Ert senaste samlag? Här kan man jämföra med sina egna upplevelser vid andra tillfällen. Vi finner att bland männen 54 procent var mycket tillfredsställda, 43 ganska tillfredsställda och 3 procent otillfredsställda. Bland kvinnorna är siffrorna 45 procent, 47 procent och 8 procent. Det finns alltså något fler kvinnor som var otillfredsställda med senaste samlaget.

De klaraste skillnaderna mellan tillfredsställande och icke tillfredsställande samlag finns mellan dem som hade samlagen med sin stabila partner och de som hade dem med en tillfällig partner, och mellan dem som var kära och de som inte var kära.

Det är särskilt kvinnorna vars tillfredsställelse beror av att ha en stabil partner och att vara kär. Men många har tillfredsställande samlag med tillfälliga partners och utan att vara förälskade.

De samlag som är resultatet av bådas initiativ anses som de mest tillfredsställande. Om enbart den ene tagit initiativet så säger man inte lika ofta att det blev ett tillfredsställande samlag.

Vi ser att de kvinnor som inte själva delat initiativet till att senaste samlaget blev av är de som är minst tillfredsställda med det. I de fall då kvinnan snarare än mannen tagit ledningen så att samlaget blivit av tycker emellertid majoriteten av kvinnorna att det blev mycket tillfredsställande. Och männen är lika tillfredsställda med dylika samlag som med dem de ensamma tar initiativet till. Men de är mest tillfredsställda

	Senaste samlaget var		
	Mycket tillfredsställande	Ganska tillfredsställande	Otillfredsställande
Män			
Tillsammans med fru, fästmö, eller stadigt sällskap	56 %	41 %	2 %
Tillsammans med tillfällig partner	37 %	59 %	4 %
Kvinnor			
Tillsammans med man, fästman eller stadigt sällskap	47 %	46 %	7 %
Tillsammans med tillfällig partner	14 %	66 %	20 %
Män			
Som är kära	56 %	42 %	2 %
Som ej är kära	46 %	49 %	5 %
Kvinnor			
Som är kära	50 %	44 %	6 %
Som ej är kära	24 %	62 %	14 %

Obs. Procenttalen är räknade horisontellt.

när båda lika mycket tagit ledningen.

Samlag utan vin eller sprit rapporteras något mera tillfredsställande än de som före-

som av dem som använt en varierad eller ovanligare ställning.

Samlag framställs ibland som ett kommu-

	Senaste samlaget var		
	Mycket tillfredsställande	Ganska tillfredsställande	Otillfredsställande
För mannen			
om initiativet var bådas	60 %	39 %	1 %
om initiativet var hans	45 %	50 %	5 %
om initiativet var hennes	46 %	48 %	5 %
För kvinnan			
om initiativet var bådas	56 %	40 %	4 %
om initiativet var hans	31 %	57 %	12 %
om initiativet var hennes	55 %	34 %	10 %

Obs. Procenttalen är räknade horisontellt.

gåtts av vin eller sprit.

Samlag med rekommenderade skyddsmedel (p-piller, pessar, kondom) var mer tillfredsställande – särskilt för kvinnorna – än samlag med icke-rekommenderade preventivåtgärder (säker period, sköljning). Se även tabell II: 5.

De som tyckte att senaste samlaget varade »för kort» eller »för länge» var mycket mera otillfredsställda än de som tyckte samlaget varade en »lagom» lång stund. Det är särskilt kvinnorna som är otillfredsställda med vad de anser för korta eller för långa samlag. Däremot rapporterades det senaste samlaget lika tillfredsställande av dem som använt en konventionell samlagsställning

nikations- och uttrycksmedel för gemenskap. Allt som underlättar och kompletterar kontakt blir därmed relevant. Det betyder t. ex. en hel del för kvinnornas tillfredsställelse att man pratade med varann under samlaget.

Fler män och kvinnor som hade det ljust, så att de kunde se varandra vid sitt senaste samlag, tyckte samlaget var tillfredsställande, än män och kvinnor som hade det mörkt och inte kunde se varandra.

De mindre tillfredsställda männen har senaste året läst böcker, tidningar eller sett film som de betecknar som pornografisk i något större utsträckning än tillfredsställda män. Ökade detta deras förväntningar så att de upplevde senaste samlaget som otill-

	Mycket tillfreds- ställande	Ganska tillfreds- ställande	Otillfreds- ställande
Män			
som pratade	55 %	43 %	2 %
som ej pratade	53 %	41 %	5 %
Kvinnor			
som pratade	51 %	43 %	6 %
som ej pratade	37 %	51 %	12 %

Obs. Procenttalen är räknade horisontellt.

fredsställande? Eller sökte de sig till pornografin därför att verkligheten var otillfredsställande? Vi vet inte. Det torde f. ö. bli svårt att hitta generella svar om pornografins roll, eftersom det inte finns någon signifikant relation mellan kvinnors konsumtion av pornografi och deras rapporterade tillfredsställelse.

Kunskapen om det sexuella är inte alls intellektuellt krävande. Även sexologiska tidskrifter kan förstås av en lekman – förutsatt man vant sig vid den tekniska terminologin. Det torde vara en mycket liten del av befolkningen som har så begränsad intelligens att man av den anledningen finner sexualiteten ett otillgängligt område.

De sexuella handlingarna är inte heller svåra. Här som alltid i fråga om mänskliga handlingar gäller naturligtvis att övning ger färdighet. Men det finns ingen anledning att tro att vanliga sexualhandlingar har en svårighetsgrad som gör att någon signifikant andel av befolkningen skulle uteslutas från dem.

Ändå är kunskap om det sexuella inte självklart och fritt tillgänglig. Och det sexuella upplevs ofta nog som ett svårt område, emotionellt svårt på något sätt. Här stöter vi alltså på en paradox.

5.1 Kunskapsbegränsning som social kontroll

I det fattiga, förkontraceptiva samhället var det återhållsamma sexualmönstret ett väsentligt bidrag till samhällets stabilitet. Ett traditionellt sätt för samhället att utöva sin sociala kontroll över det sexuella var att begränsa kunskapen om det. Man antog, att om man inte vet något om en sak, så kan man inte frestas av den. Denna enkla

princip användes för att stödja det återhållsamma sexualmönster som antogs väsentligt för samhällsordningens stabilitet. Det är först vårt århundrades djuppsykologi som ifrågasatt principens giltighet.

Under inflytande av denna princip kom sexualundervisningen att betraktas som olik annan undervisning. En begränsning av kunskapsvolymen av det man undervisar har aldrig i andra ämnen använts som medel för social kontroll i samma utsträckning som här. Vi har därför haft en mycket allmänare debatt om sexualundervisningens vara eller icke vara än om andra undervisningsämnen, möjligen med undantag av religionsundervisningen. Och beslutar man att ge sexualundervisning, fortsätter debatten om hur omfattande undervisningen bör få vara och hur konkret den skall få vara.

Företrädare för olika grader av återhållsamhet ger motsvarande grader av godkännande till sexualundervisningens existens och omfattning. Andelen som tycker att det är riktigt att skolan ger någon sexualundervisning alls är:

Bland dem som säger nej till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	59 %
Bland dem som säger nej till utomäktenskapliga förbindelser men ej till föräktenskapliga	87 %
Bland dem som säger ja till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	95 %

I hela landet är det 9 procent som tycker att skolan bör avstå från sexualundervis-

ning, 5 procent är tveksamma och 86 procent tycker att det är riktigt att skolan meddelar sexualundervisning.

Företrädarna för de olika graderna av återhållsamhet skaffar sig också olika grader av kunskap om det sexuella. Vi mätte denna kunskap med ett kort test i vår enkät. Testfrågorna, som omarbetats från redan existerande test inom sexualundervisningen, hade följande lydelse:

Vad är rätt och vad är fel?

- a. Syfilis är den vanligaste könssjukdomen i Sverige.
 Rätt Fel Vet inte
- b. Efterbörd kallas det när den andra av ett tvillingpar föds fram.
 Rätt Fel Vet inte
- c. Mannens sädesceller bildas i klimakteriet.
 Rätt Fel Vet inte
- d. Omskärelsen är en operation där förhudens yttersta del skärs bort.
 Rätt Fel Vet inte
- e. Äggceller bildas i livmodern.
 Rätt Fel Vet inte
- f. Praktiskt taget alla experter är eniga om att onani är ofarligt.
 Rätt Fel Vet inte
- g. En steril människa kan inte få barn.
 Rätt Fel Vet inte
- h. Svensk lag straffar vuxen person som har samlag med tonåring under 15 år.
 Rätt Fel Vet inte

Antalet frågor är för litet för att ge rättvisa individuella betyg åt de svarande. Men testet duger att avslöja skillnader i medelbetyg för större befolkningsgrupper. Vi kan t. ex. ange medeltalet rätt bland dem som hyllar olika grader av återhållsamhet:

Bland dem som säger nej till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	4,7 rätta svar
Bland dem som säger nej till utomäktenskapliga förbindelser men ej till föräktenskapliga	5,2 rätta svar
Bland dem som säger ja till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	5,9 rätta svar

Högsta antalet rätt - 8 rätta svar - uppnåddes av 6, 11 resp. 18 procent av dessa grupper. De återhållsamma hade alltså inte skaffat sig sexualkunskap i samma utsträckning som andra (tabell V: 1).

Ju mer återhållsam man är, desto mindre vill man ha sexualkunskap. Vi frågade om man ville veta mer om hur lagen och domstolarna ser på det sexuella, hur kristendomen ser på det sexuella, hur man visar ömhet mot varandra, hur man skyddar sig mot könssjukdomar, hur man förhindrar att man får barn vid sexuellt umgänge, under vilka omständigheter man får abort, hur sexualorganen fungerar, och om olika ställningar vid samlag (tabell V: 2 och V: 3). Medeltalet av dessa åtta ämnen som man vill ha mer kunskap om är:

Bland dem som säger nej till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	3,5 ämnen
Bland dem som säger nej till utomäktenskapliga förbindelser men ej till föräktenskapliga	4,4 ämnen
Bland dem som säger ja till både för- och utomäktenskapliga förbindelser	4,4 ämnen

Vi kan sammanfatta med att säga att de återhållsamma har mindre sexualkunskap, vill inte själva ha mer kunskap, och vill inte att andra skall ha för stor sexualkunskap.

Det är lätt att ironisera över denna programmatiska begränsning av sexualkunskap. Men det är helt rimligt att anta att begränsningen utgör ett slags stöd för den återhållsamma inställningen. Premisserna att det man inte vet något om inte heller kan fresta och att man inte bör väcka den björn som sover, torde ha varit tillräckligt sanna för att ha bidragit till den önskade återhållsamheten hos de mycket unga. Vidare torde den ha haft en bestående indirekt verkan. När barn, ungdom och vuxna ständigt stöter på inställningen »Detta talar man inte om» åstadkommes en tendens att ständigt vakta sina ord. Medvetandet om det sexuella upplevs som en belastning; det sexuella undanträngs från medvetandet och man blir hämmad. Det personlighetsmönster som vi tidigare (s. 27-30) visade vara korrelerat med återhållsamhet och som vi beskrev som rigiditet, auktoritetsbundenhet, konventionsbundenhet, intolerans och omedvetenhet, torde vara relaterat till denna process.

Vi kan påpeka i detta sammanhang att en del av motståndet mot pornografi har samma ursprung som motståndet mot sexualundervisningen. (En annan grund för motstånd mot pornografi är estetisk.) Av dem som inte accepterar några som helst föräktenskapliga förbindelser tycker 80 procent att pornografi bör motarbetas; bland dem som accepterar föräktenskapliga relationer med stadigt sällskap eller med förlovad tycker 44 procent att »porr» bör motarbetas, och bland dem som accepterar även andra slags föräktenskapliga förbindelser vill endast 25 procent motarbeta pornografi (tabell V: 4 och V: 5). Det finns många definitioner på vad som är pornografiskt. Från denna utgångspunkt vi här valt är det bäst att definiera pornografi som sedlighetsstötande framställningar av sexuallivet, d. v. s. framställningar som går långt utanför den föreställningsvärld till vilken man vill begränsa den sexuella kunskapen.

5.2 Preventivkunskap

Användningen av kunskapsbegränsning och dess åtföljande tabuering i den sociala kontrollens tjänst utvecklades långt före massproduktionen av preventivmedel. Massanvändning av preventivmedel har radikalt

förändrat situationen och under en övergångsperiod skapat stor förvirring i attityderna. En överväldigande majoritet har kommit att acceptera att alla ungdomar bör få lära sig hur man använder preventivmedel. Det tycker

95% av alla män i yngre generationen
95% av alla kvinnor i yngre generationen
89% av alla män i äldre generationen
84% av alla kvinnor i äldre generationen

På denna punkt vill man alltså öka kunskapen. Motiveringen för detta är i två huvuddrag densamma som för kunskapsbegränsningen. Man vill undvika personliga tragedier, och man vill undvika kaotiska, instabila förhållanden för de barn som föds. Preventivvanor liksom tidigare kunskapsbegränsningen, är instrument för social kontroll av sexuallivets potentiellt samhällsstörande konsekvenser (tabell V: 6).

Nu går det inte att både äta upp kakan och att spara den. Att begränsa kunskapen om det sexuella och öka kunskapen om preventivmedel blir i praktiken en motsägelse. Vi måste därför välja.

Den äldre generationens föräldrar var uppenbarligen mindre benägna än den yngre generationens att uppträda som förmedlare av kunskap om preventivmedel. Föräldrarna

	Äldre generationens		Yngre generationens	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Medelåldern för kunskap om befruktning	12,2 år	13,7 år	11,1 år	11,3 år
Kunskapsförmedlare				
Föräldrar	18 %	25 %	22 %	41 %
Lärare	6 %	7 %	13 %	12 %
Annan äldre	3 %	5 %	1 %	1 %
Summa äldre ¹	27 %	36 %	37 %	53 %
Syskon	4 %	9 %	2 %	6 %
Kamrater	63 %	41 %	55 %	33 %
Summa jämnåriga ¹	66 %	50 %	58 %	39 %
Läste om det	5 %	10 %	5 %	7 %
Såg bilder eller film	1 %	—	1 %	1 %
Annat	1 %	3 %	—	—
Summa media ¹	7 %	14 %	6 %	8 %

¹ Alla delsummer är korrigerade för avrundning.

till den äldre generationen valde alltså kunskapsbegränsning – en del hade väl inget val eftersom de inte visste om preventivmetoder. Det samma gäller emellertid, om än i långt mindre grad föräldrarna till den yngre generationen.

Innan vi tar upp kunskapsförmedlingen om preventivåtgärder kan vi belysa den mer grundläggande frågan om vem som förmedlade upplysning om att samlag och befruktning behövs för att få barn.

Vi ser att föräldrar (och syskon) varit mer angelägna att informera flickor än pojkar om fortplantningen. Vi ser också att hemmets och skolans roll ökat och att kamraternas roll något minskat när vi går från den äldre till den yngre generationen. För alla grupper utom den yngre generationens kvinnor är det emellertid kamraterna som dominerar i rollen som kunskapsförmedlare. Den yngre generationen fick i genomsnitt denna kunskap om samlagets funktion i 11-årsåldern, den äldre generationen i 12-årsåldern bland männen och 13-årsåldern bland kvinnorna (tabell V: 7).

Liknande trender finns i fråga om förmedlingen av kunskap om preventivmedel.

Vi noterar först att genomsnittsåldern då man får kunskap om preventivmedel är mycket lägre inom den yngre genera-

tionen och ligger omkring 13 år. Föräldrarna ökar sin roll som kunskapsförmedlare – särskilt för sina döttrar – och lärarna fördubblar sin andel, allt medan kamraternas andel som första kunskapskälla minskar något. Fortfarande gäller dock att kamraterna är den vanligaste källan till kunskap: 65 procent av de unga männen och 36 procent av de unga kvinnorna lärde sig om preventivmedel från kamrater. En procent av den yngre generationens kvinnor lärde sig om preventiv först när de hade ett intimt umgänge (tabell V: 8).

Kamraternas betydelse som kunskapskälla är minst i den allra högsta yrkesklassen, men även där har 49 procent fått sin preventivkunskap genom kamrater.

Andelen som lärt sig från lärare varför preventivmedel används har ökat i den åldersgrupp som enligt rådande bestämmelser skulle ha erhållit obligatorisk sexualundervisning:

18—23-åringar	11 %
24—60-åringar	6 %

Att det trots den obligatoriska sexualundervisningen inte blivit flera som först lärt sig om skyddsmedel från sina lärare beror på att de yngstas föräldrar varit mer meddelsamma om preventivmedel och varit

	Äldre generationens Män	Äldre generationens Kvinnor	Yngre generationens Män	Yngre generationens Kvinnor
Medelåldern för kunskap om preventivmedel	14,9 år	17,5 år	12,8 år	13,6 år
Kunskapsförmedlare				
Föräldrar	6 %	7 %	13 %	25 %
Lärare	5 %	4 %	10 %	14 %
Annat äldre	3 %	7 %	1 %	2 %
	Summa äldre¹	18 %	24 %	40 %
Syskon	3 %	5 %	2 %	5 %
Kamrater	76 %	46 %	65 %	36 %
	Summa jämnåriga¹	51 %	67 %	41 %
Läste om det	6 %	25 %	8 %	18 %
Såg bilder eller film	—	1 %	1 %	—
Annat	1 %	5 %	1 %	1 %
	Summa media¹	31 %	9 %	19 %

¹ Alla delsummer är korrigerade för avrundning.

de första att berätta om dem för 19 procent av 18–23-åringarna, och att deras kamrater trots allt hunnit före skolan och varit de som berättat först om preventiv för 53 procent. Medianåldern då 18–23-åringar lärde sig om preventivmedel är 12 år och 5 månader. Vid den åldern visste alltså redan hälften av eleverna. Skolans sexualundervisning om preventiv börjar sällan så tidigt.

Två tredjedelar (65%) av männen och tre fjärdedelar av kvinnorna (75%) tycker att föräldrarna *borde* ha största ansvaret för att undervisa ungdomen om hur det intima samlivet går till. Avståndet mellan böra och göra är emellertid här så stort att man inte kan lita på att föräldrarna tar hand om saken. Det är vanligare att föräldrar är de första att meddela kunskap om hur barn kommer till (24%) än om preventivmedel (10%), men en stor majoritet får i båda fallen sin kunskap från andra källor. Skolans insats är ännu rätt begränsad. Det är emellertid signifikant att många är böjda att ge huvudansvaret för undervisningen om sexuellt samliv till skolan snarare än föräldrarna: 38 procent av männen vill göra skolan huvudansvarig och 25 procent av kvinnorna. Skolans *Handledning* från 1955 säger att dess undervisning »kompletterar den i de enskilda hemmen givna».¹ Men skolans uppgift är i verkligheten större eftersom hemmen inte bidrager med sin del.

5.3 Sexualundervisningens genombrott

Före 1956 kunde lokala skolmyndigheter avgöra om sexualundervisning skulle meddelas eller ej. År 1956 blev undervisningen obligatorisk. Beslutet accelererade en utveckling mot total spridning av ett minimum medborgerlig sexualkunskap. Andelen i befolkningen som rapporterar att de fått sexualundervisning i skolan är bland:

56—60-åringar (15 år 1922—26)	7 %
51—55-åringar (15 år 1927—31)	9 %
46—50-åringar (15 år 1932—36)	12 %
41—45-åringar (15 år 1937—41)	14 %
36—40-åringar (15 år 1942—46)	24 %
31—35-åringar (15 år 1947—51)	31 %
26—30-åringar (15 år 1952—56)	48 %
21—25-åringar (15 år 1957—61)	65 %
18—20-åringar (15 år 1962—64)	65 %

Procenttalen visar den långa historia som sexualundervisningen har i svenska skolor, den långsamma stegringen av antalet undervisade på 20-, 30- och 40-talen och ett språng i kurvan när obligatoriet infördes på 50-talet.

Det är emellertid ett faktum att trots att skyldighet har förelegat på senare år för skolorna att meddela sexualundervisning så är det endast två tredjedelar (65%) som säger att de fått dylik undervisning sedan den blev obligatorisk. Det finns föga anledning att tro att denna siffra innehåller stora minnesfel eller att många varit sjuka och frånvarande vid de tillfällen då skolan ordnat sexualundervisning. Den tredjedel som säger sig ej ha erhållit undervisning i sexualkunskap torde helt enkelt ha råkat ut för det förhållandet att skolan inte anordnat förelagd undervisning. Vi har sett att många vuxna är ovilliga att tala öppet om sexuella ämnen, och att de känner sig okunniga (se sid. 10 o. 50). Detta gäller säkert även en del av de lokala funktionärer och lärare som skulle genomföra de direktiv om sexualundervisning som getts från centralt håll. Vi vet också att skolschemat är mycket trångt och ofta nog tvingar fram nedbantning eller strykning av kursmoment. Vad är naturligare än att reduceringen går ut över ett moment inför vilket man kände motvilja och osäkerhet? Ingen systematisk kontroll av att detta moment verkligen tagits upp i undervisningen tycks heller ha gjorts av Skolöverstyrelsens regionala inspektörer.

Andelen utan sexualundervisning är en tredjedel både för elever som slutat med (eller före) avslutad grundskola och för dem som fått högre utbildning. Även av de 18–25-åringar som vid intervjun bodde på landet, och förmodligen i de allra flesta fall gått i skola på landsbygden, hade en tredjedel ingen sexualundervisning att rapportera från sin skola. Problemet finns i både högre och lägre skolformer och både i staden och på landet.

Sexualundervisningens genombrott torde

¹ *Handledning i sexualundervisning*, Stockholm 1955, sid. 9.

i stort sammanfalla med att samhället övergår från att lita till kunskapsbegränsning (och därmed åtföljande tabuering) till att förlita sig på preventivvanor som sitt huvudsakliga medel för kontroll av sexuallivets samhälleliga konsekvenser. För att denna utveckling skall kunna börja måste tabueringen lättas åtminstone i den grad att undervisning om och spridning av preventivmedel blir möjlig. Så har redan skett bland större delen av svenska folket.

5.4 Effekten av nuvarande sexualundervisning

Effekten av skolans nuvarande sexualundervisning på den yngre generationens sexualkunskap har varit ganska begränsad. Vad som skiljer den mer kunniga från den mindre kunniga delen av befolkningen är inte enbart skolans sexualundervisning. Den som har goda kunskaper om det sexuella är vanligen välutbildad, lite äldre, med högre yrke, och bosatt i stad. Medelantalet rätta svar på vårt kunskapstest är inom *den yngre generationen*:

Högre yrkesklasser	
Med sexualundervisning	5,5 rätta svar
Utan sexualundervisning	5,2 rätta svar
Arbetarklass	
Med sexualundervisning	4,9 rätta svar
Utan sexualundervisning	4,7 rätta svar
Högre utbildning	
Med sexualundervisning	6,1 rätta svar
Utan sexualundervisning	5,9 rätta svar
Lägre utbildning	
Med sexualundervisning	4,5 rätta svar
Utan sexualundervisning	4,4 rätta svar
Stadsbor	
Med sexualundervisning	5,5 rätta svar
Utan sexualundervisning	5,1 rätta svar
Landsbor	
Med sexualundervisning	4,6 rätta svar
Utan sexualundervisning	4,7 rätta svar
18—23-åringar	
Med sexualundervisning	5,1 rätta svar
Utan sexualundervisning	4,7 rätta svar
24—29-åringar	
Med sexualundervisning	5,5 rätta svar
Utan sexualundervisning	5,2 rätta svar

Som synes finner vi skillnader i sexualkunskap mellan dem som fått och inte fått sexualundervisning, men de är små och på landsbygden är de obefintliga.

5.5 Omfattningen av sexualundervisningen

Det finns naturligtvis ingen anledning att kräva att skolan skall vara den instans som kommer med de första upplysningarna. Vad man kan kräva av skolan är snarare att den ger en pålitlig och användbar syntes av den sexualkunskap som eleverna i olika grad stött på från olika håll samt korrigerar felaktiga föreställningar som eleverna fått ur ovederhäftiga källor. Det är också många flera ämnen än preventivkunskap som skolan kan ta upp i sin sexualundervisning. T. ex.:

Seder och bruk i olika länder och olika tider, när det gäller samlevnad mellan två människor av motsatt kön, familjeliv och sexuella förhållanden.

Vad lagen säger om sådana saker som förloving, trolovning, utomäktenskapliga barns situation, äktenskapsförord, lysning, vigsel, rättigheter och skyldigheter inom äktenskapet, makars och barns arvsrätt, skilsmässa.

Samhällets hjälpåtgärder för föräldrar och barn, t. ex. barnavårdsnämndens arbete, barnavårdsmännens arbete, familjerådgivning, bosättningslån, mödrapenning och barnbidrag.

Könsorganens byggnad och funktion.

Könsmognad, menstruation, sädesavgång.

Hur samlag går till.

Familjeplanering genom preventivmedel och preventivmetoder, t. ex. kondom, pessar, spiral, p-piller, kemiska medel, säkra perioder, avbrutet samlag.

Befruktning: hur sädescell och äggcell samman-smälter.

Havandeskap: tecken på havandeskap, fosterutveckling, förlossning, tvillingfödelse, missfall.

Abort: varför det kan vara nödvändigt med abort, hur den beviljas av myndigheterna och hur den går till.

Hur den kristna religionen ser på samlevnaden mellan två människor av motsatta kön, familjeliv och sexuella förhållanden.

Hur man inom andra livsåskådningar och religioner ser på samlevnaden mellan två människor av motsatt kön, familjeliv och sexuella förhållanden.

Olika uppfattningar om sexuella förbindelser under uppväxtåren.

Onani.

Könssjukdomar: smitta och behandling.

Sexuella avvikelser, t. ex. homosexualitet.

Sällskap under tonåren: problem med stadigt sällskap, trohet, svartsjuka, att slå upp m. m.

Varianter av nutida äktenskap och familjer.
Vad som anses skapa god gemenskap i äkten-
skapet.

Kärlek: hur man visar ömhet, hänsyn, tolerans
och förståelse. Öppenhet om det sexuella.

Hur mycket skolungdom känner till om
dessa olika ämnen, om de lärt sig mest
om dem från skolan eller från föräldrar,
syskon, kamrater, föreningar, böcker och
tidningar, film, TV eller radio, om någon
lärare i biologi, samhällskunskap eller kris-
tendoms-kunskap berört dessa ämnen är fö-
remål för en separat undersökning av skol-
elever som redovisas i ett särskilt be-
tänkande.

För sexualundervisningen inom folkbild-
ningsarbetet kan vi ge några exempel på
hur många vuxna som känner behov av
kunskap av olika slag:

63 %	vill veta mer om under vilka omständig- heter en kvinna kan få abort
58 %	vill veta mer om hur lagen och domsto- larna ser på det sexuella
55 %	vill veta mer om hur man skyddar sig mot könssjukdomar
48 %	vill veta mer om hur man visar ömhet mot varandra
42 %	vill veta mer om hur kristendomen ser på det sexuella
41 %	vill veta mer om hur man förhindrar att man får barn vid sexuellt umgänge
31 %	vill veta mer om hur sexualorganen fun- gerar
28 %	vill veta mer om olika ställningar vid samlag

Det finns alltså ett stort otillfredsställt
kunskapsbehov om den sexuella sektorn i
dess vidaste aspekter (tabell V: 3).

5.6 Det etiska innehållet i skolans sexual- undervisning

Vi lät dem som intervjuades för denna un-
dersökning välja mellan fyra varianter av
tänkbart moraliskt innehåll för skolans sex-
ualundervisning.

(1) Den *första* är att skolan skall lära fasta nor-
mer som rekommenderar sexuell avhåll-
samhet under uppväxtåren och att skolan
skall motarbeta alla andra uppfattningar.

(2) Den *andra* är att skolan skall berätta om
olika inställningar men rekommendera sexu-
ell avhållsamhet under uppväxtåren.

(3) Den *tredje* är att skolan skall berätta om
olika inställningar, t. ex. om både den av-
hållsamma och den friare sexualmoralen,
men inte rekommendera någon utan låta
eleverna själva välja.

(4) Den *fjärde* är att skolan skall berätta om
olika inställningar, men rekommendera en
friare hållning som skulle tillåta att man har
sexuella förbindelser under uppväxtåren.

De som är 18–23 år och sålunda enligt
de bestämmelser som nu gäller skulle ha
fått sexualundervisning har helt andra åsik-
ter i denna fråga än de äldre vars represen-
tanter utformat den gällande sexualunder-
visningen. Så här tycker man skolan bör
göra:

	18–23 år	24–60 år
(1) Lära avhållsamhet och motarbeta andra upp- fattningar	4 %	20 %
(2) Lära alla uppfattningar men rekommendera avhållsamhet	33 %	47 %
(3) Lära alla uppfattningar och låta eleverna själva välja	60 %	31 %
(4) Lära alla uppfattningar och rekommendera de fria	3 %	2 %

Det alternativ som kommer klarast till
uttryck i skolöverstyrelsens *Handledning*
från 1955 är det första: lära fasta normer
om avhållsamhet och motarbeta andra
åsikter. Bara 4 procent av dem som nyligen
gått igenom skola stöder detta alternativ.
Majoriteten av dem som nyligen varit i de
åldrar då sexualundervisning ges, håller på
det tredje alternativet – att få lära sig om
alla olika åsikter om det sexuella och att
sedan få välja obundet av någon officiell
rekommendation från skolans sida. Vi tor-
de veta från vår tidigare framställning att
de kommer att välja föräktenskapliga för-
bindelser, särskilt sådana som innebär sta-
digt sällskap. Mycket få (3 %) har emeller-
tid tyckt att skolan borde rekommendera
fria förbindelser.

De äldre är genomgående mer restriktiva än de yngre. Bland dem ligger de flesta svaren (47 %) på det andra alternativet: att skolan skall lära om alla olika åsiktsriktningar men rekommendera den återhållsamma. Om slutresultatet blir att man lägger upp undervisningen i linje med vad 18–23-åringarna önskar, så får man ett visst problem att förklara denna liberalism för de äldre. Följer man inte de yngres önskan kommer antagligen deras åsikter att slå igenom ändå. Som vi har sett har kamratkretsen ett mycket starkt inflytande över sexualinformationen, och de något äldre kamraterna, vilkas åsikter vi pejlade, torde i praktiken bli tongivande (tabell V: 9).

Vad majoriteten av eleverna vill ha är värderingsfri och opartisk sexualundervisning, liksom konfessionslös och objektiv religionsundervisning. Det är emellertid min uppfattning att sexualundervisningen i praktiken, liksom konfessionslös och objektiv religionsundervisning, aldrig blir helt värderingsfri. Den logiska möjligheten att skilja på vad som är och vad som bör vara är reell nog, men motsvaras knappast av en socialpsykologisk möjlighet att helt separera beskrivning från värdering. Själva informationens omfång är, som vi sett, i fråga om sexualkunskap styrt av värderingar. Värderingar och »bias» kommer också att framstå mellan raderna i läroboken och förmedlas av tonfallen hos läraren.

Men sexualundervisning kan vara »objektiv» i den meningen att alla lärare åläggs att undervisa enligt en viss föreskriven studieplan uppgjord av experter. Denna plan kan innehålla kursmoment om olika livs-åskådningars inställning till det sexuella utan att vara en kurs i en bestämd livs-åskådnings inställning.

6.1 Utomäktenskapliga barn

I mitten på 60-talet föddes vart sjunde barn i Sverige utom äktenskapet. Attityderna mot utomäktenskapliga barn och deras mödrar har blivit de motsatta mot vad man föreställer sig att de varit i tidigare generationer. Hela 99 procent av våra intervjuade anser att dessa barn skall ha samma chanser och rättigheter som andra (tabell VI : 1). Så är också fallet i svensk familjepolitik. Alla barn och alla mödrar har lika tillgång till mödravårdscentral, mödrapengar, barnbidrag, barndaghem, lekskolor, bostadsbidrag. Samhällets officiella hållning till utomäktenskapliga barn är alltså i princip fördomsfri: alla barn skall erhålla fullgod omsorg, uppfostran och utbildning. Den hållningen har alltså fullt stöd i opinionen hos en överväldigande majoritet.¹

Attityden till välfärdsstatens arrangemang för mödrar till utomäktenskapliga barn visar att 98 procent vill att samhället skall behandla dem som andra mödrar, eller t. o. m. ge dem större förmåner än vad andra mödrar får. Det är 16 procent som vill ge de ogifta mödrarna större förmåner än andra mödrar, 10 procent av männen och 22 procent av kvinnorna. Överhuvud gäller att generositeten i vad man vill att samhället skall ge den ogifta modern ökar hos de svarande för vilka den ogifta moderns situation är en presumtiv realitet: Kvinnor vill ge mer än män, ogifta kvinnor

mer än gifta, kvinnor med stadigt sällskap mer än andra ogifta, skilda mer än de med stadigt sällskap.

6.2 Könnsrollernas dubbelmoral

Inom det traditionellt återhållsamma sexualmönstret påbjöd man gärna en större sexuell återhållsamhet för ogifta kvinnor än för ogifta män. Samhället kunde fastställa moderskap med långt större säkerhet än faderskap. Föräldraansvaret som moder blev helt oundvikligt och uppenbart för envar, medan faderskapet var svårare att belägga, och även där det erkändes kunde det hållas relativt dolt för omvärldens insyn. Denna dubbelmoral passade f. ö. rätt väl de gammaldags könroller som vilka hade föga rum för den yrkesarbetande modern och knappast några arrangemang för barntillsyn organiserade av det allmänna.

Vi har sett att män har ett vidlyftigare sexualliv än kvinnorna om vi som mått tar antalet olika sexualpartners de haft. Det

¹ Ett undantag från den fördomsfria, lika-berättigande inställningen hos det officiella Sverige är att arvsrätten fortfarande gör en distinktion mellan legitima barn, som får arva både far och mor, och illegitima barn, som endast garanteras arv från modern. För att arva fadern krävs att han avger en arvsrättsförklaring eller att han upptar barnet i sitt testamente. Föräldrabalksakkunnigas förslag till automatisk arvsrätt för utomäktenskapliga barn också från fadern medtogs ej i propositionen till riksdagen.

är 18 procent av den yngre generationens män som har haft 20 eller flera partners. Av den yngre generationens kvinnor är det 7 procent som haft 10 eller flera partners. Av den *ogifta* befolkningen rapporteras senaste samlaget med »en umgängesvän» av var femte man (20 %) mot var tionde kvinna (9 %), med »en bekant som jag bara träffat någon gång» av var tionde man (9 %) och var femtionde kvinna (2 %), och med »en helt tillfällig bekant» av var tjugonde man (6 %) och var hundra kvinnan (1 %).

Samhällets reaktion på flickornas sexuella vidlyftighet är emellertid mycket hårdare än på pojkarnas långt större vidlyftighet. Vi ser detta inte bara i attityder och språkvanor utan också i socialvårdens och rättsväsendets reaktioner. De främsta anledningarna för omhändertagande av pojkar på ungdomsvårdsskolor är billån och egendomsbrott, medan flickorna omhändertars främst för sexuell vanart eller vagabondering.² Antagligen kan pojkar vara »sexuellt vanartiga» i en helt annan utsträckning än flickor utan att samhället griper in.

Spår av dubbelmoral finns även i många av våra svar på attitydfrågor. Som exempel kan vi ta frågorna om man tyckte det var bra att mannen resp. kvinnan har sexuell erfarenhet före giftermålet.

	Det är bra att ha sexuell erfarenhet innan man gifter sig	
	(A) för män	(B) för kvinnor
Instämmanden bland		
Äldre män	70 %	63 %
Yngre män	64 %	59 %
Äldre kvinnor	53 %	43 %
Yngre kvinnor	62 %	55 %

Från siffror av dessa slag kan vi åter dra slutsatsen att de yngre kvinnorna har blivit rätt lika de yngre männen. Men tabellen avslöjar ytterligare några trender, bl. a.:

(1) Flera tillåter män att ha föräktenskapliga erfarenheter än tillåter kvinnor att ha det; det föreligger alltså en dubbelmoral.

(2) Dubbelmoralen upprätthålls av både män och kvinnor, *men* kvinnorna tenderar att acceptera den mer än männen.

(3) Dubbelmoralen finns hos både yngre och äldre, *men* de äldre tenderar att hålla mer på den än de yngre.

Låt oss understryka att skillnaderna är ganska små. Men vi kan inte säga att full jämlikhet här råder mellan könen.

6.3 Rättvisepincipen

En rimlig relation skall finnas mellan vad vi gör och det utbyte vi får av vad vi gör – annars inställer sig känslan att orättvisa råder. Sociologerna har sökt etablera ett lagbundet sammanhang mellan storleken av den satsning vi gör på en aktivitet och den storleksräjong av belöning som upplevs som rättvis. Vad andra i en persons kontaktkrets får som utbyte av en given satsning bestämmer i hög grad vår egen bedömning av rättvisan i det vi själva får.

Det är inte nödvändigt att här gå igenom den forskningslitteratur som finns kring denna rättvisepincip som är inbyggd i det sociala samspelet. För våra syften räcker det med att påpeka att principen har fått stor genomslagskraft i vårt välfärdssamhälle. Vi låter inte ett slumpmässigt öde bestämma att en människa som lever och arbetar som folk gör mest skall utan egen förskyllan bli mycket rikare eller mycket fattigare än sina medmänniskor. Det upplevs t. ex. som en social orättvisa att en person som gör precis som de flesta helt plötsligt skall ställas på bar backe och bli mycket fattigare än vi andra. Välfärdssamhället svarar för en rad arrangemang som skyddar individen för godtycklig degradering. På olika punkter där levnadsstandarden hotas genom kriser, skapade av faktorer utom individens kontroll, griper sam-

² Harald Swedner, *Brottsligheten i Sverige*, i: Joachim Israel (red.), *Sociala avvikelser och social kontroll*, Stockholm 1964, s. 221.

hället in med en hjälpare hand. Stödet vid sjukdom och arbetslöshet är typiska exempel. Och i välfärdsstaten upplevs stödet knappast som välgörenhet utan snarare som en rättighet, helt i linje med rättvisepincipens förutsägelser. De sociala stödåtgärderna hjälper även till att hålla motivationen vid liv och förhindrar att stora delar av befolkningen demoraliseras eller hamnar i fatalism eller anomie. En välpublicerad fruktan att sociala välfärdsanordningar skulle underminera motivationen och uppmuntra flykt från arbete blev i realiteten fallet endast för enstaka undantag. För det stora flertalet kom välfärdssamhället att konservera motivationen snarare än att förstöra den. Detta gäller särskilt i Sverige där sjukpenning, arbetslöshetsunderstöd och pension räknas i proportion till den invanda löne- och levnadsstandarden så att man får hjälp att hålla sin förvärvade standard, aldrig mer och aldrig mycket mindre.

Vårt tema i detta kapitel är att rättvisepincipen ej helt genomförts på sexuallivets område. Här kan verkligen långa år få sona vad stunden brutit – men bara för en del, eftersom andra som levt likadant aldrig nås av samma godtyckliga öde.

6.4 *Icke-önskade graviditeter*

Barn är mera välkomna i vissa situationer än andra. Vi frågade de intervjuade som var gifta, förlovade eller hade stadigt sällskap om vad de skulle behöva räkna med eller ändra på om de fick barn i den situation de befann sig i. Så här svarade man:

Stora delar av befolkningen tror att en graviditet innebär bostadsproblem och ekonomisk åtstramning (tabell VI: 2). Hälften av de äldre kvinnorna uppger att de skulle få hälsan förstörd. Hälften av de ogifta kvinnorna tror att de skulle behöva uppge sitt förvärvsarbete, och detsamma gäller en tredjedel av de gifta kvinnorna.

Fritidssysselsättningar och fritidsumgänge skulle ändras i en del fall. Hos tre procent av de gifta skulle det nya barnet födas i en situation där föräldrarna annars tänkt upphöra med sitt äktenskap. Tolv procent av män som har stadigt sällskap och fem procent av kvinnorna med stadigt sällskap skulle känna sig tvingade att fortsätta med varandra om de fick barn, fast de annars helst vill gå åt var sitt håll.

Alla svaren har kommit från personer som är gifta, förlovade eller har stadigt sällskap, alltså personer som enligt råd-

	Yngre generationen		Äldre generationen	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
»Jag skulle behöva en större bostad»	66 %	54 %	32 %	30 %
»Jag skulle inte få råd med mycket som jag nu har»	61 %	48 %	31 %	33 %
»Jag skulle bli tvungen att skaffa ett bättre betalt arbete»	24 %	11 %	14 %	7 %
»Jag skulle bli tvungen att avbryta eller uppskjuta eller försena mina studier»	11 %	13 %	3 %	5 %
»Jag skulle bli tvungen att uppge mitt förvärvsarbete»	1 %	33 %	1 %	34 %
»Jag skulle förlora mesta kontakten med mina fritidsvänner»	17 %	14 %	9 %	12 %
»Jag skulle inte kunna delta i en förening eller idrott som betyder mycket för mig»	7 %	10 %	5 %	8 %
»Min hälsa skulle lida och mina krafter skulle knappast räcka till»	6 %	13 %	20 %	51 %
»Jag skulle bli tvungen att fortsätta i ett äktenskap eller med ett stadigt sällskap som jag annars vill slippa»	7 %	4 %	4 %	3 %

de moraluppfattning har all rätt till sexuell samvaro. De aktualiserar en rad välbekanta frågor om välfärdens utformning i Sverige: bostadsfrågan, barndaghemmen, barnbidragen etc. De speglar också de konkreta skälen till att man så allmänt hyllar den nya preventivnormen och så allmänt omfattar preventivvanor.

Icke desto mindre finns alltid en statistisk chans att alla försiktighetsåtgärder till trots samlag leder till graviditet (tabell VI: 3). Av kvinnor i vårt undersökningsmaterial mellan 18 och 30 år som någon gång varit gravida har hela 28 procent erfarenhet av en icke-önskad graviditet. Bakom denna siffra ligger säkert en myckenhet av oro och svårigheter. Vi har här en ganska slumpmässig mekanism som kan kasta vissa människor i misär, psykologisk, social eller ekonomisk.

6.5 Den drastiskt gammalmoraliska lösningen

En gammaldags moralist säger nu att synden straffar sig själv och att den som inte vill ha barn skall vara avhållsam. Denna moraluppfattning har praktiskt taget intet stöd i allmänna opinionen. Endast 5 procent anser att samlag har berättigande endast när man vill avla barn. Pingströrelsens uppfattning i denna fråga är inte typisk för andra svenska frikyrkor och väckelserörelser och inte heller för statskyrkans biskopar. Uppfattningen att samlag skall tillåtas endast då man vill ha barn accepteras endast av 8 procent av frikyrkobesökare och 5 procent av statskyrkobesökare (tabell VI: 4).

Man tror alltså inte på den drastiskt gammalmoraliska lösningen. Inte heller lever man efter den. Endast 9 % ville ha barn vid det senaste samlaget i månaden före intervjun. Alla andra, 91 %, hade samlag utan avsikt att få barn.

Både moraluppfattning och praxis bland folket gör alltså samlag utan avsikt att få barn till något helt normalt. Att reducera icke-önskade graviditeter till noll genom att förbjuda samlag när man inte vill ha barn

är en moralisk konstruktion vars lösning av problemet icke-önskade graviditeter är lika teoretiskt perfekt som praktiskt omöjlig.

6.6 Det orättvisa i icke-önskade graviditeter

Det finns inte tillräckligt många fall av icke-önskade graviditeter i vårt material för att leda i bevis allt vad vi vill säga om det orättvisa i icke-önskade graviditeter. Vi utnyttjar vårt material här för att illustrera, inte för att bevisa, några allmänna resonemang av stor principiell räckvidd.

Det finns ingen skillnad i bakgrund mellan unga kvinnor med erfarenhet av önskad och erfarenhet av icke-önskad graviditet. (Huruvida de skiljer sig åt i psykologiskt avseende undandrar sig vårt bedömande; en del kanske hade omedvetna önskningar att bli gravida.) Vad vi kan fastslå är att deras fäders yrkesklass inte skiljer sig signifikant och att deras egen skolutbildning inte är olika. I vårt kunskapstest får unga kvinnor med önskad graviditet precis samma medelbetyg som de som erfarit en icke-önskad graviditet (tabell VI: 5). I båda grupperna hade hälften lärt sig före 12 års ålder att man använder preventivmedel.

En möjlig skillnad är att 17 procent av dem som haft önskade graviditeter haft mer än tre samlagspartners i sitt liv. Bland de som erfarit en icke-önskad graviditet är siffran 36 procent (tabell VI: 6). Fördelningarna täcker dock varandra i stor utsträckning. Även dessa siffror innebär att för varje kvinna med en icke-önskad graviditet som haft mer än tre partners finns flera som haft lika många partners utan att råka ut för en icke-önskad graviditet.

En liknande skillnad finns i medianåldern för sexualdebuten, vilken är 17,2 år för dem som aldrig varit med om en icke-önskad graviditet och 16,3 år för dem som blivit gravida utan att önska det (tabell VI: 7). Även här gäller dock att fördelningarna i stor utsträckning täcker varandra, d. v. s. det finns många som debuterar tidigt och ändå

undgår problemet med icke-önskade graviditeter.

Vi ser här en orättvisa. En slump väljer ut en del till de svårigheter som en icke-önskad graviditet medför, men ingenting händer en större grupp som har samma sexualmönster som de som blir gravida utan att önska det. En minoritet lider för vad en majoritet betraktar som naturligt.

Det finns möjligheter att minska antalet icke-önskade graviditeter. Bättre upplysning, bättre preventivvanor och bättre preventivmedel skulle minska slumpens skördar.

Bland 106 kvinnor i åldrarna 18 till 30 år som hade sitt första samlag utan att något skyddsmedel användes var 9 % 17 år eller yngre när första barnet anlände. Bland 97 kvinnor som använt preventivmedel redan vid sin sexualdebut var 3 % 17 år eller yngre vid första barnets ankomst. Preventivvanan, även om den börjar vid första samlaget, behöver tid och övning för att befästa. Och det är inte säkert att de tonåringar som började rätt också fullföljer det i alla sina följande samlag. Men det är viktigt att konstatera att de mycket tidiga graviditeterna endast utgör en tredjedel bland dem som vidtar preventiva åtgärder redan vid första samlaget.

För att få en uppfattning om i vad mån slarv eller slump spelar den avgörande rollen frågade vi alla – både män och kvinnor, gifta och ogifta – i åldrarna 18–30 år som upplevt en icke-önskad graviditet: »Vad gjorde ni vid det aktuella tillfället för att undvika att få barn?»

En fjärdedel (26 %) av dem som upplevt en icke-önskad graviditet – det är 2 procent av alla sexuellt erfarna i den yngre generationen – säger att de använt pessar och/eller kondom och menar sålunda att graviditeten var en helt oförskyld olycka.³ Detta är inte alldeles statistiskt orimligt med hänsyn till den höga samlagsfrekvensen i denna åldersgrupp, de mindre än 100 % säkra skyddsmedlen, och de föga perfekt applicerade skydd som man måste räkna med.

De övriga tre fjärdedelarna har emellertid slarvat: en tredjedel (32 %) gjorde ingenting alls för att undvika att få barn och resten (42 %) sade att de sökt avbryta samlaget i tid eller att de trott sig utnyttja en »säker period». De som har högre skolutbildning har inte tagit så stora risker som de som slutat efter obligatorisk skolgång.

Våra slutsatser av detta måste förbli tentativa, eftersom vi inte analyserat ett stort antal icke-önskade graviditeter. Men tagna ad notam skulle våra siffror innebära att en detaljerad och konkret upplysning och undervisning som leder till generell användning av våra vanligaste preventivmedel skulle reducera de icke-önskade graviditeterna med tre fjärdedelar. Den återstående fjärdedelen kan vi reducera endast genom att skapa och sprida effektivare preventivmedel och genom att tillåta födelsekontrollens sista utväg – abort.

6.7 Abort

Problemet icke-önskade graviditeter löses i en del fall genom missfall; 16 % av alla kvinnor som varit gravida i den yngre generationen har också erfarenhet av missfall. Vi vet dock inte exakt hur många icke-önskade graviditeter som avbryts genom missfall, men missfall rapporteras något oftare bland kvinnor som också nämner att de haft en icke-önskad graviditet. Abort omnämns av 4 procent i 18–30-årsåldern som varit gravida.

Vi skall inte analysera de få fall av

³ Det bör påpekas att siffror av det slag som vi här analyserar inte används till att beräkna olika preventivmedels effektivitet. För det ändamålet använder man vanligen formeln

$$R = \frac{\text{Antal graviditeter} \times 1200}{\text{Antal månader med sexuell aktivitet}}$$

vilken anger antalet graviditeter per 100 år av användning av en preventivteknik. Formeln ger låga värden för kondom och pessar och mycket låga för p-piller, men variationerna mellan befolkningsgrupper och nationaliteter med olika normer, utbildning, levnadsstandard och traditioner är större än variationerna mellan olika preventivmedel. Se t. ex. Christopher Tietze, »The Use-Effectiveness of Contraceptive Methods» i: Clyde V. Kiser (red), *Research in Family Planning*, Princeton 1962, s. 357–369.

abort som finns representerade i vårt material; en mycket fullständigare statistik kan erhållas från andra källor än en allmän intervjuundersökning och kommer att läggas fram av 1965 års Abortkommitté. Vad vi skall rapportera är endast inställningen till abort bland de kvinnor i den yngre generationen vi här studerat.

Följande andelar av den yngre generationens kvinnor anser att vi borde ha fri abort så att varje kvinna själv får bestämma om hon vill föda ett barn eller ej:

Bland aldrig gravida	54 %
Bland dem som haft önskad graviditet	58 %
Bland dem som haft en icke-önskad graviditet	61 %

Den majoritetsinställning till förmån för fri abort som här kommer till synes ligger helt i linje med den rättvisepincip som vi inledningsvis diskuterade. Välfärdsstaten kan inte utifrån sina konstituerade värderingar saklöst låta ett slumpmässigt öde tilldela vissa personer de problem och svårigheter som följer med en icke-önskad graviditet vilka andra med samma moral, kunskap, beteende och preventivvanor undgår. Abort kan ges på många grunder. De som vidtagit vanliga mått och steg för att skydda sig mot graviditet men som ändå blir gravida har ett skäligt krav i ljuset av välfärdsstatens värderingar att samhället bör tillåta dem abort.

För dagen är de icke-önskade graviditeterna ett i och för sig alldeles avgörande skäl till att skolan måste ge detaljerad och konkret undervisning om preventivteknik. I morgondagens samhälle, där friare aborter av allt att döma blir regel, blir det avgörande skälet för denna undervisning att hålla aborterna på en rimlig nivå.

Det är förståeligt om välfärdsstatens politiker med tvekan närmar sig dessa och andra utbildnings- och lagstiftningsuppgifter som kommer från ett förutsättningslöst utredningsarbete om sexuallivet. Ingen riksdag eller regering har ju beslutat att Sverige skulle bli ett kontraceptivt samhälle. Varför inte låta dessa problem förbli den enskildes problem?

Ingen riksdag eller regering beslöt att

landet skulle bli industrialiserat. Industrialiseringen kom emellertid, och mycken lagstiftning krävdes för att få det industrialiserade samhället rättvist och tryggt. Ingen riksdag eller regering beslöt heller att släppa in bilismen i landet. Nu kom den, och det är självklart att staten lagstiftar så att den inte hotar enskilda till liv och lem och ägodelar. Det kontraceptiva samhället är nu mitt ibland oss och kan trängas tillbaka lika litet som industrialiseringen och bilismen. Vi måste därför utbilda och lagstifta för att göra det så funktionsdugligt som möjligt och så fritt från orättvisor som möjligt.

Tabellbilaga

Tabell I:1
Urvalet

SOU 1969: 2

Utvalda i mantalslängd	2266	Urvalsstorlek	2156
Följande utgick ur undersökningspopulationen:		Bortfall:	
Avlidna	7	Flyttat från angiven adress utan anmälan om	
Avflyttade ur riket	21	avflyttning enligt mantalsverk och pastors-	10
Vistas utomlands eller till sjöss	21	expeditioner	
Döva eller stumma	1	Personer som inte kunde anträffas under hela	34
Mentalt sjuka som vårdas på mentalsjukhus	7	undersökningsperioden	
Mentalt sjuka som vårdas på annat sätt	9	Vägrare	153
Kroppsligt sjuka som vårdas på sjukhus	4	Genomförda intervjuer bortkomna under postbe-	2
Kroppsligt sjuka som vårdas på annat sätt och enligt hushållsföreståndaren ej kan eller bör		fordran enligt uppgift	
intervjuas	8	Ofullständiga intervjuer	5
Ej svensktalande	22		
Å kommunen skrivna	9		
Militärer på manöver (fältpost)	<u>1</u>		
Totalt	110	Totalt	204

Bortfall 9.5%

Tabell I:2
Poststratifiering

		Å l d e r						
		18-20 år	21-23 år	24-26 år	27-29 år	30-39 år	40-49 år	50-60 år
Giftna män	Befolkningsandel	2.001	18.006	34.678	44.015	162.721	194.732	198.733
	Urvalsandel	2	29	68	69	116	149	149
	Vikter	1.000	0.621	0.510	0.638	1.403	1.307	1.334
Giftna kvinnor	Befolkningsandel	12.004	37.346	46.682	50.017	174.058	198.066	186.062
	Urvalsandel	20	54	64	80	143	145	144
	Vikter	0.600	0.692	0.729	0.625	1.217	1.366	1.292
Ogiftna män	Befolkningsandel	88.696	69.356	36.012	20.674	44.682	46.015	50.684
	Urvalsandel	129	117	59	29	21	37	34
	Vikter	0.687	0.593	0.610	0.713	2.128	1.244	1.491
Ogiftna kvinnor	Befolkningsandel	74.025	45.348	19.340	12.004	28.676	39.346	66.022
	Urvalsandel	102	64	30	19	20	27	32
	Vikter	0.726	0.709	0.645	0.632	1.434	1.457	2.063

Vägningen avser både fördubblingen av intervjuer med personer i åldrarna 30-60 år och datastyrning av urvalet så att det korrekt motsvarar befolkningsstatistikens information om fördelning på ålder, kön och civilstånd.

Tabell Ii.3

De svarandes samarbete med intervjuarna
Fullständigheten hos svaren

ALLA	BOSTADSORT		LANDSDEL		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE			
	Stad	Länd	Götaland	Svealand	Norrland	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan en/månad sällan	Har (hade) religiösa ej religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan	
(2000)	(1357)	(643)	(916)	(784)	(300)	(221)	(1063)	(688)
98,5	98,6	98,3	98,5	98,8	97,7	97,6	98,5	98,6

Alla som svarat på intervju-
delen

Procent som fortsatte att
fylla i privatenkäten

Tabell Ii.3

De svarandes samarbete med intervjuarna
Fullständigheten hos svaren

ALLA	KÖN	ÅLDER		CIVILSTÅND	SKOLUTBILDNING	EGEN YRKESKLASS				
		18-30 år	30-60 år				Gift	Ogift	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre
(2000)	(1011)	(989)	(576)	(1424)	(1359)	(641)	(1476)	(524)	(1134)	(863)
98,5	98,9	98,1	99,9	97,9	98,3	98,8	98,1	99,6	98,8	98,0

Alla som svarat på intervju-
delen

Procent som fortsatte att
fylla i privatenkäten

Tabell II:1

Den romantiska kärleksideologin

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER				BOSTADSORT		EGEN YRKESKLASS	
	Man 18-30 år	(302)	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Stad	Land	Högre I+II	Lägre III	(863)
(2000)					(715)	(1357)	(643)	(1134)	(863)	
Ansner ni att det enda riktiga skälet för en sexuell förbin- delse är kärlek?	65.6%		47.3%	54.1%	73.4%	62.6%	72.1%	65.4%	65.6%	
Ja	27.7		46.7	36.6	22.6	31.7	19.4	28.2	27.2	
Nej	6.7		6.0	9.3	4.0	5.7	8.7	6.3	7.2	
Tveksam										
Totalt	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Ansner ni att det är orätt med sexuellt umgänge utan för- älskelse?	44.3%		27.2%	31.3%	50.0%	41.1%	51.0%	43.4%	45.0%	
Ja	43.4		63.7	55.3	37.9	47.0	35.9	44.4	42.4	
Nej	12.3		9.0	13.5	12.1	11.9	13.1	12.2	12.5	
Tveksam										
Totalt	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Tabell II:2

Den faktiska tillämpningen av den romantiska kärleksideologin
 Har ni haft någon av dessa erfarenheter?

	ALLA	KÖN OCH ÅLDER				BOSTADSORT	EGEN YRKESSKLASS
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år		
	(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(1357) (643)	(1134) (863)
Det har hänt att jag varit förälskad utan att vi hade några samlag varken förr eller senare	68.2%	73.7%	65.5%	78.5%	63.6%	70.4%	64.3%
Har hänt mig	31.8	26.3	34.5	21.5	36.4	29.6	28.7
Har aldrig hänt mig	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt							

Jag blev förälskad och vi väntade med samlag tills vi var gifta

	ALLA	KÖN OCH ÅLDER				BOSTADSORT	EGEN YRKESSKLASS
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år		
Gifta	(1359)	(90)	(565)	(127)	(577)	(923) (436)	(780) (576)
Har hänt mig	14.4%	12.0%	11.2%	8.9%	19.5%	13.1%	14.7%
Har aldrig hänt mig	85.6	88.0	88.8	91.1	80.5	86.9	85.3
Alla gifta	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:2

Den faktiska tillämpningen av den romantiska kärleksideologin
Har ni haft någon av dessa erfarenheter?

	ALLA (2000)	KÖN OCH ÅLDER				BOSTADSORT		EGEN YRKESKLASS Högre I+II Lägre III (1134) (863)	
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Stad (1357)	Land (643)		
Det har hänt att jag varit förälskad men att förälskelsen försvann efter vårt första samlag	15,6% 84,4	19,1% 80,9	19,9% 80,1	12,5% 87,5	10,8% 89,2	15,6% 84,4	15,6% 84,4	13,9% 86,1	18,0% 82,0
Har hänt mig Har aldrig hänt mig Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad men att jag blev förälskad efter vårt första samlag	15,0% 85,0	20,4% 79,6	24,1% 75,9	6,2% 93,8	6,9% 93,1	14,7% 85,3	15,7% 84,3	13,2% 86,8	17,7% 82,3
Har hänt mig Har aldrig hänt mig Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad och utan att heller bli det efter våra samlag	38,4% 61,6	59,5% 40,5	63,5% 36,5	17,3% 82,7	10,8% 89,2	39,8% 60,2	35,3% 64,7	36,5% 63,5	41,3% 58,7
Har hänt mig Har aldrig hänt mig Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabell II:3
Preventivvana

	KÖN OCH ÅLDER		UTBILDNING OCH ÅLDER				BOSTADSORT	
	Man		Kvinna		Låg utbildning		Stad	Land
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	(1357)	(643)
ALLA	(302)	(709)	(274)	(715)	(233)	(343)	(1133)	
Brukar ni ha preventivmedel hemma?								
Ja	63,1%	51,3%	54,9%	37,1%	62,4%	50,3%	56,9%	49,5%
Nej	36,9	48,7	45,1	62,9	37,6	49,7	43,1	50,5
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Brukar ni ha pessar eller kondom med er när ni går ut?								
Ja	29,4%	10,4%	1,4%	1,0%	12,9%	4,7%	17,6%	8,4%
Nej	70,6	89,6	98,6	99,0	87,1	95,3	82,4	91,6
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabell II:3

Preventivvana

	ALLA		EGEN YRRESKLASS		CIVILSTÅND		KYRKOÅNG	
			Högre I+II	Lägre III	Gift	Ogift	Besöker statskyrka	Besöker frikyrka
Brakar ni ha preventivmedel hemma?	(2000)	(1134)	(863)	(641)	(573)	(1369)	(348)	
Ja	49.3%	50.3%	48.1%	46.9%	51.2%	49.7%	40.1%	
Nej	50.7	49.7	51.9	53.1	48.8	51.3	59.9	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Brakar ni ha pessar eller kondom med er när ni går ut?	9.1%	6.6%	12.6%	3.1%	10.6%	8.3%	9.2%	
Ja	90.9	93.4	87.4	96.9	89.4	91.7	90.8	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Tabell II:4

Preventivnorm

Hur viktigt tycker ni det är att använda preventivmedel när man inte avser att skaffa barn?

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER		UTBILDNING OCH ÅLDER		BOSTADSORT			
	Man 18-30 år	Kvinn 30-60 år	Man 18-30 år	Kvinn 30-60 år	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år				
Med samlagserfarenhet	(1894)	(688)	(257)	(678)	(205)	(287)	(323)	(1079)	(1299)	(595)
Bör absolut använda var gång	71.0%	75.7%	62.8%	84.1%	83.4%	73.3%	77.6%	65.1%	72.4%	67.8%
Bör nog använda men kan låta bli ibland	22.7	20.6	31.0	13.4	14.6	24.2	18.6	25.8	22.3	24.0
Kan gott strunta i att använda	2.3	3.1	3.0	1.1	1.4	1.5	2.6	2.6	2.2	2.4
Bör aldrig använda	4.0	0.6	3.2	1.4	0.7	1.0	1.2	6.5	3.1	5.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:4

Preventivnorm

Hur viktigt tycker ni det är att använda preventivmedel när man inte avser att skaffa barn?

	ALLA	EGEN YRKESKLASS		CIVILSTÄND	KYRKO GÅNG		ÅTERHÅLLSAMHETS NORM	
		Högre I+II	Lägre III		Besöker statskyrka	Besöker frikyrka	Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- Tillåter men tillåter både för- föräktenskap- och utom- äktenskapliga liga förbin- förbindelser
Med samlagserfarenhet	(1894)	(1068)	(823)	(1359) (535)	(1287) (327)	(111) (1628)	(155)	
Bör absolut använda var gång	71.0%	74.4%	66.5%	68.0%	70.0%	41.9%	72.5%	71.7%
Bör nog använda men kan låta bli ibland	22.7	20.8	25.7	24.5	23.3	25.0	22.7	22.8
Kan gott strunta i att använda	2.3	2.0	2.7	2.4	2.2	3.3	2.1	3.3
Bör aldrig använda	4.0	2.8	5.1	5.1	4.5	29.8	2.7	2.2
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:5

Preventivvanor

Vid ert senaste samlag, gjorde ni något för att undvika att få barn?

	KÖN OCH ÅLDER				UTBILDNING OCH ÅLDER			
	Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning	
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
ALLA	(220)	(429)	(202)	(382)	(169)	(178)	(253)	(633)
(1233)								
Använde kondom	44,1%	46,4%	32,3%	28,0%	32,0%	33,4%	42,8%	38,9%
Använde pessar	7,4	6,9	6,4	10,6	9,8	21,1	5,0	5,1
Använde p-piller	25,8	9,6	26,6	6,1	31,9	10,9	22,4	7,1
Använde spiral	1,0	0,6	1,7	1,0	1,2	1,4	1,5	0,6
Använde kemiskt medel	0,8	0,0	2,3	1,1	1,5	1,6	1,3	0,2
Summa rekommenderade medel	77,0	62,6	66,3	44,8	74,0	65,8	70,4	50,8
Använde sköljning	1,7	1,1	2,1	2,8	1,3	1,0	1,1	2,1
Utnyttjade säker period	4,1	5,0	3,9	3,0	3,2	4,5	4,7	4,2
Avbröt samlaget	17,2	16,7	15,6	21,6	15,0	17,4	12,7	19,4
Summa icke rekommenderade medel	19,3	17,8	19,4	25,1	16,9	19,3	14,9	21,7
Det blev inte av	16,3	8,1	12,6	14,6	8,1	12,0	13,2	20,8
Orätt med skydd	2,5	1,1	0,7	4,0	0,4	0,0	1,3	4,3
Ogillar skydd	9,7	3,8	9,3	13,8	4,3	4,9	7,7	13,3
Summa utan skyddsmedel	26,8	12,1	22,9	24,4	12,9	16,9	21,4	35,4

(Omkring en tiondel använde mer än en metod och dubbelsvar förekommer därför i tabellen)

I ovanstående har ej inräknats följande som ej behöver använda skydd, (Procent av alla som besvarat frågan)

Ville ha barn	8,8%	7,3%	12,6%	9,4%	5,5%	9,6%	12,4%	7,9%
Redan gravid	5,8	8,3	3,6	11,8	10,3	5,1	9,7	3,2
Kan ej få barn	20,2	0,8	30,9	1,1	0,8	29,7	1,0	30,2
Delsumma	34,6	16,4	41,5	25,5	16,7	44,4	23,2	41,1

Tabell II:5

Preventivvanor

Vid ert senaste samlag, gjorde ni något för att undvika att få barn?

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		BOSTADSORT		KYRKOGÅNG		PREVENTIVNORM		
	(1233)	(706)	Högre I+II	Lägre III	Stad	Land	Besöker ej rign kyrka	Besöker statskyrka	Besöker frikyrka	Bör absolut användas	Behöver ej jämt användas
Använde kondom	38.0%	35.2%	42.0%	36.2%	42.1%	34.7%	40.1%	37.2%	45.2%	20.7%	
Använde pessar	8.0	10.8	4.3	9.3	5.2	7.5	8.4	6.6	9.6	5.1	
Använde p-piller	14.2	16.7	10.9	15.7	10.9	20.2	11.5	10.1	18.0	6.7	
Använde spiral	1.0	1.4	0.4	1.0	0.9	0.5	1.1	1.4	1.1	0.8	
Använde kemiskt medel	0.8	1.0	0.5	0.9	0.5	0.9	0.8	0.0	1.1	0.2	
Summa rekommenderade medel	60.3	63.0	56.9	61.4	57.7	62.6	60.0	54.6	73.0	32.3	
Använde sköljning	1.7	1.4	2.1	1.8	1.4	1.9	1.6	0.3	1.3	2.4	
Utnyttjade säker period	4.1	4.6	3.0	4.2	3.8	3.1	4.4	6.3	3.3	5.3	
Avbröt samlaget	17.2	16.8	17.8	15.5	21.0	14.9	18.2	14.3	11.8	29.8	
Summa icke rekommenderade medel	19.3	18.7	20.3	17.9	22.7	17.8	20.2	14.6	13.9	32.1	
Det blev inte av	16.3	14.2	18.9	15.7	17.6	14.7	16.4	20.8	13.5	22.5	
Orätt med skydd	2.5	1.6	3.1	2.3	3.2	2.2	2.6	6.3	1.1	6.1	
Ogillar skydd	9.7	7.9	11.5	8.9	11.6	8.6	10.3	9.5	3.8	23.6	
Summa utan skyddsmedel	26.8	22.7	31.9	25.7	29.3	23.9	27.5	34.4	18.0	46.7	

(Omkring en tiondel använde mer än en metod och dubbelsvar förekommer därför i tabellen)

I ovanstående har ej inräknats följande som ej behöver användas skydd, (procent av alla som besvarat frågan)

Ville ha barn	8.8%	9.4%	7.7%	8.7%	9.0%	11.1%	8.1%	5.7%	9.1%	8.6%
Redan gravid	5.8	5.9	5.7	5.8	5.7	7.5	5.1	6.5	7.0	3.6
Kan ej få barn	20.2	19.3	21.5	19.8	21.1	20.0	20.6	24.0	17.7	24.2
Delsumma	34.6	34.5	34.7	34.1	35.8	38.1	33.7	36.2	33.8	36.3

Tabell II:5

Preventivvävanor

Vid ert senaste samlag, gjorde ni något för att undvika att få barn?

HUR VAR ERT SENASTE SAMLAG

	Mycket tillfreds-ställande	Ganska tillfreds-ställande	Ganska otillfreds-ställande	Mycket otillfreds-ställande
Använda kondom	53,3%	43,7%	2,1%	0,9%
Använda pessar	53,3	40,0	4,6	2,1
Använda p-piller	61,1	33,5	4,2	1,2
Använda spiral	68,0	28,0	0,0	10,0
Använde kemiskt medel	31,9	68,1	0,0	0,0
Summa rekommenderade medel	55,1	40,7	2,9	1,3
Använda sköljning	60,8	39,2	0,0	0,0
Utnyttjade säker period	52,1	43,8	2,7	1,4
Avbröt samlaget	43,2	52,4	3,5	0,9
Summa icke rekommenderade medel	44,1	52,0	3,1	0,8
Det blev inte av	40,7	52,8	4,0	2,5
Orätt med skydd	34,8	58,8	6,4	0,0
Ogilllar skydd	56,8	37,9	4,1	1,2
Summa utan skyddsmedel	47,6	46,9	3,6	1,9
I ovanstående har ej inräknats följande, som ej behöver använda skydd				
Ville ha barn	50,5%	46,4%	3,1%	0,0%
Redan gravid	46,4	45,3	3,8	4,5
Ken ej få barn	42,2	51,3	3,0	3,5
Deisumma	44,9	49,2	3,1	2,8

Observera: Procenttalen i denna tabell är räknade horisontellt

Tabell II:6

Inställningen till föräktenskapliga sexualerfarenheter

	KÖN OCH ÅLDER		CIVILSTÅND		BOSTADSORT		RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE		
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Gift	Ogift	Stad	Land	Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan	Här (hade) ej religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan
ALLA	(302)	(274)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(221)	(1063)	(688)
Det är bra att mannen har sexuell erfarenhet innan han gifter sig	9.8%	12.0%	8.4%	12.7%	8.4%	12.7%	5.7%	9.2%	11.4%
Instämmer starkt	52.1	51.5	50.6	55.2	54.1	47.8	38.3	56.4	51.3
Instämmer	22.9	24.0	24.7	19.1	22.7	23.3	22.6	20.8	26.7
Tveksam	13.0	10.5	13.6	11.6	12.7	13.6	24.2	12.3	9.4
Opponerar	2.2	2.0	2.6	1.4	2.1	2.6	9.2	1.3	1.2
Opponerar starkt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt	(2000)	(1709)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(221)	(1063)	(688)
Det är bra att kvinnan har sexuell erfarenhet innan hon gifter sig	7.7%	8.9%	6.6%	10.1%	6.1%	11.3%	4.4%	7.3%	9.5%
Instämmer starkt	46.5	49.7	44.0	51.6	47.5	44.3	31.2	49.2	47.9
Instämmer	26.5	25.8	28.6	22.0	27.4	24.6	25.5	26.0	28.1
Tveksam	16.5	12.7	17.5	14.2	16.3	16.8	28.2	15.7	12.8
Opponerar	2.9	3.0	3.2	2.1	2.8	3.1	10.6	1.8	1.7
Opponerar starkt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt	(2000)	(1709)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(221)	(1063)	(688)

Tabell II:7

Attityd till enstaka otrohet

ALLA	KÖN OCH ÅLDER			CIVILSTÅND		BOSTADSORT		UTBILDNING OCH ÅLDER			
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Gift	Ogift	Stad	Land	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	18-30 år	30-60 år
(2000)	(302)	(709)	(274)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(233)	(291)	(343)	(1133)
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en kvinna som har stadigtt sällskap kan mannen överse med	2.2%	1.8%	3.8%	2.1%	2.4%	2.5%	1.6%	4.5%	2.8%	2.1%	1.7%
Instämmer starkt	42.5	48.3	42.3	41.6	44.4	47.6	31.8	50.9	56.6	37.6	38.8
Instämmer	14.5	13.8	13.6	15.1	13.1	14.7	14.0	12.9	16.0	14.0	14.5
Tveksam	31.7	29.4	31.4	32.0	30.9	28.1	33.1	23.8	21.9	34.7	34.8
Opponerar	9.1	11.2	7.1	9.1	9.1	7.1	13.4	7.8	2.7	11.6	10.3
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en man som har stadigtt sällskap kan kvinnan överse med

(2000)	(302)	(709)	(274)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(233)	(291)	(343)	(1133)
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en man som har stadigtt sällskap kan kvinnan överse med	2.5%	2.3%	3.5%	2.5%	2.4%	2.8%	1.9%	4.7%	3.2%	2.3%	1.9%
Instämmer starkt	43.6	44.2	42.9	42.8	45.3	49.2	31.6	52.3	59.3	37.7	39.6
Instämmer	13.6	13.0	12.6	14.2	12.3	13.3	14.0	11.6	14.3	13.6	13.7
Tveksam	31.3	29.5	31.9	31.5	30.9	27.4	39.5	24.0	20.5	34.4	34.4
Opponerar	9.1	10.5	7.0	9.0	9.3	7.2	13.0	7.4	2.7	11.4	10.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad kvinna kan fästmannen överse med

(2000)	(302)	(709)	(274)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(233)	(291)	(343)	(1133)
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad kvinna kan fästmannen överse med	1.5%	1.0%	2.8%	1.6%	1.4%	1.8%	1.0%	3.1%	1.8%	1.0%	1.3%
Instämmer starkt	26.1	27.9	27.0	25.2	28.0	30.6	16.5	32.5	39.4	24.1	22.0
Instämmer	14.5	12.2	14.5	15.1	13.1	14.5	14.3	14.2	16.4	12.7	14.5
Tveksam	44.9	43.4	43.8	45.7	43.3	42.6	49.8	40.2	35.6	45.7	48.0
Opponerar	13.0	15.5	10.7	12.5	14.2	10.5	18.4	10.0	6.8	16.5	14.2
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Attityd till enstaka otrohet

ÅTERHÅLLSAMHETSFORM

RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE.

EGEN YRKESKLASS

ALLA

Högre I-II
Lägre III

Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan en/månad
Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan
Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan

Högre I-III

Här (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan en/månad

Avvisar utom- men tillåter föräktenskap- lliga förbin- delser

Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser

Tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser

(2000)

(1134)

(863)

(221)

(1063)

(688)

(136)

(1704)

(160)

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en kvinna som har staddigt sällskap kan mannen överse med

Instämmer starkt
Instämmer
Tveksam
Opponerar starkt
Opponerar

2.2% 42.5 14.5 31.7 9.1 100.0
3.0% 44.7 14.1 29.6 8.5 100.0
1.2% 39.9 15.0 34.1 9.9 100.0
0.9% 30.6 15.7 37.2 15.6 100.0
2.3% 45.8 13.4 30.4 8.1 100.0
2.6% 42.0 16.1 31.1 8.3 100.0
0.0% 13.8 15.3 46.1 24.9 100.0
2.1% 41.7 14.8 32.7 8.6 100.0
5.4% 75.8 9.9 7.9 0.9 100.0

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en man som har staddigt sällskap kan kvinnan överse med

Instämmer starkt
Instämmer
Tveksam
Opponerar starkt
Opponerar

2.5% 43.6 13.6 31.3 9.1 100.0
3.4% 45.4 13.5 29.4 8.3 100.0
1.3% 41.3 13.8 33.5 10.0 100.0
1.5% 31.1 14.5 37.0 15.9 100.0
2.6% 46.8 12.3 30.2 8.1 100.0
2.6% 43.1 15.6 30.3 8.3 100.0
0.0% 12.6 16.0 44.9 26.6 100.0
2.3% 42.7 13.9 32.6 8.5 100.0
6.8% 78.3 7.5 6.6 0.8 100.0

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad kvinna kan fästmannen överse med

Instämmer starkt
Instämmer
Tveksam
Opponerar starkt
Opponerar

1.5% 26.1 14.5 44.9 9.1 100.0
2.2% 29.5 15.0 40.9 12.5 100.0
0.7% 21.8 13.9 50.3 13.3 100.0
0.9% 18.1 13.1 48.9 11.9 100.0
1.2% 28.1 13.5 45.3 11.9 100.0
2.3% 26.2 16.4 42.3 12.8 100.0
0.0% 6.9 11.0 51.1 31.0 100.0
1.4% 23.7 15.0 47.2 12.7 100.0
4.0% 67.5 11.4 15.9 1.2 100.0

Tabell II:7

Attityd till enstaka otrohet

ALLA	KÖN OCH ÅLDER		CIVILSTÅND		BOSTADSORT		UTBILDNING OCH ÅLDER						
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinnor 18-30 år	Kvinnor 30-60 år	Gift	Ogift	Stad	Land	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 18-30 år	18-30 år	18-30 år	30-60 år
(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(1359)	(641)	(1357)	(643)	(233)	(291)	(343)	(1133)	
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad man kan fästmon överse med	1.5%	1.0%	1.6%	1.3%	1.6%	1.4%	1.8%	1.0%	3.1%	1.8%	1.0%	1.3%	1.3%
Instämmer starkt	27.2	28.8	28.5	27.9	26.0	29.7	32.1	16.9	33.8	41.2	24.7	23.1	23.1
Instämmer	13.9	12.9	15.5	13.2	14.3	12.9	13.9	13.8	13.6	15.9	12.7	13.7	13.7
Tveksam	44.4	42.4	43.7	43.6	45.7	41.9	41.7	50.2	39.7	34.3	45.1	47.8	47.8
Opponerar starkt	13.0	14.9	10.7	12.5	12.4	14.1	10.6	18.0	9.8	6.8	16.5	14.1	14.1
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift kvinna kan mannen överse med	1.2%	0.8%	1.2%	2.5%	1.3%	1.2%	1.4%	0.9%	2.5%	1.4%	1.0%	1.0%	1.0%
Instämmer starkt	23.4	23.6	23.2	24.7	23.0	24.1	28.3	13.0	32.8	44.1	18.3	17.7	17.7
Instämmer	11.2	9.8	10.4	12.0	11.0	11.4	12.0	9.5	11.2	13.5	10.7	10.7	10.7
Tveksam	36.8	36.5	36.8	38.3	36.7	36.8	35.5	39.5	32.0	31.0	40.9	37.9	37.9
Opponerar starkt	27.5	29.2	28.4	22.4	28.0	26.4	22.9	37.2	21.5	10.0	29.1	32.7	32.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift man kan hustrun överse med	1.6%	1.5%	1.8%	2.5%	1.6%	1.6%	1.7%	1.3%	2.5%	1.4%	1.6%	1.4%	1.4%
Instämmer starkt	24.5	24.0	23.3	26.0	24.2	25.2	29.8	13.4	33.4	45.0	19.2	19.1	19.1
Instämmer	10.9	10.2	10.7	11.5	10.5	11.7	11.5	9.7	10.7	13.9	10.3	10.1	10.1
Tveksam	35.6	35.5	35.5	37.3	36.0	34.9	34.1	38.8	31.7	29.7	39.4	38.7	38.7
Opponerar starkt	27.4	28.8	28.8	22.7	27.8	26.5	23.0	36.8	20.7	10.0	29.5	32.6	32.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Attityd till enstaka otrohet

SOU 1969: 2

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE		ÅTERHÅLSAMHETSNORM		
	(2000)	(1134)	(863)	(221)	(1063)	(688)	(136)	(1704)	(160)
				Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan en/månad	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan	Avvisar både för- och utom-äktenskapliga förbindelser	Avvisar men tillåter föräktenskapliga förbindelser	Tillåter både för- och utom-äktenskapliga förbindelser
		Högre I+II	Lägre III						
		2.2%	0.7%	0.9%	1.1%	2.3%	0.0%	1.4%	4.0%
Instämmer starkt	1.5%	30.2	20.0	20.0	29.6	26.7	0.0%	24.8	70.8
Instämmer	27.2	13.3	13.1	13.1	12.4	16.5	5.9	14.4	9.3
Tveksam	13.9	40.8	46.4	46.4	45.2	41.8	12.0	46.7	15.0
Opponerar	44.4	13.0	13.4	19.6	11.7	12.8	51.5	12.7	0.9
Opponerar starkt	13.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	30.5	100.0	100.0
Totalt	100.0								
		1.2%	0.4%	0.3%	1.1%	1.7%	0.0%	1.1%	4.0%
Instämmer starkt	1.2%	28.6	18.4	18.4	25.3	22.2	0.0%	20.1	71.8
Instämmer	23.4	11.8	9.7	9.7	10.9	12.4	6.9	11.5	10.2
Tveksam	11.2	34.4	40.0	34.9	35.6	39.2	8.0	38.7	12.8
Opponerar	36.8	23.1	32.7	36.7	27.2	24.5	40.5	28.6	1.2
Opponerar starkt	27.5	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	44.6	100.0	100.0
Totalt	100.0								
		1.6%	0.7%	0.6%	1.6%	1.7%	0.0%	1.4%	4.0%
Instämmer starkt	1.6%	24.5	17.8	19.9	26.4	23.4	0.0%	21.2	73.3
Instämmer	24.5	11.8	9.8	9.7	10.4	12.4	7.9	11.2	9.8
Tveksam	10.9	33.4	38.8	33.0	34.6	38.0	8.0	37.5	12.0
Opponerar	35.6	22.8	32.9	36.7	27.0	24.5	40.5	28.5	0.9
Opponerar starkt	27.4	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	43.6	100.0	100.0
Totalt	100.0								

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad man kan fåstäm överse med

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift kvinna kan mannen överse med

Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift man kan hustrun överse med

Tabell II:8

Attityd till dold otrohet

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER		CIVILSTÅND	SKILSMÄSSA		POSTADSORT	SKOLUTBILDNING			
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år		Genom- gått	Aldrig haft			Stad	Land	Folkskola Yrkes- skola
	(2000)	(302)	(709)	(274)	(1359)	(641)	(167)	(1829)	(1357)	(643)	(1476)	(524)
Ja	8.3%	10.1%	10.6%	4.2%	7.9%	9.1%	14.8%	7.7%	9.9%	4.9%	6.4%	13.3%
Nej	86.1	82.2	82.8	90.0	87.2	83.9	79.0	86.7	83.0	92.6	89.4	77.3
Vet inte	5.6	7.6	6.6	5.7	4.9	7.0	6.2	5.6	7.1	2.5	4.2	9.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Anser ni att en äkta man får
vara otrogen om han ser till
att hans hustru inte känner
till det?

Anser ni att en hustru får
vara otrogen om hon ser till
att hennes man inte känner
till det?

Ja	7.3%	8.0%	9.0%	4.5%	6.9%	8.0%	13.1%	6.8%	8.7%	4.2%	5.6%	11.9%
Nej	87.6	85.3	85.4	90.0	88.4	85.9	81.1	88.1	84.7	93.8	90.6	79.5
Vet inte	5.1	6.7	5.5	5.5	4.6	6.1	5.8	5.1	6.6	2.0	3.8	8.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Attityd till ddid otrohet

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE		KYRKOGÅNG		PREVENTIVNORM		
	(2000)	(1134)	(863)	(1091)	(878)	(221)	(1063)	(688)	(573)	(1369)	(348)	(1165)	(478)
Ansér ni att en äkta man får vara otrogen om han ser till att hans hustru inte känner till det?													
Ja	8.3%	9.8%	6.3%	8.6%	7.8%	5.0%	9.5%	7.8%	12.8%	6.5%	5.1%	8.1%	10.3%
Nej	86.1	84.0	88.8	84.8	88.0	92.2	84.8	85.7	78.2	89.4	91.9	85.9	84.1
Vet inte	5.6	6.2	4.8	6.6	4.2	2.8	5.7	6.4	9.0	4.1	3.0	6.1	5.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ansér ni att en hustru får vara otrogen om hon ser till att hennes man inte känner till det?													
Ja	7.3%	8.6%	5.6%	7.5%	6.8%	5.0%	8.4%	6.8%	12.2%	5.3%	4.4%	7.3%	8.3%
Nej	87.6	85.5	90.3	86.4	89.4	92.2	86.5	87.4	80.1	90.8	93.0	87.4	86.2
Vet inte	5.1	5.9	4.1	6.1	3.8	2.9	5.2	5.7	7.8	3.9	2.6	5.3	5.5
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:2

Under vilka av följande förhållanden bör sexueellt samliv accepteras?

	ALLA (2000)	KÖN OCH ÅLDER				CIVILSTÅND		SKILSMÄSSA		BOSTADSORT		SKOLUTBILDNING	
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Gift	Ogift	Genom- gått	Aldrig haft	Stad	Land	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre
Om mannen och kvinnan är förlovade med varandra													
Ja	92,9%	97,1%	93,0%	97,8%	89,1%	92,8%	93,1%	96,9%	94,3%	90,0%	92,8%	93,1%	
Nej	4,5	1,8	4,2	1,7	7,0	4,6	4,3	2,4	3,8	6,1	4,8	3,7	
Tveksam	2,6	1,1	2,7	0,5	3,9	2,6	2,6	0,7	1,9	3,9	2,3	3,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Om mannen och kvinnan har stött till sällskap med var- andra													
Ja	83,5%	90,9%	87,1%	91,1%	73,9%	82,2%	86,3%	89,8%	84,5%	81,3%	82,9%	85,2%	
Nej	9,0	4,2	7,6	3,4	14,5	9,5	7,9	6,2	8,3	10,4	9,9	6,5	
Tveksam	7,5	4,9	5,3	5,5	11,6	8,3	5,8	3,9	7,2	8,3	7,2	8,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Om både mannen och kvinnan är obundna av någon annan men inte närmare känner var- andra													
Ja	31,4%	53,1%	44,3%	24,6%	11,9%	28,0%	38,4%	36,4%	34,4%	24,9%	26,9%	44,1%	
Nej	54,1	34,7	37,6	63,3	75,0	56,4	49,1	50,0	50,8	61,0	58,0	42,7	
Tveksam	14,6	12,2	18,0	12,1	13,1	15,6	12,4	13,6	14,8	14,1	15,1	13,2	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

Under vilka av följande förhållanden bör sexuellt samliv accepteras?

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE		KYRKÖÄNG		PREVENTIVFORM		
	(2000)	(1134)	(863)	(1091)	(878)	(221)	(1063)	(688)	(573)	(1369)	(348)	(1165)	(478)
		Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan en/månad	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan	Besö- ker ej någon kyrka	Besö- ker någon kyrka	Besö- ker någon kyrka	Bör absolut användas	Behöver ej jämt användas
Om mannen och kvinnan är förlovade med varandra													
Ja	92.9%	92.2%	94.0%	91.2%	95.1%	71.8%	94.5%	97.8%	96.7%	92.2%	79.5%	96.9%	90.1%
Nej	4.5	4.9	3.9	5.3	3.4	20.3	2.9	1.3	2.4	4.4	15.3	2.0	6.2
Tveksam	2.6	2.9	2.2	3.4	1.5	7.9	2.6	0.9	0.9	3.4	5.1	1.1	3.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Om mannen och kvinnan har stadigt sällskap med varandra

Ja	83.5%	82.9%	84.4%	82.1%	85.3%	58.0%	84.2%	91.3%	90.4%	81.6%	67.1%	89.3%	80.7%
Nej	9.0	8.5	9.5	10.6	6.9	31.9	6.9	4.1	4.3	9.9	23.8	4.4	11.5
Tveksam	7.5	8.6	6.1	7.3	7.8	10.1	8.9	4.6	5.3	8.6	9.1	6.4	7.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Om både mannen och kvinnan är obundna av någon annan men inte närmare känner varandra

Ja	31.4%	33.9%	28.2%	32.8%	29.6%	14.8%	32.5%	35.5%	43.9%	26.5%	19.1%	34.2%	31.6%
Nej	54.1	52.4	56.0	53.7	54.5	73.2	53.1	48.6	39.1	59.9	67.6	51.4	52.9
Tveksam	14.6	13.7	15.8	13.4	15.9	12.0	14.3	15.9	17.0	13.6	13.2	14.4	15.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II.2

Under vilka av följande förhållanden bör sexuellt samliv accepteras?

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER				CIVILSTÅND		SKILSMÄSSA		BOSTADSORT		SKOLUTBILDNING	
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Gift	Ogift	Genom- gått	Aldrig haft	Stad	Land	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre	(524)
Om mannen är gift med en annan och kvinnan är ogift	(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(1359)	(641)	(167)	(1829)	(1357)	(643)	(1476)	(524)	
Ja	7.1%	13.1%	8.6%	6.3%	3.4%	5.5%	10.6%	11.9%	6.6%	9.0%	3.1%	4.6%	14.1%	
Nej	83.9	76.2	81.6	86.7	88.3	85.6	80.2	81.4	84.1	81.1	89.7	88.2	71.8	
Tveksam	9.0	10.7	9.8	7.0	8.2	8.9	9.2	6.7	9.2	9.9	7.2	7.2	14.1	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Om kvinnan är gift med en annan och mannen är ogift														
Ja	6.9%	12.8%	8.1%	6.5%	3.4%	5.4%	10.1%	11.1%	6.5%	8.7%	3.3%	4.5%	13.8%	
Nej	84.4	76.7	82.4	86.7	88.7	86.1	80.7	82.2	84.6	81.7	90.2	88.7	72.4	
Tveksam	8.7	10.6	9.4	6.7	7.8	8.4	9.2	6.6	8.9	9.7	6.5	6.9	13.7	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Om båda är gifta men inte med varandra														
Ja	6.2%	12.0%	6.6%	6.5%	3.3%	4.8%	9.3%	10.4%	5.8%	7.9%	2.8%	3.9%	12.8%	
Nej	86.8	78.4	86.0	89.1	90.4	89.4	81.5	83.6	87.2	84.1	92.7	90.6	76.4	
Tveksam	6.9	9.7	7.4	4.4	6.3	5.9	9.1	6.0	7.0	8.0	4.5	5.5	10.8	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Tabell II: 2

Under vilka av följande förhållanden bör sexuellt samliv accepteras?

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE		KTRKOGÅNG		PREVENTIVNORM		
	(2000)	(1134)	(863)	(1091)	(878)	(221)	(1063)	(688)	(573)	(1369)	(348)	(1165)	(478)
	Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan	Besö-ker ej någon kyrka	Besö-ker kyrka	Besö-ker stats-kyrka	Bör absolut användas	Bör ej jämt användas
Om mannen är gift med en annan och kvinnan är ogift													
Ja	7.1%	9.9%	3.5%	8.4%	5.4%	3.3%	8.9%	5.9%	12.9%	4.8%	3.2%	7.7%	6.7%
Nej	83.9	79.8	89.1	81.5	87.1	90.3	82.7	82.9	75.2	87.1	91.6	83.4	83.6
Tveksam	9.0	10.3	7.4	10.1	7.5	6.3	8.3	11.2	11.6	8.0	5.2	8.9	9.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Om kvinnan är gift med en annan och mannen är ogift													
Ja	6.9%	9.4%	3.7%	8.2%	5.2%	3.3%	8.5%	6.0%	12.6%	4.6%	3.2%	7.7%	7.0%
Nej	84.4	80.5	89.4	82.0	87.6	90.3	83.4	83.4	76.2	87.6	92.6	83.7	84.0
Tveksam	8.7	10.1	6.8	9.9	7.2	6.3	8.1	10.6	11.2	7.8	4.2	8.6	8.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Om båda är gifta men inte med varandra													
Ja	6.2%	8.1%	3.9%	7.2%	4.8%	3.7%	7.2%	5.7%	11.0%	4.2%	3.5%	7.0%	5.9%
Nej	86.8	84.3	90.1	85.4	89.0	92.9	85.6	86.7	79.3	90.1	92.2	86.1	87.3
Tveksam	6.9	7.6	6.0	7.5	6.2	3.4	7.2	7.6	9.8	5.7	4.3	6.9	6.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:10

Civilstånd vid tiden för första samlaget

	ALLA	KÖN OCH ÅLDER		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE		FADERS YRKESKLASS				
		Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan en/månad	Har (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan sällan		Högre I+II	Lägre III		
Med samlagsverfarenhet	(1894)	(271)	(688)	(257)	(678)	(201)	(1010)	(653)	(1025)	(837)
Ogift	98.1%	98.5%	100.0%	98.0%	95.4%	82.7%	98.9%	99.0%	98.0%	98.2%
Gift	1.9	1.5	0.0	2.0	4.6	17.3	1.1	1.0	2.0	1.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Sexualmoral - utomäktenskapliga förbindelser

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER		UTBILDNING OCH ÅLDER				BOSTADSORT	
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinn 18-30 år	Kvinn 30-60 år	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Låg utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Stad	Land
Gifta ett år eller längre	(88)	(502)	(128)	(502)	(70)	(229)	(146)	(775)	(840)	(380)
Accepterar utom- äktenskapliga förbindelser	Har själv haft utomäktenskapliga förbindelser senaste året									
Ja	0.7%	1.9%	0.6%	1.6%	0.0%	2.4%	0.9%	1.6%	2.3%	0.0%
Ja	10.8	6.6	3.3	2.8	10.4	9.0	4.4	3.5	5.8	3.2
Nej	2.9	4.2	2.7	2.3	1.9	6.2	3.2	2.5	3.7	1.9
Nej	85.5	87.3	93.5	93.2	87.7	88.4	91.4	92.4	88.2	94.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Sexualmoral - utomäktenskapliga förbindelser

	ALLA		EGEN YRKESSKASS		SKILSMÄSSA		KYRKOÅNG		FÖRÄLDRASKAP		
	Folk- skola	Real- skole- examen skola eller högre	Högre I+II	Lägre III	Genom- gått haft	Aldrig haft	Besö- ker någon kyrka	Besö- ker någon stats- kyrka	Besö- ker fri- kyrka	Gift med barn	Gift utan barn
Gifta ett år eller längre	(921)	(299)	(710)	(508)	(132)	(1086)	(316)	(867)	(203)	(977)	(173)
Accepterar utom- äktenskapliga förbindelser	Har själv haft utomäktenskapliga förbindelser senaste året										
Ja	1.6%	1.5%	1.8%	0.8%	4.3%	1.2%	4.3%	0.6%	0.7%	1.6%	0.4%
Ja	5.0	3.6	9.3	2.3	5.9	4.8	8.8	3.7	1.8	5.0	6.0
Nej	3.2	2.6	5.2	3.4	13.9	1.9	3.7	3.0	2.2	1.8	3.1
Nej	90.3	92.3	83.6	93.4	76.0	92.1	83.2	92.7	95.3	91.6	90.5
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell II:12

Den nya normen

Två personer bör inte inleda en ny sexuell förbindelse om den stör den gemenskap, som någon av dem redan har med någon annan. Instämmer eller opponerar ni er mot den åsikten?

	ALLA		KÖN		ÅLDER		BOSTADSORT		ACCEPTTERAR FÖRÄKTENSKAPLIGA FÖRBINDELSER			UFÖRÄKTENSKAPLIGA FÖRBINDELSER	
	Man	Kvinna	18-30 år	30-60 år	Stad	Land	Inga alls	Med stabil partner*	Även med andra	Förbjuder	Acceperar	(446)	(78)
Hög utbildning - realskoleexamen eller högre	(524)	(242)	(233)	(291)	(437)	(87)	(34)	(490)	(232)	(446)	(78)		
Instämmer starkt	22.6%	19.6%	22.3%	22.8%	20.4%	33.2%	42.8%	21.2%	15.7%	25.3%	6.8%		
Instämmer	55.7	59.3	54.4	56.8	57.2	48.4	34.0	57.2	56.4	57.5	45.6		
Tveksam	9.4	9.9	10.9	8.2	10.1	5.9	5.5	9.7	13.1	8.2	16.1		
Opponerar	10.2	9.8	10.4	10.1	10.5	8.7	13.7	10.0	13.3	7.0	28.3		
Opponerar starkt	2.1	1.4	2.1	2.1	1.8	3.8	4.0	2.0	1.4	1.9	3.1		
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Låg utbildning - högtat realskola utan examen	(1476)	(747)	(343)	(1133)	(920)	(556)	(101)	(1365)	(393)	(1385)	(81)		
Instämmer starkt	26.0%	22.0%	18.7%	28.2%	24.0%	29.3%	37.3%	25.2%	18.1%	26.6%	14.3%		
Instämmer	50.5	54.7	55.3	49.0	53.2	45.9	36.9	51.5	56.5	50.6	48.1		
Tveksam	6.5	6.9	8.5	5.9	6.7	6.1	1.2	6.8	8.7	6.1	13.3		
Opponerar	12.5	13.4	13.5	12.2	11.7	13.9	10.6	12.6	14.1	11.9	23.4		
Opponerar starkt	4.6	2.9	4.0	4.8	4.4	4.0	14.0	3.9	2.5	4.8	0.9		
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		

* Med stabil partner avses fästän, fästöv eller stadigt sällskap

Tabell III:1

Andel av befolkningen utan samlagsferienhet

Alla	5.3%
Män, 18-30 år	10.1%
Män, 30-60 år	3.4%
Kvinnor, 18-30 år	6.2%
Kvinnor, 30-60 år	5.2%
Hög utbildning, 18-30 år	12.1%
30-60 år	2.4%
Låg utbildning, 18-30 år	5.6%
30-60 år	4.8%
Stad	4.4%
Land	7.8%
Egen yrkesklass, högre (I+II)	5.9%
lägre (III)	4.7%

Tabell III:2

Sexuell aktivitet hos befolkningen

Utan samlagsferienhet	(106)
Bröst, könsdelar aldrig smekt	21.5%
Enbart bröst smekt	18.9%
Bröst, könsdelar smekt	59.6%
Totalt	100.0%
Brakar använda petting istället för samlag	9.7%
Brakar ej använda petting istället för samlag	90.3%
Totalt	100.0%
Har under senaste månad	
Onanerat	20.8%
Idkat petting	8.4%
Haft homosex	0.0%
Inget av detta	75.9%
Totalt	105.1
(Dubbla svar är möjliga)	
Skulle gärna velat ha homosex senaste månad	3.8%

Tabell III:3
Ålder vid första smålag

	ALLA	ÅLDER	26-30 år	31-35 år	36-40 år	41-45 år	46-50 år	51-55 år	56-60 år
Med samlagserfarenhet	(1894)	(85)	(169)	(237)	(200)	(202)	(260)	(224)	(243)
13 år	0.5%	2.6%	0.7%	0.5%	0.0%	0.0%	0.5%	0.0%	0.1%
14 år	2.1	0.9	2.2	3.3	1.5	2.1	2.1	0.0	1.2
15 år	5.8	11.1	5.3	6.8	5.2	4.2	4.3	2.8	1.3
16 år	12.7	31.2	15.0	12.5	15.5	13.3	8.4	5.1	8.2
17 år	17.1	20.1	20.2	19.5	19.8	14.1	18.9	10.7	12.3
18 år	20.9	23.5	21.4	20.2	18.6	25.8	20.2	23.2	19.1
19 år	11.4	10.6	10.3	10.6	10.2	9.9	12.0	11.9	13.1
20 år	11.6	0.0	9.3	6.7	16.5	15.8	13.0	12.1	15.5
21 år	4.9	0.0	7.0	5.5	2.8	2.1	4.5	8.3	7.8
22 år	3.5	0.0	3.8	2.5	2.8	2.8	6.2	5.6	4.0
23 år	2.1	0.0	1.0	2.5	1.4	2.2	2.1	4.8	4.0
24 år	1.2	0.0	0.8	1.9	1.3	0.7	1.1	2.0	2.8
25 år	3.5	0.0	1.9	3.8	2.4	3.5	5.1	5.5	6.8
26 år	1.0	0.0	1.2	1.7	0.0	2.8	1.1	1.4	0.6
27 år	0.4	0.0	0.0	0.0	1.3	0.7	0.0	2.1	0.1
28 år	0.4	0.0	0.0	0.6	0.7	0.0	0.0	1.4	0.6
29 år	0.3	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	0.7	0.6
30 år -	0.6	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.5	2.4	1.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medianålder för debut	17.6	16.2	17.3	17.4	17.4	17.6	17.8	18.7	18.6

Tabell III:3

Ålder vid första samlag

Med samlägsförening	KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER					
	Män		Kvinnor		Män		Kvinnor		Hög utbildning		Låg utbildning			
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
13 år	1.8%	0.2%	0.2%	0.6%	0.6%	0.9%	0.2%	0.6%	0.6%	0.9%	1.5%	0.0%		
14 år	4.2	3.2	3.2	1.4	3.3	3.7	0.8	0.3	2.6	2.0	2.9	1.7		
15 år	13.3	6.7	6.7	5.6	7.0	12.1	2.6	3.2	6.3	3.6	11.7	4.3		
16 år	12.7	13.5	17.5	7.5	14.0	17.1	9.1	14.3	14.7	8.2	20.3	11.1		
17 år	17.1	18.1	18.6	14.3	18.2	19.6	15.6	15.3	13.1	7.0	23.0	18.7		
18 år	20.9	17.7	21.0	26.2	20.6	19.1	21.0	23.8	22.3	20.6	21.6	20.4		
19 år	11.4	10.8	9.4	12.3	9.0	11.5	13.0	13.7	15.2	11.9	9.2	11.2		
20 år	11.6	6.4	11.6	9.0	11.1	7.9	14.7	8.4	11.0	12.4	5.6	13.6		
21 år	4.9	3.6	3.6	5.1	3.6	3.5	6.6	5.5	7.7	6.0	2.2	4.9		
22 år	3.5	2.5	2.7	1.8	3.0	1.9	3.9	5.7	3.1	5.7	1.6	3.6		
23 år	2.1	0.4	2.2	0.2	2.2	0.4	2.7	2.0	0.6	4.6	0.2	2.4		
24 år	1.2	0.0	0.4	0.5	0.4	0.0	2.2	2.2	0.6	3.7	0.0	1.1		
25 år	3.5	0.5	4.1	0.7	3.6	2.1	4.5	2.3	1.6	7.1	0.0	4.0		
26 år	1.0	0.3	1.3	0.5	1.3	0.2	1.0	1.2	0.6	2.4	0.2	1.0		
27 år	0.4	0.0	0.6	0.0	0.6	0.0	0.6	0.0	0.0	1.4	0.0	0.4		
28 år	0.4	0.0	0.6	0.0	0.7	0.0	0.2	0.6	0.0	1.0	0.0	0.4		
29 år	0.3	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	0.3	0.0	0.0	1.0	0.0	0.2		
30 år	0.6	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0	1.0	0.9	0.0	0.5	0.0	1.0		
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medianålder för debut	17.6	16.6	17.4	17.2	17.3	16.3	18.1	17.7	17.6	18.6	16.6	17.7		

Tabell Iii:3
Ålder vid första samlag

	ALLA		EGEN YRKESSKASS		FADERS YRKESSKASS		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE	
	(1894)	(1068)	(823)	(1025)	(837)	(201)	(1010)	(653)
	Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad
Med samlagserfarenhet	(1894)	(1068)	(823)	(1025)	(837)	(201)	(1010)	(653)
13 år	0.5%	0.6%	0.3%	0.6%	0.4%	0.0%	0.3%	0.8%
14 år	2.1	1.9	2.3	1.7	2.4	0.3	2.4	2.2
15 år	5.8	4.6	7.4	5.1	6.4	3.8	5.1	7.6
16 år	12.7	10.5	15.6	12.3	13.5	11.1	11.8	15.0
17 år	17.1	15.2	19.1	14.1	20.7	7.5	17.9	18.8
18 år	20.9	21.8	19.8	21.4	19.8	16.5	19.9	24.0
19 år	11.4	12.5	10.1	11.6	11.6	5.8	11.5	13.0
20 år	11.6	12.0	11.1	12.5	10.7	14.1	12.6	8.6
21 år	4.9	5.4	4.3	5.0	4.7	8.0	5.7	2.8
22 år	3.5	3.8	3.3	4.8	1.9	9.3	3.4	1.9
23 år	2.1	2.5	1.5	2.1	2.1	2.9	2.3	1.3
24 år	1.2	1.8	0.5	1.5	1.0	3.1	1.4	0.4
25 år	3.5	4.3	2.4	3.9	3.0	8.6	3.4	2.1
26 år	1.0	1.5	0.4	1.1	0.9	3.0	0.9	0.7
27 år	0.4	0.4	0.5	0.7	0.3	0.7	0.4	0.4
28 år	0.4	0.4	0.4	0.7	0.0	1.6	0.4	0.0
29 år	0.3	0.3	0.2	0.2	0.3	1.5	0.1	0.1
30 år -	0.6	0.5	0.8	0.9	0.3	2.2	0.5	0.3
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medianålder för debut	17.6	17.8	17.3	17.8	17.3	19.4	17.6	17.2

Tabell III:4

Den sexuella debuten bland 18-30 åringar
Åldersrelationer

	ALLA	SEKUELL DEBUT	SKOLUTBILDNING	FADERS YRKESKLASS	FÖRÄLDRAENS RELIGIOSITET
		Tidig 17 år eller tidigare	Folkskola Yrkes- skola	Högre I+II	Mycket, ganska religiösa
	(499)	(253)	(303)	(267)	(247)
		Senare 18 år eller senare	Realskole- examen el- ler högre	Lägre III	Inte religiösa
		(245)	(195)	(227)	(251)
Män					
Kvinnan var äldre	30,8%	30,5%	31,9%	26,0%	35,4%
De var jämnaåriga	33,5	32,5	34,9	37,9	31,2
Kvinnan var yngre	35,7	37,0	33,1	36,2	33,4
Alle	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kvinnor					
Mannen var äldre	89,2%	92,7%	89,9%	86,6%	87,6%
De var jämnaåriga	8,7	6,1	7,8	10,5	8,8
Mannen var yngre	2,2	1,2	2,4	2,9	3,6
Alle	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabell III:5

Den sexuella debuten bland 18-30 åringar

	ALLA		KÖN		POSTADSORT	SKOLUTBILDNING		FADERS YRKESKLASS		FÖRÄLDRAFS RELIGIOSITET		SEXUELL DEBUT	
	(499)	(252)	(247)	(247)		(362)	(137)	(303)	(195)	(267)	(227)	(247)	(251)
	Man	Kvinna	Stad	Land	Högre I+II	Lägre III	Folkskola Yrkes- skola	Realskol- examen el- ler högre	Mycket, ganska religiösa	Inte reli- giösa	Tidig 17 år eller tidigare	Senare 18 år eller tidigare	
Var hade ni första samlaget?	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
I vårt gemensamma hem	2.3%	1.7%	2.9%	3.0%	2.1%	3.0%	2.2%	2.5%	2.3%	2.3%	2.3%	2.3%	2.6%
I mitt hem	23.5	15.3	31.5	26.8	22.2	26.8	21.8	26.1	25.1	21.5	22.6	22.2	24.0
I hans/hennes hem	43.2	44.3	42.0	35.6	46.1	35.6	42.1	45.0	46.0	40.4	44.4	44.4	43.1
Hos en kamrat	8.1	10.6	5.7	5.0	9.3	5.0	8.0	8.2	7.0	9.2	7.9	8.7	9.1
På hotell	2.2	2.1	2.4	1.7	2.5	1.7	2.3	2.1	1.5	3.1	1.4	3.0	2.1
I bil	4.0	4.5	3.5	7.0	2.8	7.0	5.0	2.4	3.3	4.8	4.0	4.1	1.5
I tält	3.6	6.1	1.3	2.8	2.8	5.8	4.5	2.2	2.8	4.6	3.9	3.1	4.0
Utomhus	9.5	13.7	5.5	8.4	8.4	12.4	10.9	7.4	8.1	10.8	9.6	9.7	3.4
Annat	3.5	1.7	5.2	3.8	3.8	2.7	3.1	4.2	3.8	3.3	3.6	3.8	9.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hade någon av er druckit vin eller sprit före första samlaget?

Ja	13.7%	15.1%	12.2%	15.2%	9.8%	17.8%	13.8%	14.4%	14.1%	14.1%	16.6%	11.4%
Nej	81.4	79.2	83.6	79.3	86.8	75.9	79.4	83.5	80.4	83.5	79.8	83.0
Minns inte	5.0	5.7	4.2	5.6	3.4	6.3	6.8	3.0	5.2	3.0	3.6	5.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell III:5

Den sexuella debuten bland 18-30 åringar

	ALLA		KÖN		BOSTADSORT		SKOLUTBILDNING		FADERS YRKESSKLASS		FÖR ÄLDRAFS RELIGIOSITET		SEKUELL DEBUT	
	(499)	(252)	(247)	(247)	(362)	(137)	(303)	(195)	(267)	(227)	(247)	(251)	(253)	(245)
	Man	Kvinna	Stad	Land	Folkskola	Realskola	Högre I+II	Lägre III	Mycket, ganska religiösa	Inte religiösa	Tidig 17 år eller tidigare	Senare 18 år eller senare		
Var hade ni ursprungligen träffats?	11,3%	7,5%	11,9%	9,9%	7,7%	17,2%	14,2%	8,0%	12,8%	10,5%	10,3%	12,7%		
Vi träffades i skolan	4,8	2,8	5,0	4,4	4,6	4,8	4,8	4,6	4,5	4,9	4,9	4,5		
Vi träffades på arbetet														
Vi träffades i en förening eller ungdomsgård	5,1	4,5	5,9	3,3	5,4	4,7	4,8	5,7	6,5	3,9	5,6	4,5		
Vi träffades i umgängeskretsen	28,6	25,7	30,7	23,3	27,7	30,1	28,8	28,4	29,1	29,7	26,3	29,6		
Vi bodde grannar	4,7	5,5	4,3	5,9	6,0	2,7	3,0	6,8	4,7	4,2	4,7	4,5		
Vi träffades på offentlig dansställelling	30,1	29,5	26,4	39,5	30,8	29,1	29,6	30,5	29,0	30,9	31,7	28,6		
Vi träffades ute - gatan, vägen, kafé, konditori	10,0	10,1	10,7	8,2	13,9	3,8	7,9	12,3	8,4	10,8	10,6	10,6		
Jag blev "uppreggad"	1,6	2,9	1,2	2,4	2,0	0,8	1,8	1,3	1,3	1,3	1,7	1,7		
Annat	3,8	2,6	4,1	3,0	1,9	6,8	5,1	2,4	3,7	3,8	4,1	3,4		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hur länge hade ni kärt varann innan ni hade samlag första gången?	8,6%	2,7%	9,7%	6,0%	8,1%	9,5%	9,3%	7,9%	8,7%	9,0%	11,5%	6,0%		
Mindre än en vecka	14,5	21,9	15,6	11,8	16,3	11,7	13,4	15,8	13,9	15,1	13,9	16,2		
1-4 veckor	32,6	30,0	32,8	32,0	32,1	33,0	32,7	32,1	32,1	32,8	32,4	35,2		
1-5 månader	44,3	33,2	41,9	50,2	43,5	45,8	44,6	44,3	45,3	43,0	42,3	42,5		
6 månader eller längre	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabell III:5

Den sexuella debuten bland 13-30 åringar

	ALLA		KÖN		POSTADSORT	SKOLUTBILDNING		FADERS YRKESSKASS		FÖRÄLDRARS RELIGIOSITET		SEXUELL DEBUT		
	(499)	(252)	Man	Kvinnor		Stad	Land	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre	Högre I-III	Lägre III	Mycket, ganska religiösa	Inte reli- giösa	Tidig 17 år eller tidigare
Vid ert första samlag gjorde ni något för att undvika att få barn?														
Nej, ingenting	16.2%	15.1%	17.3%		17.7%	11.6%	17.1%	14.6%	14.5%	18.0%	17.8%	16.2%	17.0%	13.4%
Ja, han hade kondom	54.5	58.4	51.3		52.6	60.4	53.2	57.3	55.0	54.6	54.8	53.5	56.0	55.7
Ja, hon använde pessars	1.4	2.5	0.0		1.8	0.0	0.6	2.4	2.2	0.4	1.7	1.4	2.4	0.2
Ja, vi avbröt samlaget	26.5	23.6	29.2		26.5	26.7	28.6	23.2	27.0	25.6	24.7	27.5	23.9	28.4
Ja, annat	1.4	0.4	2.3		1.4	1.3	0.5	2.5	1.3	1.4	1.0	1.4	0.7	2.3
Totalt	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Hade ni räknat med att ha samlag den gången?														
Nej, det bara blev så	60.9%	61.7%	60.2%		61.0%	60.7%	66.5%	52.1%	57.0%	64.5%	59.2%	61.7%	61.6%	60.6%
Ja, jag hade räknat med det	8.6	14.1	3.2		7.3	11.9	8.4	8.9	8.9	8.5	9.8	8.4	9.9	7.4
Ja, han/hon hade räknat med det	3.7	1.8	5.5		4.5	1.6	4.1	2.9	3.3	4.1	4.2	3.4	2.8	4.7
Ja, vi båda hade räknat med det	26.8	22.4	31.1		27.2	25.8	20.9	36.1	30.8	22.9	26.8	26.5	25.6	27.4
Totalt	100.0	100.0	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell III:5

Den sexuella debuten bland 13-30 åringar

	ALLA	KÖN	BOSTADSORT	SKOLUTBILDNING	FADERS YRKEKLIASS	FÖRÄLDRAIS RELIGIOSITET	SEKUELL DEBUT			
	(499)	(252)	(362)	(303)	(267)	(247)	(253)			
	(247)	(137)	(195)	(227)	(251)	(245)	(245)			
	Man	Kvinna	Stad	Land	Högre I+II	Lägre III	Mycket, ganska religiösa	Inte religiösa	Tidig 17 år eller tidigare	Senare 18 år eller senare
Hur länge fortsatte ni båda att träffas?	10.2%	16.8%	3.7%	10.0%	11.0%	9.5%	11.4%	10.6%	10.2%	10.0%
Mindre än en vecka	11.1	16.0	6.3	12.5	9.6	12.3	10.7	10.5	11.9	10.7
1-4 veckor	16.1	20.1	12.2	16.3	17.9	14.1	16.1	16.6	17.0	16.4
1-5 månader	26.6	22.6	30.5	24.6	24.8	28.4	25.8	26.8	26.0	25.5
6 månader eller längre	36.1	24.4	47.3	36.7	36.7	35.8	36.0	35.5	34.8	37.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Efter ert första samlag, hur länge dröjde det till nästa tillfälle då ni hade samlag?	1.5%	1.5%	1.6%	1.2%	2.2%	0.8%	2.8%	0.7%	1.1%	2.2%
Jag har inte haft samlag sedan dess	16.9	18.9	15.0	14.3	15.9	13.9	17.9	15.6	21.1	13.4
Mindre än en vecka	49.8	46.5	53.0	52.8	47.7	51.8	49.3	51.1	46.0	52.6
1-4 veckor	17.7	19.1	16.4	18.5	16.2	19.5	16.6	17.6	18.5	16.6
1-5 månader	14.1	14.1	14.1	13.2	14.0	14.0	13.4	15.0	13.2	15.2
6 månader eller längre	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV:1

Antal samlagspartners hela livet

	ALLA	ÅLDER	21-25 år	26-30 år	31-35 år	36-40 år	41-45 år	46-50 år	51-55 år	56-60 år
Med samlagspartnerskap	(1894)	(85)	(274)	(169)	(237)	(200)	(202)	(260)	(224)	(243)
En person	28.4%	35.0%	27.8%	30.4%	25.5%	26.4%	26.4%	20.3%	32.8%	36.9%
2 personer	16.9	17.7	18.1	12.6	19.1	20.3	13.5	20.8	17.6	11.2
3 "	11.2	15.9	10.9	9.9	13.6	11.5	10.6	12.0	7.4	11.3
4 "	5.9	3.3	4.3	6.1	5.4	3.7	9.7	6.4	6.1	7.0
5 "	9.9	9.2	8.9	10.8	7.6	15.5	8.4	9.4	11.0	9.3
6-7 "	4.6	5.8	4.3	2.6	4.0	1.5	5.9	5.3	5.3	6.7
8-9 "	1.8	1.5	2.2	2.7	2.2	2.9	1.4	0.5	2.1	0.7
10-12 "	7.9	4.2	7.9	8.3	10.4	5.4	11.8	7.6	6.2	7.4
13-15 "	3.4	1.6	3.5	5.4	2.5	4.3	2.9	5.2	2.8	1.3
16-19 "	0.6	0.0	0.5	0.7	0.3	0.0	1.5	0.5	0.7	1.3
20-29 "	5.1	3.3	7.1	4.4	6.5	4.7	7.2	5.7	3.1	2.0
30-49 "	1.7	0.8	1.7	1.9	1.2	1.6	0.7	2.8	2.1	2.0
50 eller flera	2.5	1.6	2.8	4.1	1.9	2.3	0.0	3.4	2.8	2.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Median	2.4	1.8	2.4	2.7	2.4	2.3	3.0	2.7	2.0	2.2
Procent vidlyftiga män 20 eller fler partners	17.4	13.0	19.0	18.6	16.8	18.1	15.6	23.1	13.7	14.3
Procent vidlyftiga kvinnor 10 eller fler partners	4.7	3.1	7.6	8.1	6.2	1.3	6.3	5.0	2.2	1.3

Tabell IV:1

Antal samlagspartners hela livet

	KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER				
	Man		Kvinna		Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning		
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	
ALLA	(271)	(688)	(257)	(678)	(555)	(304)	(704)	(231)	(205)	(287)	(323)	(1079)	
Med samlagsfarenhet	(1894)												
En person	28.4%	19.7%	15.0%	40.1%	18.0%	13.0%	44.9%	26.3%	32.1%	24.6%	28.4%	28.7%	
2 personer	16.9	10.9	10.1	21.8	9.4	12.5	23.3	23.4	15.5	16.1	16.8	17.4	
3	11.2	8.0	8.8	14.8	8.8	8.0	12.9	16.9	10.5	11.3	11.8	11.3	
4	5.9	5.4	6.1	4.0	6.0	5.7	5.9	5.8	3.5	7.4	5.4	6.1	
5	9.9	12.3	12.3	6.8	12.0	12.9	7.0	9.3	10.5	9.8	9.0	10.1	
6-7	4.6	5.0	6.3	3.0	6.5	4.6	2.2	6.2	4.9	5.1	3.5	4.7	
8-9	1.8	1.9	2.6	2.6	2.4	2.4	1.2	1.2	2.7	1.8	2.0	1.6	
10-12	7.9	11.3	14.3	3.5	13.8	12.5	1.7	5.1	6.5	8.3	8.0	8.1	
13-15	3.4	7.0	5.9	0.5	5.8	7.3	0.3	1.3	4.1	4.3	3.6	2.9	
16-19	0.6	0.4	1.4	0.5	1.3	0.7	0.1	0.3	0.3	0.5	0.6	0.8	
20-29	5.1	9.6	8.9	1.6	8.5	10.4	0.5	3.2	4.6	5.2	6.3	4.8	
30-49	1.7	2.6	3.6	0.6	3.9	2.0	0.0	0.7	2.2	2.5	1.2	1.6	
50 eller flera	2.5	5.8	4.6	0.2	3.6	7.8	0.0	0.3	2.5	3.1	3.4	2.1	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Median

2.4 4.5 4.8 1.5 1.4 4.7 7.2 1.2 2.0 2.2 2.8 2.4 2.4

Procent vidlyftiga män
20 eller fler partners

17.4 18.0 17.1 0.0 0.0 16.0 20.3 0.0 0.0 15.6 17.0 19.4 17.1

Procent vidlyftiga kvinnor
10 eller fler partners

4.7 0.0 0.0 6.9 3.7 0.0 0.0 2.6 10.9 7.1 6.5 6.8 3.1

Tabell IV.1

Antal samlagspartners hela livet

	ALLA	EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE			
		Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Här (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan en/månad	Här (hade) religiösa föräldrar; går själv i kyrkan i kyrkan sällan	Här (hade) ej religiösa föräldrar; går själv i kyrkan i kyrkan sällan	(553)
	(1894)	(1068)	(823)	(1025)	(837)	(201)	(1010)	(553)	
Med samlagsförenhet	28.4%	29.1%	27.2%	29.6%	27.4%	49.2%	24.5%	27.4%	
En person	16.9	18.3	14.9	15.5	18.8	13.4	17.4	17.5	
2 personer	11.2	11.2	11.4	10.4	12.2	4.8	12.0	12.5	
3 "	5.9	5.3	6.6	5.8	6.1	2.9	6.5	5.5	
4 "	9.9	9.9	10.0	11.9	7.5	6.5	11.2	9.3	
5 "	4.6	4.0	5.4	4.1	5.1	5.0	4.5	4.6	
6-7 "	1.8	1.7	1.9	1.8	1.6	0.8	1.7	2.3	
8-9 "	7.9	6.8	9.5	7.1	8.4	7.3	8.3	7.5	
10-12 "	3.4	4.4	2.0	3.9	2.8	3.3	3.1	3.8	
13-15 "	0.6	0.6	0.7	0.7	0.6	0.7	0.4	1.1	
16-19 "	5.1	4.4	6.1	5.1	5.2	2.6	5.6	5.0	
20-29 "	1.7	2.0	1.4	1.2	1.9	0.7	1.8	1.8	
30-49 "	2.5	2.2	2.9	2.8	2.3	2.7	2.9	1.6	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Median	2.4	2.2	2.7	2.5	2.3	1.1	2.7	2.4	
Procent vidlyftiga män 20 eller fler partners	17.4	16.5	18.3	16.6	17.8	13.2	18.4	15.7	
Procent vidlyftiga kvinnor 10 eller fler partners	4.7	4.9	4.3	4.3	5.1	1.9	4.9	5.5	

	(1894)	(111)	(1628)	(155)	(1165)	(478)	(258)	(964)	(391)
Med samlagserfarenhet									
En person	28.4%	74.4%	27.7%	5.9%	27.7%	28.7%	21.8%	28.3%	28.4%
2 personer	16.9	8.6	18.1	9.2	17.1	15.0	22.0	16.1	14.7
3 "	11.2	4.4	12.0	7.3	12.3	8.6	10.1	11.3	10.6
4 "	5.9	0.7	6.2	6.1	5.5	6.5	9.6	4.8	6.2
5 "	9.9	3.9	10.4	8.9	10.2	7.8	8.9	9.7	9.8
6-7 "	4.6	2.8	4.5	6.9	4.4	5.2	5.5	5.3	2.6
8-9 "	1.8	0.8	1.6	4.7	2.0	1.5	1.9	1.8	2.3
10-12 "	7.9	0.0	8.0	12.6	8.1	9.7	12.0	8.6	6.9
13-15 "	3.4	0.7	3.1	7.7	3.1	5.0	2.8	3.4	4.8
16-19 "	0.6	0.0	0.5	2.3	0.4	0.6	0.0	0.9	0.9
20-29 "	5.1	1.4	4.4	15.4	5.3	5.3	3.3	6.1	5.7
30-49 "	1.7	0.0	1.4	6.6	1.5	3.0	0.6	1.8	2.5
50 eller flera	2.5	2.4	2.2	6.4	2.3	3.4	1.7	2.1	4.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Median	2.4	1.0	2.4	9.1	2.4	2.7	2.6	2.5	2.7
Procent vidlyftiga män 20 eller fler partners	17.4	10.1	15.2	36.2	18.0	20.0	16.0	17.2	21.4
Procent vidlyftiga kvinnor 10 eller fler partners	4.7	0.0	3.7	28.1	5.4	2.9	6.1	4.4	6.2

* Baserat på fråga 27 i privatenkäten. I kategorin "låg" faller "de samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsställande och obehagliga upplevelser", "de samlag jag haft har inte varit obehagliga, men de har på det hela taget inte varit tillfredsställande" och "de samlag jag haft har varit tillfredsställande, men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig". I kategorin "hög" faller "de samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser". I kategorin "högsta" faller "de samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter".

Tabell IV:2

Antal med samlag senaste år och månad och
antal samlagspartners senaste månad

	ALLA	ÅLDER	18-20 år	21-25 år	26-30 år	31-35 år	36-40 år	41-45 år	46-50 år	51-55 år	56-60 år
Med samlagsförening	(1894)	(95)	(169)	(274)	(237)	(200)	(202)	(260)	(224)	(243)	
Inget under senaste året	11.1%	5.8%	2.7%	4.3%	3.5%	7.0%	7.3%	8.2%	8.2%	27.1%	28.0%
Gånget år ej sängsen månad	11.8	30.9	10.5	19.3	9.6	5.1	6.6	8.2	8.2	9.5	15.5
Under senaste månad	77.1	63.3	86.8	76.4	86.9	87.9	86.0	83.5	83.5	63.4	56.5
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Därav senaste månad med											
En person	87.4%	67.7%	84.5%	74.6%	88.3%	91.4%	92.0%	92.2%	92.2%	95.3%	96.3%
2 personer	6.4	20.4	7.0	9.5	5.4	5.7	5.9	4.9	4.9	3.7	1.0
3-5 personer	3.9	7.4	5.0	10.5	2.8	2.9	0.8	2.3	2.3	1.0	1.8
Fler än 5 personer	2.3	4.5	3.6	5.4	3.5	0.0	1.4	0.6	0.6	0.0	0.9
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV:2

Antal med samlag senaste år och månad och antal samlagspartners senaste månad

	ALLA				KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER			
	Man		Kvinna		Man		Kvinna		Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning	
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
Med samlagsfarenhet	(1894)	(271)	(688)	(257)	(678)	(655)	(704)	(231)	(205)	(287)	(323)	(1079)				
Inget under senaste året	11.1%	5.6%	11.1%	2.4%	16.6%	7.4%	14.1%	9.1%	23.7%	3.8%	8.5%	4.2%	15.2%			
Gångst år, ej gången månad	11.8	19.8	7.4	16.8	11.2	6.2	21.0	9.7	22.0	18.3	8.9	18.4	9.4			
Under senaste månad	77.1	74.7	81.5	80.8	72.2	86.4	64.8	81.2	54.3	77.9	82.6	77.4	75.4			
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
Därav senaste månad med																
En person	87.4%	67.9%	89.7%	85.9%	95.0%	95.1%	55.7%	97.8%	72.1%	72.4%	88.1%	79.6%	93.3%			
2 personer	6.4	11.5	5.3	9.3	3.8	3.1	16.5	2.0	18.0	14.4	7.6	7.8	3.9			
3-5 "	3.9	11.7	3.0	4.5	0.9	1.4	15.2	0.2	8.6	7.7	2.4	8.5	1.9			
Fler än 5 personer	2.3	8.9	2.0	0.3	0.3	0.3	12.6	0.0	1.3	5.5	1.9	4.1	1.0			
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			

Tabell IV:2

Antal med samlag senaste år och månad och
antal samlagspartners senaste månad

	ALLA	EGEN YRKESKLASS		FADERNS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETENDE		
		Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Har (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan en/månad	Har (hade) religiösa ej religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan	(653)
Med samlagsverfarenhet	(1894)	(1068)	(823)	(1025)	(937)	(201)	(1010)	(653)
Inget under senaste året	11.1%	9.6%	12.8%	11.3%	10.8%	15.2%	12.0%	8.6%
Gånget år, ej gången månad	11.8	10.4	13.4	11.7	12.1	11.2	10.7	14.0
Under senaste månad	77.1	80.0	73.8	77.0	77.2	73.6	77.3	77.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Därunder senaste månad med	87.4%	87.3%	87.5%	86.5%	88.8%	90.3%	86.8%	86.8%
En person	6.4	6.9	5.7	7.6	5.0	5.1	6.2	7.4
2 personer	3.9	4.0	3.9	4.0	3.8	2.5	4.9	3.1
3-5 "	2.3	1.8	2.9	1.8	2.5	2.2	2.1	2.7
Fler än 5 personer								
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV:2

Antal med samlag senaste år och månad och antal samlagspartners senaste månad.

	ÅTERHÅLLSAMHETS-NORM		PREVENTIV-NORM		SAMMANFATTANDE VÄRDERING AV SAMLAGSERFARENHET *		
	ALLA				Låg	Hög	Högsta
Med samlagserfarenhet	(1894)	(111)	(1628)	(155)	(258)	(964)	(391)
Inget under senaste året	11.1%	26.5%	10.4%	7.5%	7.5%	1.0%	1.8%
Gånget år, ej gången månad	11.8	19.4	11.2	12.6	17.0	11.6	10.5
Under senaste månad	77.1	54.1	78.4	79.9	75.6	87.3	87.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Därför senaste månad med	87.4%	93.7%	89.3%	63.8%	86.4%	88.1%	84.7%
En person	6.4	3.4	6.1	10.8	5.0	6.6	7.2
2 personer	3.9	0.0	3.0	15.7	4.9	3.6	4.8
3-5 personer	2.3	2.9	1.5	9.6	3.6	1.7	3.3
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Se tabell IV:1

Tabell IV:3

Sexuell aktivitet senaste månad

	ALLA	ÅLDER	21-25 år	26-30 år	31-35 år	36-40 år	41-45 år	46-50 år	51-55 år	56-60 år
Med samlag senaste månad	(1460)	(54)	(209)	(147)	(206)	(176)	(174)	(216)	(141)	(137)
Antal samlag senaste månad										
1 samlag	11,3%	12,0%	6,6%	5,4%	4,7%	6,1%	18,0%	10,7%	19,7%	28,9%
2-4 samlag	47,0	42,1	33,3	37,6	38,2	45,8	51,3	55,6	64,7	61,6
5-10 samlag	32,2	30,3	39,5	40,9	45,3	41,2	25,2	31,0	12,5	7,0
11-20 samlag	8,4	10,5	19,0	14,2	9,3	6,1	5,5	2,7	3,1	2,5
Fler än 20 samlag	1,1	5,1	1,5	1,9	2,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt senaste månad	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Medelantal samlag senaste månad	5,5	6,8	7,3	7,0	6,7	5,7	4,4	4,5	3,5	3,0

Tabell IV:3

Sexuell aktivitet senaste månad

	KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER			
	Man		Kvinna		Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning	
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
ALLA	(202)	(561)	(208)	(489)	(566)	(197)	(572)	(125)	(160)	(237)	(250)	(813)
Med samlag senaste månad	11.3%	8.1%	12.9%	5.8%	11.0%	13.0%	12.2%	5.9%	6.4%	9.1%	7.3%	14.5%
Antal samlag senaste månad	47.0	36.0	53.4	36.0	49.5	45.9	45.4	45.2	34.8	45.9	36.6	53.3
1 samlag	32.2	41.6	28.6	36.0	33.0	29.9	31.6	34.6	38.9	35.8	38.8	27.5
2-4 samlag	8.4	12.0	4.3	20.2	5.4	9.4	10.4	10.8	17.4	7.6	15.5	4.4
5-10 samlag	1.1	2.3	0.8	2.0	1.0	1.8	0.4	3.5	2.6	1.5	1.9	0.4
Fler än 20 samlag												
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medelantal samlag senaste månad	5.5	6.8	4.8	7.5	5.2	5.7	5.5	6.7	7.4	5.8	7.0	4.6
Därav:												
Samlag enbart	76.8%	56.5%	76.8%	72.5%	75.7%	58.3%	86.2%	67.9%	54.4%	76.4%	71.1%	83.5%
Samlag + onani	7.2	14.1	8.1	7.3	8.6	13.2	3.7	7.3	12.1	6.5	9.8	5.5
Samlag + petting	11.0	15.6	11.4	16.5	12.4	13.1	7.3	11.8	20.6	11.3	13.2	8.2
Samlag + homosex	0.2	0.0	0.0	0.6	0.0	0.0	0.2	1.2	0.0	0.0	0.0	0.4
Samlag + onani + homosex	0.2	0.3	0.3	0.0	0.3	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.2
Samlag + onani + petting	4.6	13.2	3.1	3.7	2.8	15.0	2.5	5.7	13.0	5.2	5.5	2.3
Samlag + petting + homosex	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Samlag + onani + petting + homosex	0.1	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6	0.3	0.0
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV:3

Sexuell aktivitet senaste månad

	ALLA		EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE	
	(1460)	(853)	(607)	(789)	(646)	(148)	(781)	(505)
Med samlag senaste månad	11.3%	9.2%	14.3%	11.9%	11.0%	12.7%	12.3%	9.2%
Antal samlag senaste månad	47.0	46.2	48.2	47.0	46.8	50.1	47.9	45.9
1 samlag	32.2	34.0	29.6	31.3	33.1	31.9	30.2	33.9
2-4 samlag	8.4	9.4	6.9	9.0	7.9	4.8	8.2	10.0
5-10 samlag	1.1	1.2	1.0	0.8	1.1	0.5	1.4	0.9
Fler än 20 samlag	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt senaste månad	(5.5)	(5.9)	(5.1)	(5.5)	(5.5)	(4.9)	(5.5)	(5.8)
Medelantal samlag senaste månad	76.8%	75.2%	79.2%	75.3%	78.6%	72.0%	76.1%	79.3%
Därav:	7.2	7.0	7.4	8.0	6.3	8.1	6.6	7.6
Samlag enbart	11.0	12.6	8.8	10.8	11.2	15.9	11.2	9.4
Samlag + onani	0.2	0.0	0.5	0.0	0.4	0.0	0.4	0.0
Samlag + onani + homosex	4.6	4.9	4.1	5.5	3.5	3.0	5.5	3.6
Samlag + petting + homosex	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Samlag + onani + petting + homosex	0.1	0.2	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	0.0
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV: 3

Sexuell aktivitet senaste månad

	ALLA		ÅTERHÅLLSAMHETS NORM		PREVENTIV NORM		SAMMANFATTANDE VÄRDERING AV SAMLAGSERFÄRENHET *		
	(1460)	(60)	(1276)	(124)	(976)	(405)	(195)	(842)	(343)
Med samlag senaste månad									
Antal samlag senaste månad	11.3%	29.7%	10.9%	7.4%	9.5%	15.6%	19.0%	11.5%	6.1%
1 samlag	47.0	59.9	46.6	45.6	46.0	48.4	54.4	48.5	36.5
2-4 samlag	32.2	7.9	33.1	33.4	33.3	30.5	20.8	32.0	41.4
5-10 samlag	8.4	2.5	8.5	9.5	9.7	5.3	5.9	7.0	13.8
11-20 samlag	1.1	0.0	0.8	4.1	1.5	0.2	0.0	0.9	2.2
Fler än 20 samlag					100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medelantal samlag senaste månad	5.5	3.1	5.5	6.6	5.9	4.7	4.3	5.3	7.0
Därav:									
Samlag enbart	76.8%	76.3%	78.5%	59.8%	76.4%	76.7%	76.8%	79.1%	68.6%
Samlag + onani	7.2	4.9	6.9	10.8	7.7	6.2	8.1	6.5	8.8
Samlag + petting	11.0	13.4	10.1	19.3	10.8	12.2	8.8	9.9	16.1
Samlag + homosex	0.2	0.0	0.2	0.0	0.2	0.3	0.7	0.0	0.4
Samlag + onani + homosex	0.2	0.0	0.2	0.0	0.1	0.4	0.4	0.0	0.4
Samlag + onani + petting	4.6	5.5	4.0	10.2	4.8	4.3	5.3	4.4	5.2
Samlag + petting + homosex	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Samlag + onani + petting + homosex	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.4
Totalt senaste månad	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Se Tabell IV:1

Tabell IV:4

Sammanfattande värdering av samlägersfarenhet

	ALLA	ÅLDER	18-20 år	21-25 år	26-30 år	31-35 år	36-40 år	41-45 år	46-50 år	51-55 år	56-60 år
Med samlägersfarenhet	(1894)	(95)	(274)	(169)	(237)	(200)	(202)	(260)	(224)	(243)	
Vilket motsvarar på det hela taget bäst er erfarenhet?	0.9%	0.7%	0.0%	0.4%	0.0%	0.0%	0.0%	1.5%	0.6%	2.9%	3.0%
De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsstäl- lande och obehagliga upplevelser	7.9	5.2	6.4	6.0	7.4	6.7	3.7	9.4	12.0	14.2	
De samlag jag haft har inte varit obehagliga, men de har på det hela taget inte varit tillfredsstäl- lande	7.2	8.0	5.9	2.2	6.8	3.7	7.5	11.6	11.7	7.4	
De samlag jag haft har varit till- fredsställande, men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig	59.8	56.8	60.4	60.7	57.7	58.8	66.4	57.5	58.2	59.4	
De samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser	24.2	29.3	27.3	30.7	28.0	30.8	20.9	21.0	15.1	16.0	
De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt											

Tabell IV:4

Sammanfattande värdering av samlagsferierheten

	ALLA				KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER			
	Man		Kvinnor		Man		Kvinnor		Man		Kvinnor		Hög utbildning		Låg utbildning	
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
Med samlagsferierheten	(271)	(688)	(257)	(678)	(1894)		(304)	(704)	(231)	(205)	(287)	(323)	(1079)			
Vilket motsvarar på det hela taget bäst er erfarenhet?	0.9%	0.5%	0.4%	0.0%	2.0%	0.6%	0.3%	1.1%	2.4%	0.3%	0.5%	0.2%	1.4%			
De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsställande och obehagliga upplevelser	7.9	3.6	4.1	8.4	13.9	3.6	4.6	12.9	9.7	4.7	5.0	6.8	9.9			
De samlag jag haft har inte varit obehagliga, men de har på det hela taget inte varit tillfredsställande	7.2	5.9	7.0	4.3	9.4	4.9	10.8	7.8	7.7	4.8	5.3	5.3	9.0			
De samlag jag haft har varit tillfredsställande, men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig	59.8	57.5	64.4	62.5	54.4	64.0	58.5	57.6	54.7	59.9	62.4	59.8	59.0			
De samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser	24.2	32.5	24.0	24.9	20.2	26.9	25.8	20.6	25.5	30.2	26.8	27.9	20.8			
De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0			
Totalt																

Tabell IV:4

Sammanfattande värdering av samlagssefarenhet

	ALLA	EGEN YRKESKLASS	FÄDERS YRKESKLASS	RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE
Med samlagssefarenhet	(1894)	(823)	(1025)	(201)
Vilket motsvarar på det hela taget bäst er erfarenhet?		Högre I+II	Högre I+II	Har (hade) religiösa föräldrar; går själva i kyrkan en/månad
De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsställande och obehagliga upplevelser	0.9%	Lägre III	Lägre III	Har (hade) religiösa ej religiösa föräldrar; går själva i kyrkan sällan
De samlag jag haft har inte varit obehagliga, men de har på det hela taget inte varit tillfredsställande	7.9	0.6%	0.8%	1.0%
De samlag jag haft har varit tillfredsställande, men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig	7.2	6.8	7.8	7.1
De samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser	59.8	9.4	58.7	8.0
De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter	24.2	21.2	26.5	25.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV:4

Sammanfattande värdering av samlagsfarenhet

	ALLA	ÅTERHÅLLSAMHETSFORM		PREVENTIVFORM		
		Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- men tillåter för-äktenskap- liga förbin- delser	Tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Bör absolut användas	Behöver ej jämt användas
Med samlagsfarenhet	(1894)	(111)	(1628)	(155)	(1165)	(478)
Vilket motsvarar på det hela taget bäst er erfarenhet?	0.9%	2.7%	0.8%	0.9%	0.5%	1.5%
De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsstäl- lande och obehagliga upplevelser	7.9	21.5	7.4	4.9	7.1	9.7
De samlag jag haft har inte varit obehagliga, men de har på det hela taget inte varit tillfredsstäl- lande	7.2	7.8	7.0	8.6	7.2	6.7
De samlag jag haft har varit till- fredsställande, men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig	59.8	48.7	60.2	61.0	59.2	61.2
De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter	24.2	19.3	24.5	24.6	25.9	20.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell IV.5

Hur bedömer ni ert eget sexualliv i jämförelse med hur andra har det?

	ALLA (1894)	KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				UTBILDNING OCH ÅLDER			
		Man		Kvinna		Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning	
		18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	Gift	Ogift	Gift	Ogift	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år
Med samlagsserfarenhet	(271)	(688)	(257)	(678)	(655)	(304)	(704)	(231)	(205)	(287)	(323)	(1079)	
Jag har det sämre än de flesta	2.7%	3.2%	2.8%	3.5%	1.9%	5.1%	1.7%	5.1%	3.4%	1.2%	3.3%	2.8%	
Jag har det ungefär lika de flesta	58.7	62.0	67.4	53.9	66.0	65.3	53.6	44.3	53.1	48.1	61.1	61.9	
Jag har det bättre än de flesta	20.3	19.0	17.1	22.7	20.0	12.6	24.7	18.2	26.0	34.2	17.5	16.3	
Kan inte säga	18.3	15.9	12.7	19.9	12.1	16.9	20.0	32.5	17.5	16.6	18.1	19.0	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	

Tabell IV:5

Hur bedömer ni ert eget sexualliv i jämförelse med hur andra har det?

	ALLA	EGEN YRKESKLASS		FADERS YRKESKLASS		RELIGIÖST ARV OCH BETEENDE			
		Högre I+II	Lägre III	Högre I+II	Lägre III	Har (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan en/månad	Har (hade) religiösa föräldrar; går självt i kyrkan sällan	Har (hade) ej religiösa föräldrar; går självt i kyrkan sällan	(635)
Med samlagsverksamhet	(1894)	(1068)	(823)	(1025)	(837)	(201)	(1010)	(635)	
Jag har det sämre än de flesta	2,7%	2,4%	3,2%	2,3%	3,4%	1,0%	3,3%		2,5%
Jag har det ungefär lika de flesta	58,7	53,9	65,2	54,9	63,2	53,1	58,6		59,7
Jag har det bättre än de flesta	20,3	26,3	12,2	23,4	16,3	26,2	20,1		19,0
Kan inte säga	18,3	17,4	19,4	19,4	17,1	19,7	18,0		18,7
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		100,0

Tabell IV:5

Hur bedömer ni ert eget sexualliv i jämförelse med hur andra har det?

	ALLA	ÅTERHÅLLSAMHETS NORM			PREVENTIV NORM	
		Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- men tillåter för- äktenskap- liga förbin- delser	Tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	För absolut använda	Behöver ej jämt använda
Med samlagsförening	(1894)	(111)	(1628)	(155)	(1165)	(478)
Jag har det sämre än de flesta	2.7%	1.2%	2.9%	2.0%	2.2%	1.7%
Jag har det ungefär lika de flesta	58.7	47.9	59.5	57.4	59.0	63.7
Jag har det bättre än de flesta	20.3	15.8	20.0	26.8	23.2	17.4
Kan inte säga	18.3	35.1	17.6	13.7	15.6	17.2
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell V:1

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovttest på åtta frågor

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovttest på åtta frågor	ALLA				KÖN OCH ÅLDER				UTBILDNING OCH ÅLDER				BOSTADSORT		EGEN YRKESKLASS					
	Man		Kvinna		Man		Kvinna		Hög utbildning		Låg utbildning		Stad	Land	Högre	Lägre				
	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år	18-30 år	30-60 år			I+II	III				
(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(2000)	2.0%	2.1%	2.3%	1.0%	2.0%	0.6%	0.0%	2.2%	2.8%	1.3%	3.4%	1.0%	3.3%	(1134)	(863)
1 rätt	6.6	8.2	5.6	7.5	2.0%	8.2	5.6	5.9	7.5	2.0%	1.1	0.9	11.2	8.1	5.9	8.3	4.1	9.8		
2 rätt	11.0	13.4	10.8	12.7	2.0%	15.1	12.7	12.7	9.5	2.0%	5.2	1.3	18.5	12.5	9.1	15.1	8.4	14.3		
3 rätt	15.1	16.6	15.5	14.4	2.0%	19.9	15.5	14.4	14.9	2.0%	8.5	3.7	18.9	18.3	14.2	16.8	11.3	20.1		
4 rätt	16.3	16.9	17.1	13.9	2.0%	19.9	17.1	13.9	13.9	2.0%	12.9	10.3	21.9	16.8	15.3	18.6	15.8	16.9		
5 rätt	17.8	17.5	18.2	17.4	2.0%	17.8	18.2	17.4	17.4	2.0%	28.0	34.5	10.2	13.3	21.4	16.7	21.7	17.9		
6 rätt	11.3	6.7	13.3	10.6	2.0%	11.3	6.7	10.6	11.7	2.0%	15.5	31.1	3.8	7.6	19.1	14.7	22.3	11.9		
7 rätt					2.0%					2.0%					13.7	6.4	15.4	6.0		
8 rätt					2.0%					2.0%					100.0	100.0	100.0	100.0		
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
Medeltal	5.2	5.0	5.3	5.3	5.3	6.1	6.7	4.5	4.9	4.9	5.5	4.8	5.7	4.7						

Tabell V.1

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovtest på åtta frågor

	ALLA		FÖRENINGSAKTIV		KIRKOGÅNG		SEXUAL- UNDERVISNING 18-30 år		ATERHÅLLSAMHETS NORM		KUNSKAP OM DET SEXUELLA*		
	(2000)	(579)	(1406)	(573)	(1369)	(348)	(343)	(233)	(136)	(1704)	(160)	(945)	(1009)
			Medlem Ej medlem	Besöker ej ngn kyrka	Besöker stats- kyrka	Besöker fri- kyrka	Erhöll i sko- lan	Erhöll ingen	Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- men tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbin- delser	Avvisar utom- Tillåter men tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Hög	Låg
1 rätt	2.0%	2.8%	1.7%	2.8%	1.7%	3.2%	1.1%	2.2%	2.1%	2.2%	0.0%	0.6%	3.9%
2 rätt	6.6	8.8	5.9	5.7	7.3	7.8	5.8	9.0	13.1	6.5	3.6	0.0	13.1
3 rätt	11.0	13.7	9.9	5.7	10.4	12.3	12.9	12.9	14.1	11.1	7.1	0.0	21.6
4 rätt	15.1	16.0	14.8	14.4	15.0	17.2	14.5	14.7	14.3	15.6	10.4	0.0	29.5
5 rätt	16.3	17.9	15.7	15.4	16.5	19.4	17.8	18.8	16.9	16.6	12.7	0.0	32.0
6 rätt	19.9	18.8	20.3	18.4	18.0	18.0	18.9	19.8	23.3	19.3	22.4	40.7	0.0
7 rätt	17.8	12.7	19.6	17.8	18.1	14.0	20.2	13.3	10.2	17.5	26.3	36.2	0.0
8 rätt	11.3	9.3	12.1	12.5	10.7	8.1	8.7	8.4	6.0	11.2	17.5	23.2	0.0
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medeltal	5.2	4.9	5.4	5.3	5.2	4.9	5.2	4.9	4.7	5.2	5.9	6.8	3.7

* Baserat på fråga 1 i privatentvisten. Inom kategori "Hög" faller de som hade sex rätt eller mer, och inom kategori "Låg" faller de som hade fem rätt eller mindre.

Tabell V:1

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovttest på åtta frågor
Den yngre generationen

	ALLA		STADSBOR		LANDSBOR		18-23 ÅR		24-30 ÅR	
	(576)	(247)	(163)	(96)	(70)	(229)	(120)	(114)	(113)	
Kunskapsstest - antal rätt	1.6%	0.8%	2.3%	2.1%	1.9%	1.2%	1.8%	1.1%	2.6%	
1 rätt	7.0	5.2	8.0	7.5	11.5	6.9	9.2	3.8	8.8	
2 rätt	13.1	10.5	12.2	18.9	16.3	13.0	16.3	12.1	10.4	
3 rätt	14.7	12.2	14.1	20.6	16.1	15.9	17.4	12.1	11.9	
4 rätt	18.2	17.3	17.7	19.3	22.1	20.3	21.6	13.4	16.4	
5 rätt	19.4	20.2	22.2	15.4	14.4	17.3	17.7	22.3	21.7	
6 rätt	17.3	23.2	15.1	12.3	9.4	16.9	9.5	26.2	17.7	
7 rätt	8.6	10.6	8.4	3.9	8.3	8.5	6.5	9.0	10.5	
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Medeltal	5.1	5.5	5.1	4.6	4.7	5.1	4.7	5.5	5.2	

Tabell V.11

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovttest på åtta frågor

Den yngre generationen

	ALLA (576)		HÖGRE YRKESKLASS (194)		HÖGRE YRKESKLASS (126)		ARBETARKLASS (149)		HÖGRE UTBILDNING (154)		LÄGRE UTBILDNING (189)		LÄGRE UTBILDNING (154)	
	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning
Kunskapsstest - antal rätt	1.6%		1.0%	2.0%	1.4%	2.4%	1.4%	2.4%	0.4%	0.9%	1.8%	2.8%	1.8%	2.8%
1 rätt	7.0		3.9	7.5	7.7	10.3	7.7	10.3	0.5	2.3	10.2	12.4	10.2	12.4
2 rätt	13.1		11.8	13.1	14.7	13.9	14.7	13.9	5.3	5.0	19.2	17.7	19.2	17.7
3 rätt	14.7		11.4	10.8	18.1	19.0	18.1	19.0	8.9	7.8	19.3	18.3	19.3	18.3
4 rätt	18.2		15.7	19.0	21.1	19.5	21.1	19.5	12.4	13.9	22.1	21.7	22.1	21.7
5 rätt	19.4		21.4	20.8	15.9	18.7	15.9	18.7	24.8	34.6	14.0	12.4	14.0	12.4
6 rätt	17.3		24.8	16.8	13.9	9.6	13.9	9.6	31.8	20.7	10.6	9.6	10.6	9.6
7 rätt	8.6		10.0	10.0	7.2	6.6	7.2	6.6	15.9	14.8	2.8	5.1	2.8	5.1
Totalt	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medeltal	5.1		5.5	5.2	4.9	4.7	4.9	4.7	6.1	5.9	4.5	4.4	4.5	4.4

Tabell V:2

Kunskapsbehov om det sexuella

Antal ämnen man vill veta mer om

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER				UTBILDNING OCH ÅLDER				BOSTADSORT		EGEN YRKESKLASS	
	Men 18-30 år	Kvinnor 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinnor 18-30 år	Kvinnor 30-60 år	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Låg utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Stad	Land	Högre I+II	Lägre III	
														(2000)
1 Ämne	13.7%		9.6%	12.4%	12.3%	14.9%	17.8%	8.1%	14.2%	13.8%	13.3%	14.6%	12.5%	
2 Ämnen	13.3		12.7	9.8	13.5	13.8	20.6	12.6	11.8	13.7	12.7	14.5	11.6	
3 Ämnen	12.3		9.3	12.8	11.5	11.5	14.9	9.4	12.9	12.3	12.4	12.3	12.5	
4 Ämnen	11.9		11.5	10.3	15.6	15.3	11.8	12.2	11.0	11.7	12.3	12.7	10.7	
5 Ämnen	13.8		11.2	16.3	15.2	11.9	12.0	13.8	14.7	13.9	13.7	14.0	13.6	
6 Ämnen	15.0		17.3	15.6	12.9	11.5	14.7	17.8	14.8	15.7	13.3	15.8	14.0	
7 Ämnen	10.3		15.7	11.6	11.6	13.6	5.0	14.0	9.6	9.5	12.1	7.8	13.7	
8 Ämnen	9.7		12.7	11.3	7.4	7.4	3.2	12.1	11.1	9.4	10.3	8.3	11.5	
Totalt	100.0		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Medelantal	4.3		4.8	4.6	4.3	4.2	3.6	4.8	4.4	4.3	4.4	4.2	4.6	

Tabell V:2

Kunskapsbehov om det sexuella
Antal ämnen män vill veta mer om

	FÖRENINGSAKTIV		KYRKOÅNG		SEXUAL- UNDERVISNING 18-30 år		ÅTERHÅLLSAMHETS-NORM		KUNSKAP OM DET SEXUELLA*			
	Medlem	Ej medlem	Besö- ker ej någon kyrka	Besö- ker stats- kyrka	Besö- ker fri- kyrka	Erhöll i sko- lan	Erhöll Erhöll ingen	Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- men tillåter föräktenskap- liga förbin- delser	Tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Hög	Låg
	(2000)	(579)	(1406)	(573)	(1369)	(348)	(343)	(233)	(1704)	(160)	(945)	(1009)
1 ämne	13.7%	14.3%	13.2%	15.1%	13.0%	15.0%	11.6%	9.7%	12.7%	16.8%	17.7%	9.7%
2 ämnen	13.3	15.4	12.6	13.3	13.5	10.8	13.5	12.4	13.2	13.5	15.4	11.4
3 ämnen	12.3	12.2	12.4	11.8	12.5	10.8	9.2	12.1	12.6	7.1	13.0	11.7
4 ämnen	11.9	14.4	11.1	13.0	11.0	12.7	12.8	14.5	12.2	7.4	13.4	10.3
5 ämnen	13.8	13.6	14.0	12.1	14.4	14.9	13.9	12.0	13.4	16.5	12.0	15.6
6 ämnen	15.0	12.3	15.7	13.5	15.9	13.3	14.5	16.3	15.1	20.0	14.0	15.9
7 ämnen	10.3	8.2	11.1	11.1	10.3	10.3	14.4	13.1	10.8	10.9	7.2	13.3
8 ämnen	9.7	9.5	9.9	10.0	9.3	12.3	10.1	10.0	10.0	7.8	7.3	12.0
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medelantal	4.3	4.1	4.4	4.3	4.4	4.4	4.6	4.6	4.4	4.4	3.9	4.7

* Se tabell V:1

Tabell V:2

Kunskapsbehov om det sexuella
Antal ämnen man vill veta mer om
Den yngre generationen

	ALLA (576)	STADSBOB (247)		LANDSBOB (96)		18-23 ÅR (229)		24-30 ÅR (114)	
		Med sexual- under- vinsning	Utan sexual- under- vinsning	Med sexual- under- vinsning	Utan sexual- under- vinsning	Med sexual- under- vinsning	Utan sexual- under- vinsning	Med sexual- under- vinsning	Utan sexual- under- vinsning
1 ämne	10,7%	12,2%	9,5%	9,9%	10,3%	10,0%	6,0%	15,1%	14,1%
2 ämnen	12,9	13,9	13,4	12,4	10,2	11,7	10,9	17,4	14,4
3 ämnen	10,4	8,6	13,3	10,7	8,5	10,3	10,5	6,9	13,7
4 ämnen	13,4	13,7	12,0	10,5	20,1	12,6	14,7	13,3	14,0
5 ämnen	12,9	15,8	11,8	9,1	12,0	15,1	11,8	11,5	10,9
6 ämnen	15,4	14,8	16,2	13,7	16,8	15,1	15,5	13,4	17,5
7 ämnen	13,8	11,4	13,6	22,0	11,0	16,1	16,2	11,0	9,3
8 ämnen	10,6	9,4	10,2	11,6	11,1	9,0	14,5	11,4	6,1
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Medelantal	4,6	4,4	4,6	4,3	4,6	4,7	5,0	4,3	4,1

Tabell V:2

Kursksbehov om det sexuella

Antal ämnen man vill veta mer om

Den yngre generationen

	ALLA (576)	HÖGRE YRKESKLASS (194)		ARBETARKLASS (149)		HÖGRE UPPBILDNING (154)		LÄGRE UPPBILDNING (189)	
		Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning	Med sexual- under- visning	Utan sexual- under- visning
1 Ämne	10,7%	15,0%	9,6%	7,3%	10,1%	16,6%	12,0%	7,8%	8,6%
2 Ämnen	12,9	11,3	14,6	15,6	10,1	12,8	15,6	14,0	10,9
3 Ämnen	10,4	10,6	10,4	7,2	13,4	9,7	14,7	8,5	10,5
4 Ämnen	13,4	11,2	16,4	15,2	12,0	13,3	18,9	12,5	11,9
5 Ämnen	12,9	16,7	13,2	10,7	10,4	12,9	10,2	14,7	12,7
6 Ämnen	15,4	12,6	16,5	17,4	15,8	12,3	10,2	16,3	19,6
7 Ämnen	13,8	13,7	11,5	15,3	14,2	14,0	12,9	14,9	12,8
8 Ämnen	10,6	8,9	7,8	11,4	13,9	8,5	5,5	11,3	13,1
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Medelantal	4,6	4,4	4,4	4,8	4,8	4,3	4,1	4,8	4,9

Tabell Vi.3

Kunskap
 Är det något av följande som ni skulle vilja veta mer om?

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER		CIVILSTÄND		SKOLUTBILDNING		SEXUAL- UNDERVISNING 18-30 år		KUNSKAP OM DET SEKUELLA*	
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 30-60 år	Gift	Ogift	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre	Erhöll i sko- lan	Erhöll ingen	Hög	Låg
	(2000)	(302)	(709)	(274)	(1359)	(641)	(1476)	(524)	(343)	(233)	(945)	(1009)
Hur sexualorganen fungerar												
Vill veta mer	30.5%	42.8%	29.1%	43.4%	28.1%	35.4%	33.0%	23.7%	41.9%	44.9%	23.2%	37.8%
Vill inte veta mer	69.5	57.2	70.9	56.6	71.9	64.6	67.0	76.3	58.1	55.1	76.8	62.2
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Olika ställningar vid samlag												
Vill veta mer	27.5%	47.4%	27.8%	38.5%	22.8%	37.1%	26.7%	29.4%	42.3%	44.3%	25.7%	29.2%
Vill inte veta mer	72.5	52.6	72.2	61.5	77.2	62.9	73.3	70.6	57.7	55.7	74.3	70.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Se tabell Vi.1

Tabell V:3

Kunskap

Är det något av följande som ni skulle vilja veta mer om?

	ALLA (2000)	KÖN OCH ÅLDER				CIVILSTÅND (1357) (641)	SKOLUTBILDNING		SEXUAL- UNDERVISNING 18-30 år (343) (233)	KUNSKAP OM DET SEXUELLA *
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år		Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre		
Hur lägen och domstolarna ser på det sexuella										
Vill veta mer	58,3%	67,8%	60,5%	54,5%	53,5%	58,5%	59,5%	60,9%	62,4%	57,2%
Vill inte veta mer	41,7	32,2	39,5	45,5	46,5	41,5	40,5	39,1	37,6	42,8
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hur kristendomen ser på det sexuella										
Vill veta mer	41,8%	41,8%	43,6%	37,0%	42,0%	42,8%	44,9%	37,7%	41,9%	38,8%
Vill inte veta mer	58,2	58,2	56,4	63,0	58,0	57,2	55,1	62,3	58,1	61,2
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hur man visar ömhet mot varandra										
Vill veta mer	48,3%	55,2%	54,3%	39,6%	42,7%	49,5%	50,1%	50,1%	44,3%	45,9%
Vill inte veta mer	51,7	44,8	45,7	60,4	57,3	50,5	49,9	49,9	55,7	54,1
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Se Tabell V:1

Tabell V:3

Kunskap
 Är det något av följande som ni skulle vilja veta mer om?

	ALLA		KÖN OCH ÅLDER				CIVILSTÄND	SKOLUTBILDNING		SEKULÄR- UNDERVISNING 18-30 år	KUNSKAP OM DET SEXUELLA *		
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Gift Ogift	Folkskola Yrkes- skola		Realskole- examen el- ler högre	Erhöll i sko- ingen lan			Hög Låg	
Hur man skyddar sig mot könsjukdomar	(2000)		(709)		(715)		(1359)	(1476)	(524)	(343)	(233)	(945)	(1009)
Vill veta mer	55,3%	67,3%	55,5%	59,8%	51,5%	63,1%	58,2%	46,9%	62,8%	65,0%	49,3%	61,7%	
Vill inte veta mer	44,7	32,7	44,5	40,2	48,5	36,9	41,8	53,1	37,2	35,0	50,7	38,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Hur man förhindrar att man får barn vid sexu- ellt umgänge	(2000)		(709)		(715)		(1359)	(1476)	(524)	(343)	(233)	(945)	(1009)
Vill veta mer	40,8%	51,0%	43,4%	39,0%	38,2%	46,4%	43,6%	33,2%	44,5%	45,9%	35,0%	47,1%	
Vill inte veta mer	59,2	49,0	56,6	61,0	61,8	53,6	56,4	66,8	55,5	54,1	65,0	52,9	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Under vilka omständig- heter en kvinna kan få abort	(2000)		(709)		(715)		(1359)	(1476)	(524)	(343)	(233)	(945)	(1009)
Vill veta mer	62,7%	77,5%	64,6%	70,2%	61,0%	66,3%	63,7%	60,0%	72,9%	75,5%	61,5%	64,7%	
Vill inte veta mer	37,3	22,5	35,4	29,8	39,0	33,7	36,3	40,0	27,1	24,5	38,5	35,3	
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

* Se tabell V:1

Tabell V:4
Attityder till pornografi

	ALLA (524)	KÖN		ÅLDER		BOSTADSORT		ACCEPTERAR FÖRÄKTEN- SKAPLIGA FÖRBINDELSER		UTOMÄKTENSKAPLIGA FÖRBINDELSER		
		Man	Kvinna	18-30 år	30-60 år	Stad	Land	Inga alls	Med stabil partner*	Även med andra	För- bjuder	Accep- terar
Hög utbildning - realskoleexamen eller högre		(282)	(242)	(233)	(291)	(437)	(87)	(34)	(490)	(232)	(446)	(78)
Ansers ni att "porr" bör accep- teras eller motarbetas?												
Accepteras	55.8%	62.6%	47.8%	65.4%	48.2%	57.3%	48.4%	1.5%	59.7%	76.4%	51.4%	81.0%
Motarbetas	28.7	23.5	35.0	17.7	37.5	27.8	33.6	80.3	25.1	13.7	32.0	10.0
Tveksam	15.4	13.9	17.3	16.8	14.3	14.9	18.0	18.3	15.2	9.9	16.6	9.0
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Låg utbildning - högst realskola utan examen	(1476)	(729)	(747)	(343)	(1133)	(920)	(556)	(101)	(1365)	(393)	(1395)	(81)
Ansers ni att "porr" bör accep- teras eller motarbetas?												
Accepteras	28.7%	37.2%	20.5%	49.9%	22.3%	32.4%	22.6%	2.6%	30.7%	52.4%	26.8%	61.5%
Motarbetas	52.7	44.6	60.6	27.0	60.5	49.7	57.8	80.2	50.7	31.0	54.2	27.0
Tveksam	18.6	18.2	19.0	23.3	17.2	18.0	19.6	17.2	18.7	16.6	19.0	11.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

* Se Tabell II:12

	KÖN OCH ÅLDER		SKOLUTBILDNING		CIVILSTÅND		ÅTERHÅLLSAMHETS-NORM	
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre	Gift Ogift	Avvisar både för- och utom- äktenskapliga förbindelser	Avvisar utom- men tillåter föräktenskap- liga förbin- delser	Tillåter både för- och utom- äktenskapliga förbindelser
ALLA	(302)	(274)	(1476)	(524)	(1359)	(136)	(1704)	(160)
Har ni läst eller blädd- rat i någon tidning det senaste året, som ni an- ser kan betecknas som pornografi?	(2000)	(715)						
Ja	41,1%	50,0%	37,6%	50,7%	37,7%	28,8%	39,9%	63,8%
Nej	55,5	46,5	58,4	47,2	58,4	66,5	56,7	33,0
Tveksam	3,5	3,5	3,9	2,1	3,8	4,7	3,4	3,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Har ni läst någon bok det senaste året som ni anser kan betecknas som pornografi?								
Ja	29,8%	31,9%	24,3%	45,0%	26,8%	10,7%	28,6%	58,2%
Nej	69,0	67,4	74,3	54,1	72,1	85,0	70,4	41,0
Tveksam	1,3	0,7	1,4	0,8	1,1	4,3	1,1	0,8
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Har ni sett någon film det senaste året som ni anser kan betecknas som pornografi?								
Ja	17,6%	14,5%	15,8%	22,4%	13,3%	7,8%	17,4%	27,8%
Nej	80,3	84,0	82,0	75,6	85,1	91,3	80,2	71,3
Tveksam	2,1	1,5	2,2	2,0	1,6	0,9	2,4	0,9
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabell V:6
Preventivundervisning

ALLA	KÖN OCH ÅLDER		UTBILDNING OCH ÅLDER				BOSTADSOFT		EGEN YRKEKLISS			
	Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Stad	Land				
(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(233)	(291)	(343)	(1133)	(1357)	(643)	(1134)	(863)
89,0%	95,1%	89,1%	95,3%	83,8%	95,2%	90,7%	95,2%	85,4%	90,6%	85,5%	89,6%	88,5%
5,6	2,7	4,2	2,2	9,4	2,4	5,5	2,6	7,1	4,9	6,9	5,0	6,0
5,5	2,2	6,7	2,5	6,8	2,5	3,9	2,2	7,5	4,5	7,6	5,4	5,5
100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anser ni att alla ungdomar bör
få lära sig hur man använder
preventivmedel?

Ja
Nej
Tveksam
Totalt

Kunskap och kunskapsförmedlare om befruktning

ALLA	KÖN OCH ÅLDER		SKOLUTBILDNING	FADERS YRKESSKLASS	BOSTADSORT	FÖRÄLDRA- RELIGIOSITET
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år				
(2000)	(302)	(274)	(1476)	(1091)	(1357)	(710)
	Man 30-60 år	Kvinna 30-60 år	Folkskola Yrkes- skola	Högre I-II	Stad Land	Mycket, Ganska religiösa gibsa
	(709)	(715)	(524)	(878)	(643)	(1284)
	1.0%	0.5%	0.8%	1.2%	0.9%	0.8%
	6.0	9.0	4.4	7.5	6.6	6.0
	9.8	16.4	8.7	11.8	10.5	10.8
	20.5	29.1	19.0	20.1	20.0	19.6
	12-13 år	28.6	26.3	26.7	26.2	25.6
	14-15 år	22.0	24.2	19.9	22.0	23.3
	16-17 år	9.4	10.6	9.3	9.2	9.3
	18-19 år	2.6	1.6	1.6	2.9	2.2
	20 - år	2.4	3.0	2.4	1.8	2.5
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt	11.5	9.8	11.7	11.4	11.5	11.5
Medianålder	11.5	11.4	11.0	11.6	11.5	11.4
Av vem fick ni först reda på hur barn kommer till?						
Föräldrarna	24.3%	22.0%	23.4%	24.4%	25.7%	24.5%
Läkare	8.2	13.3	7.6	7.2	7.8	7.9
Läkare el. sjuksköterska	0.5	0.0	0.4	0.6	0.6	0.1
Ledare i en förening	0.2	0.0	0.3	0.3	0.3	0.2
Annan äldre person	2.4	1.3	2.8	2.5	2.5	2.4
Summa äldre	35.6	36.6	34.5	34.9	36.9	35.0
Syskon	5.8	2.4	6.9	6.7	4.9	6.6
Kamrater	49.4	55.2	49.1	48.2	49.0	48.6
Summa jämnåriga	55.2	57.6	56.0	54.9	53.9	55.1
Läste om det	7.2	4.9	7.2	8.7	7.0	7.7
Såg bilder eller film	0.6	0.7	0.6	0.5	0.5	0.4
Annat	1.6	0.2	2.0	1.3	2.0	1.3
Summa massmedia	9.4	5.8	9.8	10.4	9.5	9.3

Hur gammal var ni ungefär när ni först fick klart för er hur barn kommer till, alltså att samlag och befruktning behövs?

Tabell V:8

Kunskap och kunskapsförmedlare om preventivmedel

	KÖN OCH ÅLDER		SKOLUTBILDNING		FADERS YRKESKLASS (1091)	BOSTADSORT (1357) (643)	FÖRÄLDRAVS RELIGIOSITET	
	Man 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Folkskola Yrkes- skola	Realskole- examen el- ler högre				Högre I+II
ALLA	(302)	(274)	(715)	(524)	(1091)	(1357) (643)	(1284)	(710)
	11.3%	5.8%	0.6%	3.0%	4.3%	4.8%	3.7%	4.8%
- 9 år	4.0%			6.4%	3.6%	3.4	3.6	3.4
10-11 år	3.5	6.4	1.2	5.6	23.2	23.5	20.9	23.1
12-13 år	23.1	38.2	9.2	29.7	30.6	29.4	28.5	31.9
14-15 år	29.2	31.2	22.5	32.6	16.3	16.4	17.0	16.1
16-17 år	16.5	17.9	19.4	15.0	8.4	10.4	10.5	9.8
18-19 år	9.5	3.3	17.9	4.1	13.6	12.1	15.8	10.9
20- år	10.3	6.9	29.2	6.6	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Medianålder	13.7	13.5	15.9	13.3	13.6	13.6	13.8	13.6
Av vem fick ni först reda på varför man använder preven- tivmedel?	13.0%	25.2%	7.4%	10.2%	10.1%	11.6%	10.0%	10.8%
Föräldrarna	6.7	4.9	3.3	5.8	6.4	6.7	5.9	6.8
Läkare	10.0	13.7	4.4	9.3	0.9	1.6	1.3	1.4
Läkare el. sjuksköterska	0.0	1.0	3.4	1.4	0.9	0.8	0.8	1.4
Ledare i en förening	0.0	0.0	0.2	0.0	0.3	0.0	0.2	0.1
Annan äldre person	2.4	3.0	3.1	1.7	3.2	2.6	2.5	2.7
Summa äldre	21.0	14.3	18.4	23.1	20.9	22.8	19.9	21.8
Syskon	1.9	4.9	4.8	4.3	4.7	3.8	3.6	3.8
Kamrater	57.0	75.4	44.2	57.0	56.0	54.8	58.3	55.9
Vid intimitet omgånge-	1.0	0.8	2.2	0.6	1.2	1.1	0.5	1.5
Summa jämnåriga	61.8	78.8	51.2	62.4	61.9	59.6	62.3	61.2
Läste om det	14.9	6.4	25.4	15.4	15.6	14.5	15.2	14.2
Såg bilder eller film	0.3	0.0	0.6	0.3	0.4	0.3	0.4	0.2
Annat	2.4	1.0	4.7	2.1	1.9	3.1	2.5	2.8
Summa massmedia	17.6	7.4	30.7	17.8	17.7	17.9	18.1	17.3

Tabell V:9

Skolans sexualundervisning

Som ni vet håller man på att bestämma hur skolans sexualundervisning skall läggas upp. Det finns flera möjligheter, vilken av dessa möjligheter anser ni bäst?

	KÖN OCH ÅLDER		UTBILDNING OCH ÅLDER				CIVILSTÅND		FÖRÄLDERSKAP				
	Man 18-30 år	Kvinna 18-30 år	Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 18-30 år	Låg utbildning 30-60 år	Gift (1359)	Ogift (641)	Gift med barn (1147)	Gift utan barn (200)				
ALLA (2000)	302 (302)	709 (709)	274 (274)	715 (715)	233 (233)	291 (291)	343 (343)	1133 (1133)	641 (641)	200 (200)			
Den första är att skolan skall lära fasta normer, som rekommenderar sexuell avhållsamhet under uppväxt-åren och att skolan skall motarbeta alla andra uppfattningar	17.4%	6.5%	17.0%	5.4%	27.2%	2.2%	10.5%	8.5%	25.2%	18.7%	14.8%	19.7%	10.8%
Den andra är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, men rekommendera sexuell avhållsamhet under uppväxtåren	44.2	30.7	48.9	42.6	46.0	41.9	55.8	32.4	45.2	49.4	33.5	49.2	53.5
Den tredje är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, t.ex. om både den avhållsamma och den fri- are sexualmoralen, men inte rekom- mendera någon utan låta eleverna själva välja	35.9	59.6	31.6	49.8	24.7	53.6	32.4	56.0	27.1	30.0	48.3	29.3	33.7
Den fjärde är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, men rekommendera en friare hållning, som skulle tillåta att man har sexuella förbindelser under uppväxt- åren	2.4	3.2	2.4	2.3	2.2	2.3	1.3	3.0	2.6	1.9	3.5	1.8	2.0
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell V:9

Skolens sexualundervisning

Som ni vet håller man på att bestämma hur skolens sexualundervisning skall läggas upp. Det finns flera möjligheter, vilken av dessa möjligheter anser ni bäst?

	ALLA	BOSTADSORT	EGEN YRKESKLASS		KYRKO GÅNG			SEXUAL- UNDERVISNING 18-30 år
			Högre I+II	Lägre III	Besöker ej ngn kyrka	Besöker stats- kyrka	Besöker fri- kyrka	
	(2000)	(1357)	(643)	(863)	(573)	(1369)	(243)	(233)
	17.4%	14.9%	22.7%	14.1%	12.6%	19.2%	5.2%	6.6%
Den första är att skolan skall lära fasta normer, som rekommenderar sexuell avhållsamhet under uppväxtåren och att skolan skall motarbeta alla andra uppfattningar	44.2	43.9	44.8	36.9	38.2	46.7	38.9	32.4
Den andra är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, men rekommendera sexuell avhållsamhet under uppväxtåren	35.9	38.6	30.2	38.3	45.3	32.4	52.4	59.3
Den tredje är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, t.ex. om både den avhållsamma och den fri- are sexualmoralen, men inte rekom- mendera någon utan låta eleverna själva välja	2.4	2.5	2.2	3.3	4.0	1.7	3.5	1.7
Den fjärde är att skolan skall be- rätta om olika inställningar, men rekommendera en friare hållning, som skulle tillåta att man har sexuella förbindelser under uppväxt- åren	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Totalt								

Tabell VI.1

Jämlikhet för utomäktenskapliga barn och deras mödrar

ALLA	BOSTADSORT	EGEN YRKESKLASS
(2000)	(1357) (643)	Högre Lågre I+II III (863)
	Stad Land	Högre Lågre I+II III
	(1357) (643)	(1134) (863)

Anser ni att barn födda utom äkten-
skapet skall ha samma chanser och
rättigheter som andra barn?

Ja	99.0%	98.9%	99.0%	99.5%	98.3%
Nej	0.5	0.6	0.5	0.1	1.1
Tveksam	0.5	0.5	0.5	0.4	0.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Anser ni att mödrar till utomäkten-
skapliga barn skall ha större, mindre
eller samma förmåner som andra mödrar?

Större	15.9%	17.5%	12.6%	17.5%	14.0%
Mindre	0.8	0.6	1.2	0.4	1.3
Samma	82.4	81.0	85.4	81.7	83.3
Tveksam	0.9	0.9	0.7	0.5	1.4
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell VI:2

Här är en lista på vad man ibland får räkna med om man väntar barn
 Kan ni nämna vad ni själv skulle behöva ta särskild hänsyn till om
 ni skulle vänta barn i den situation ni nu befinner er i?

	ALLA (1627)	KÖN OCH ÅLDER				KÖN OCH CIVILSTÅND				FÖRÄLDRASKAP (1147) (200)
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år	Man Gift	Man Ogift	Kvinna Gift	Kvinna Ogift	
Gifta, förlovade och med stadigt sällskap Procent instämmanden:		(192)	(611)	(219)	(605)	(654)	(148)	(703)	(120)	
Min hälsa skulle lida och mina krafter skulle knappast räcka till	28,5%	5,9%	19,6%	12,5%	50,5%	18,0%	9,3%	43,4%	22,9%	32,7%
Jag skulle behöva en större bostad	38,1	65,5	31,8	54,1	29,9	31,8	75,7	30,7	69,5	32,6
Jag skulle bli tvungen att avbryta el- ler uppskjuta eller försena mina studier	5,7	10,7	2,6	13,3	4,6	2,9	11,7	4,1	23,1	3,5
Jag skulle bli tvungen att uppge mitt förvärvsarbete	17,7	1,3	0,9	32,9	34,4	0,8	1,7	31,5	48,9	16,2
Jag skulle bli tvungen att skaffa ett bättre betalt arbete	12,1	23,7	14,4	11,0	6,5	13,6	30,0	4,4	27,3	8,9
Jag skulle förlora mesta kontakten med mina fritidsvänner	11,5	16,7	8,6	14,1	11,9	7,8	22,7	10,6	23,7	9,3
Jag skulle inte kunna delta i en före- ning eller idrott som betyder mycket för mig	6,9	6,9	5,0	9,8	7,9	5,4	5,7	7,4	14,0	6,3
Jag skulle inte få råd med mycket som jag har nu	37,3	61,1	30,5	47,8	32,8	28,7	78,5	31,3	68,7	29,7
Jag skulle bli tvungen att fortsätta i ett äktenskap eller med ett stadigt sällskap som jag annars kanske vill slippa	4,1	6,7	4,0	3,7	3,4	2,9	12,6	3,2	5,2	2,9

Tabell VI:2

Här är en lista på vad man ibland får räkna med om man väntar barn
 Kan ni nämna vad ni själv skulle behöva ta särskild hänsyn till om
 ni skulle vänta barn i den situation ni nu befinner er i?

	ALLÄ	UTBILDNING OCH ÅLDER			BOSTADSORT	HUSHÅLLSINKOMST		EGEN YRKESKLASS		
		Hög utbildning 18-30 år	Låg utbildning 18-30 år	30-60 år		Under 30.000 kronor	Över 30.000 kronor	Högre I+II	Lägre III	
Gifta, förlovade och med stadigt sällskap	(1627)	(160)	(263)	(251)	(1121)	(506)	(827)	(751)	(948)	(675)
Procent instämmanden:										
Min hälsa skulle lida och mina krafter skulle knappast räcka till	28,5%	5,2%	20,3%	11,9%	27,6%	30,7%	32,6%	24,8%	25,0%	33,5%
Jag skulle behöva en större bostad	38,1	53,7	28,2	63,0	42,8	27,5	42,0	33,3	34,5	43,1
Jag skulle bli tvungen att avbryta el- ler uppskjuta eller försena mina studier	5,7	20,0	4,9	7,0	7,3	2,3	4,8	4,9	6,5	4,7
Jag skulle bli tvungen att uppgå mitt förfärsarbete	17,7	14,1	12,8	20,5	20,0	12,6	14,7	21,3	15,6	20,8
Jag skulle bli tvungen att skaffa ett bättre betalt arbete	12,1	18,8	5,0	15,8	12,6	11,0	16,2	7,3	9,4	16,0
Jag skulle förlora mesta kontakten med mina frivänner	11,5	10,9	6,3	18,2	12,3	9,7	12,7	10,2	9,6	14,2
Jag skulle inte kunna delta i en före- ning eller idrott som betyder mycket för mig	6,9	7,2	5,5	9,3	7,9	4,8	7,4	6,5	5,8	8,5
Jag skulle inte få råd med mycket som jag har nu	37,3	59,5	23,6	50,6	40,3	30,7	40,0	33,7	33,4	42,9
Jag skulle bli tvungen att fortsätta i ett äktenskap eller med ett stadigt sällskap som jag annars kanske vill slippa	4,1	4,6	2,0	5,5	4,4	3,4	4,2	4,1	3,6	4,8

Tabell VI:3

Önskade och ej önskade graviditeter hos kvinnor 18-30 år som någonsin varit gravida

	ALLA	SKOLUTBILDNING		HUSHÅLLSINKOMST		FADERS YRKESKLASS	
		Folkskola Irkes- skola	Realskole- examen el- ler högre	Under 30.000 Kronor	Över 30.000 Kronor	Högre I-II	Lägre III
	(127)	(90)	(37)	(79)	(43)	(60)	(66)
Önskad graviditet	71.6%	69.0%	77.5%	69.7%	76.2%	76.1%	68.3%
Ikke önskad graviditet	28.4	31.0	22.5	30.3	23.8	23.9	31.7
Alla som någonsin varit gra- vida	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell VI:4

Anser ni att man får ha sexuellt umgänge utan att avse att det skall leda till barn?

	ALLA	KÖN OCH ÅLDER				KYRKGÅNG	FÖRÄLDRA- RELIGIOSITET		
		Man 18-30 år	Man 30-60 år	Kvinna 18-30 år	Kvinna 30-60 år			Besöker ej ngn kyrka	Besöker stats- kyrka
	(2000)	(302)	(709)	(274)	(715)	(1369)	(348)	(1284)	(710)
Ja	92.3%	96.1%	93.2%	92.8%	89.5%	95.3%	91.3%	84.7%	91.7%
Nej	4.6	2.2	4.0	4.9	6.0	2.5	5.1	7.7	4.9
Treksam	3.2	1.7	2.8	2.3	4.5	2.3	3.5	7.6	3.9
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabell VI:5

Jämförelse mellan kvinnor 18-30 år med erfarenhet av
önskade och icke önskade graviditeter

Kunskapsnivån om det sexuella mått med grovt test på åtta frågor

	ALLA (274)	ALDRIG VARIT GRAVID (147)	VARIT GRAVID	
			Önskad graviditet (91)	Icke önskad graviditet (36)
Kunskapstest - antal rätt				
1 rätt	1.0%	0.9%	0.7%	2.0%
2 rätt	5.9	8.1	4.5	0.0
3 rätt	12.7	10.7	17.4	9.2
4 rätt	12.4	12.0	10.4	19.7
5 rätt	19.9	17.2	22.3	25.0
6 rätt	20.1	19.8	18.4	25.0
7 rätt	17.4	17.5	18.1	15.4
8 rätt	10.6	13.8	8.3	3.7
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0
Medeltal	5.3	5.3	5.2	5.2

Tabell VI:6

Jämförelse mellan kvinnor 18-30 år med erfarenhet av
önskade och icke önskade graviditeter

Antal samlagspartners hela livet

	ALLA (257)	ALDRIG VARIT GRAVID (130)	VARIT GRAVID	
			Önskad graviditet (91)	Icke önskad graviditet (36)
En person	40.1%	39.5%	47.1%	24.5%
2 personer	21.8	22.3	19.4	25.7
3 "	14.8	14.3	16.1	13.6
4 "	4.0	3.3	3.6	7.6
5 "	6.8	8.0	5.4	5.6
6-7 "	3.0	3.2	0.8	7.6
8-9 "	2.6	2.6	3.0	1.8
10-12 "	3.5	3.6	1.5	7.8
13-15 "	0.5	0.5	0.0	2.0
16-19 "	0.5	0.5	0.7	0.0
20-29 "	1.6	1.6	1.5	2.0
30-49 "	0.6	0.5	0.8	0.0
50 eller flera	0.2	0.0	0.0	1.8
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0
Median	1.5	1.5	1.2	2.0

Tabell VI:7

Jämförelse mellan kvinnor 18-30 år med erfarenhet av
önskade och icke önskade graviditeter

Ålder vid första samlag

	ALLÄ	ALDRIG VARIT GRAVID	VARIT GRAVID	
			Önskad graviditet	Icke önskad graviditet
Med samlagserfarenhet (257)		(130)	(91)	(36)
13 år	0,6%	0,6%	0,0%	2,1%
14 år	1,4	1,6	0,8	2,1
15 år	5,6	3,3	6,0	13,4
16 år	17,5	14,8	18,5	25,1
17 år	18,6	17,0	18,7	24,2
18 år	26,2	27,5	25,3	23,4
19 år	12,3	13,6	13,4	3,9
20 år	9,0	10,2	10,7	0,0
21 år	5,1	5,8	4,5	4,0
22 år	1,8	3,1	0,8	0,0
23 år	0,2	0,0	0,0	1,8
24 år	0,5	0,5	0,7	0,0
25 år	0,7	1,0	0,7	0,0
26 år -	0,5	1,0	0,0	0,0
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0
Median	17,2	17,5	17,2	16,3

Frågeformulär

Formulär för muntlig intervju¹

© 1967 SIFO AB

Detta formulär är SIFO:s egendom
och måste återsändas till SIFO.

Brommavägen 6, Solna.

Undersökningsledare:
Professor Hans L. Zetterberg.

Fältchef:
Fröken Eja Sjölin.

K O N F I D E N T I E L L T

6	- 1
4	- 2
5	- 3

Detta formulär är avsett enbart för

Namn

Mantalsadress

Postanstalt

Tel.

Andra adresser på vilka IP söks:

- 4 - 5 - 6 - 7
0814

(1) Adress

Postanstalt Tel.

Ändring meddelad av

Blå

1

 - 8

(2) Adress

Postanstalt Tel.

Ändring meddelad av

OBS! OM NY ADRESS LIGGER LÅNGT UTANFÖR ERT VANLIGA INTERVJU-
OMRÅDE V. G. ÅTERSÄND FORMULÄRET TILL SIFO. I TVEKSAMMA FALL
RING FÄLTCHEFEN.

Innan intervjun börjar markera IP:s kön och ort där intervjun äger rum.

1 Man	1	- 9
2 Kvinna	2	
1 Götaland	1	-10
2 Svealand	2	
3 Norrland	3	
1 Stockholms innerstad	1	-11
2 Stockholms förorter (räkna ytterförsamlingar och Boo, Järfälla, Saltsjöbaden, Solna, Sundbyberg, Täby)	2	
3 Göteborgs innerstad	3	
4 Göteborgs förorter (räkna ytterförsamlingar och Mölndal, Partille, Lerum)	4	
5 Malmö innerstad	5	
6 Malmö förorter (räkna ytterförsamlingar och Bunkelö, Burlöv)	6	
7 Övriga städer	7	
8 Köping eller liknande samhälle	8	
9 Landsbygd	9	

¹ Denna beteckning fanns ej på formuläret då det användes vid intervjuerna. Om intervju-metoden, se s. 11—14.

TILL ALLA: Får vi börja med att fråga Er åsikt om några allmänna problem.

OBS!

↓

i 1.	Anser Ni att vår nuvarande socialvård är för dyrbar och därför bör minskas?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-32	
1								
2								
3								
i 2.	Anser Ni att det är den enskildes sak eller samhällets sak att se till att varje människa har en god levnadsstandard?	1 Enskilde 2 Samhället 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-33	
1								
2								
3								
i 3.	Anser Ni att det är rätt eller fel att uppmuntra mödrar att lämna sina barn på daghem för att ägna sig åt yrkesarbete?	1 Rätt 2 Fel 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-34	
1								
2								
3								
i 4.	Anser Ni att vi borde satsa mer eller mindre pengar på vetenskaplig forskning om människan?	1 Mer 2 Mindre 3 Lika som nu 4 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr></table>	1	2	3	4	-35
1								
2								
3								
4								
i 5.	Anser Ni att vi borde avskaffa arvsskatten, så att barnen fick ta över allt som man tjänat ihop under livstiden?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-36	
1								
2								
3								
i 6.	Tycker Ni att skolan borde lära barnen mer om vad gamla visa män sagt än om vad som är vetenskapens senaste rön?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-37	
1								
2								
3								
i 7.	Anser Ni att prostitution bör accepteras eller motarbetas?	1 Accepteras 2 Motarbetas 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-38	
1								
2								
3								

TILL ALLA: Vilken är Er inställning till barn födda utom äktenskapet?

Vad anser Ni om följande?

i 8.	Anser Ni att barn födda utom äktenskapet skall ha samma chanser och rättigheter som andra barn?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-39	
1								
2								
3								
i 9.	Anser Ni att mödrar till utom-äktenskapliga barn skall ha större, mindre eller samma förmåner som andra mödrar?	1 Större 2 Mindre 3 Samma 4 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr></table>	1	2	3	4	-40
1								
2								
3								
4								

TILL ALLA: Här har jag några frågor av litet annat slag.

(VISA BLÅTT SVARSKORT!)

i 10.	Det finns folk som tycker att det inte finns någon anledning att nu övergå från vänstertrafik på vägarna till högertrafik. Vad anser Ni om deras inställning — instämmer Ni eller opponerar Ni mot den åsikten?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr><tr><td>5</td></tr></table>	1	2	3	4	5	-41
1									
2									
3									
4									
5									

i 11.	Somliga anser att det finns många åsikter som aldrig borde få framföras i radio och TV. Instämmer eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-42
i 12.	Vad säger Ni om det här påståendet: det finns egentligen bara två slags människor: de onda och de goda. Instämmer Ni eller opponerar Ni Er?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-43
i 13.	Lydnad och respekt för myndigheterna är det viktigaste som barn måste lära sig — instämmer Ni i det påståendet eller opponerar Ni Er?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-44
i 14.	Det krävs för lite disciplin nu för tiden vid barns uppfostran i hem och skolor. — Instämmer Ni eller opponerar Ni Er mot den åsikten?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-45
i 15.	Somliga anser att långhåriga tonårspojkar borde tvångsklippas. Instämmer eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-46
i 16.	Det värsta som finns är personer som inte kan vara som folk är mest — instämmer Ni eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-47
i 17.	Somliga anser att man inte skall gräva ner sig i sina svårigheter utan skjuta dem ifrån sig och tänka på något annat. Instämmer eller opponerar Ni Er mot den åsikten?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-48
i 18.	Somliga anser att böcker, tidningar, film och TV nu för tiden handlar för mycket om livets problem istället för att ge avkoppling. Instämmer eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-49
i 19.	Somliga anser att det aldrig lönar sig att fundera över varför man gör saker och ting. Instämmer eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-50
i 20.	Somliga anser att det är viktigare att ha ett rikt känsloliv än att ha framgång i livet. Instämmer eller opponerar Ni?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	1 2 3 4 5	-51

TILL ALLA: En sak som diskuteras mycket är pornografi eller »porr».

i 21.	Har ni läst eller bläddrat i någon tidning det senaste året som Ni anser kan betecknas som pornografi?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	1 2 3	-52
i 22.	Har Ni läst någon bok det senaste året som Ni anser kan betecknas som pornografi?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	1 2 3	-53
i 23.	Har Ni sett någon film det senaste året som Ni anser kan betecknas som pornografi?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	1 2 3	-54
i 24.	Anser Ni att »porr» bör accepteras eller motarbetas?	1 Accepteras 2 Motarbetas 3 Tveksam	1 2 3	-55

TILL ALLA: Vi vill också fråga vad Ni anser om religionens roll.

i 25.	Anser Ni det rätt eller fel att uppfostra sina barn att be aftonbön även om man själv inte tror på Gud?	1 Rätt 2 Fel 3 Tveksam	1 2 3	-56
i 26.	Somliga säger att avkristningen är den viktigaste orsaken till vår tids nedbusning? Håller Ni med eller opponerar Ni?	1 Håller med 2 Opponerar 3 Tveksam	1 2 3	-57
i 27.	Tror Ni att det finns en Gud som styr världen?	1 Ja, säkert 2 Ja, troligen 3 Nej, troligen inte 4 Nej, säkert inte 5 Tveksam	1 2 3 4 5	-58
i 28.	Tror Ni att det finns en Gud som ingriper i Ert liv?	1 Ja, säkert 2 Ja, troligen 3 Nej, troligen inte 4 Nej, säkert inte 5 Tveksam	1 2 3 4 5	-59
i 29.	Tror Ni att det finns ett liv efter detta?	1 Ja, säkert 2 Ja, troligen 3 Nej, troligen inte 4 Nej, säkert inte 5 Tveksam	1 2 3 4 5	-60
i 30.	Brukar Ni be till Gud — och hur ofta förekommer det i så fall?	1 Nej, aldrig 2 Ja, men sällan 3 Ja, ibland 4 Ja, ofta 5 Ja, regelbundet	1 2 3 4 5	-61
i 31.	Hur ofta har Ni besökt en statskyrka under 1966: minst en gång i veckan eller 1—3 gånger i månaden eller mera sällan eller inte alls?	1 Minst en gång i veckan 2 1—3 gånger i månaden 3 Mera sällan 4 Inte alls	1 2 3 4	-62

i 32. Hur ofta har Ni besökt en frikyrka eller möte i en väckelse-rörelse under 1966: minst en gång i veckan **eller** 1—3 gånger i månaden **eller** mera sällan **eller** inte alls? **1 Minst en gång i veckan**
2 1—3 gånger i månaden
3 Mera sällan
4 Inte alls

1
2
3
4

-63

OBS!

i 33. Hur ofta har Ni hört på gudstjänster i radio eller TV under 1966: minst en gång i veckan **eller** 1—3 gånger i månaden **eller** mera sällan **eller** inte alls? **1 Minst en gång i veckan**
2 1—3 gånger i månaden
3 Mera sällan
4 Inte alls.

1
2
3
4

-74

i 34. TILL ALLA: Är Ni med i någon förening? **0 Nej, ingen**
1 Idrottsförening
2 Nykterhetsförening
3 Yrkes- eller affärsförening
4 Fackförening
5 Politisk förening
6 Religiös förening
7 Annan förening (Vilken?

0
1
2
3
5
5
6
7

-75

i 35. TILL ALLA: Hur många kvällar i veckan är Ni vanligen borta på föreningsmöte eller annan sammankomst? **1 En till ingen**
2 Två à tre
3 Fyra à fem
4 Sex à sju

1
2
3
4

-76

i 36. TILL ALLA: Hur skulle Ni vilja beteckna Era föräldrars inställning till religion?

i 37. Är (Var) Er far: **1 Mycket religiös eller kyrklig?**
2 Ganska religiös eller kyrklig?
3 Inte alls religiös eller kyrklig?
4 Vet inte

1
2
3
4

-77

Är (Var) Er mor: **1 Mycket religiös eller kyrklig?**
2 Ganska religiös eller kyrklig?
3 Inte alls religiös eller kyrklig?
4 Vet inte

1
2
3
4

-78

Röd
1 - 8

TILL ALLA: Nu skall jag be om en del personuppgifter.

i 39. Vilket år är Ni född? År -12
-13

i 40. Vad har Ni för skolutbildning?

1 = **Folkskolenivån:** Enbart folkskola, lcke helt genomgången grundskola eller enhetsskola 1 -14

2 = **Yrkes- och lärlingsnivån:** Yrkes- och lärlingsskola, Handelsskola (1-årig), Lantbruks-, lantmanna- och trädgårdsskola, Verkstadsskola 2

3 = **Folkhögskolenivån:** Folkhögskola 3

4 = **Grundskolenivån eller realskolenivån:** Realskola och kommunal mellanskola (enbart) utan examen, Praktisk mellanskola utan examen, Teknisk skola (fackskola) utan examen, Skogsskola, Navigations-skola utan examen 4

5 = **Realexamensnivån:** Genomgången grundskola eller enhetsskola, Enbart realskola, Tekniskt institut utan examen, Teknisk fackskola med examen, Navigationsskola med examen, Praktisk mellanskola med examen, Handelsinstitut utan examen, Flickskola (normalskolekompetens) 5

6 = **Gymnasienivån:** Gymnasium utan examen, Tekniskt institut med examen, Tekniskt gymnasium utan examen, Handelsgymnasium utan examen, Seminarium utan examen, Socialhögskola (socialpolitiska institutet) utan examen, Handelsinstitut med examen, Fackskola (nya typen), Sjuksköterskeskola 6

7 = **Studentexamensnivån:** Enbart studentexamen, Tekniskt gymnasium med examen, Handelsgymnasium med examen, Seminarium med examen, Socialhögskola (socialpolitiska institutet) med examen 7

8 = **Universitet- och högskolenivån:** Examen vid universitet, handels-högskola, teknisk högskola m. fl. högskolor 8

i 41. TILL ALLA: Under Er skolgång — fick Ni undervisning i något av följande ämnen: (LÄS UPP ALTERNATIVEN)

1 Skolkök eller slöjd
2 Trafikkunskap
3 Sexualfrågor
4 Första hjälp vid olycksfall
5 Luftskydd vid bombanfall

1 -15
2
3
4
5

i 42. Hur stor är just nu hushållets sammanlagda inkomst, skatten inräknad? Här inräknas således även inkomst från hemmaboende barn eller andra hushållsmedlemmar med inkomst. Svara bara med den bokstav från kortet som motsvarar inkomsten. (VISA INKOMSTKORT!)

0 A
1 B
2 C
3 D
4 E
5 F
6 G
7 H
8 J
9 K

0 -16
1
2
3
4
5
6
7
8
9

i 43. Finns det mer än en person med egen inkomst i Ert hushåll?

X Ja
§ Nej

X
§

i 44. TILL ALLA: Har Ni någon gång gått igenom skilsmässa?

1 Ja
2 Nej

1 -17
2

i 45.	TILL ALLA: Är Ni (nu) gift eller ogift?	1 Gift
2 Ogift
3 Skild
4 Änka, änklings	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr></table>	1	2	3	4	-18
1								
2								
3								
4								
i 46.	TILL ALLA GIFTA SAMT SKILDA, ÄNKOR/ÄNKLINGAR: Hur gammal var Ni när Ni (först) gifte Er?	år	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-19
-20		
i 47.	TILL ALLA OGIFTA, SKILDA SAMT ÄNKOR/ÄNKLINGAR ENLIGT FRÅGA 45: Har Ni för närvarande stadigt sällskap med någon?	1 Ja
2 Nej
3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-21	
1								
2								
3								

TILL INTERVJUAREN: LÄGG NOGA PÅ MINNET OM DEN INTERVJUADE ÄR (1) GIFT, (2) OGIFT (SKILD, ÄNKA/ÄNKLING) MED STADIGT SÄLLSKAP ELLER (3) OGIFT (SKILD, ÄNKA/ÄNKLING) UTAN STADIGT SÄLLSKAP.

i 48.	TILL ALLA: Hur många personer finns det sammanlagt i Ert hushåll?	personer	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr></table>		-22								
i 49.	Finns det hos Er personer under 6 år?	1 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	1	§	-23							
1													
§													
i 50.	Finns det hos Er personer 6 t. o. m. 12 år ?	2 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>2</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	2	§								
2													
§													
i 51.	Finns det hos Er personer 13 t. o. m. 19 år?	3 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>3</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	3	§								
3													
§													
i 52.	Finns det hos Er personer 20 t. o. m. 30 år?	4 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>4</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	4	§								
4													
§													
i 53.	Finns det hos Er personer 30 t. o. m. 50 år?	5 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>5</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	5	§								
5													
§													
i 54.	Finns det hos Er någon över 50 år?	6 Ja
§ Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>§</td></tr></table>	6	§								
6													
§													
i 55.	TILL ALLA: Hur många rum har Ni i Er bostad? (Räkna ej kök, badrum, hall och tambur.)	rum	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr></table>		-24								
i 56.	TILL ALLA GIFTA: Bor Er man/hustru nu i denna bostad?	1 Ja
2 Nej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-25							
1													
2													
i 57.	TILL ALLA: Typ av (hushållets) bostad.	1 Eget större hus, gård, fastighet
2 Eget 1—2-familjshus
3 Eget radhus
4 Hyr i 1—2-familjshus (även arrende)
5 Insatslägenhet
6 Hyr lägenhet
7 Inneboende, hyr möblerat rum
8 Bor hos föräldrar
9 Övriga	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr><tr><td>5</td></tr><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr><tr><td>9</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	-26
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													

- i 58. TILL ALLA: Vilket yrke har Ni? Vilken näringsgren? Är Ni egen företagare eller är Ni anställd? OM »ANSTÄLLD»: Är Ni anställd av staten, landsting, kommun eller annan offentlig myndighet eller är Ni anställd av privat arbetsgivare?

- 1 Hemarbetande husmor/husfar
- 2 Studerande
- 3 Pensionär
- 4 Sjukskriven, arbetslös etc.
- 5 Egen företagare
- 6 Anställd i offentlig tjänst
- 7 Anställd i privat tjänst

1
2
3
4
5
6
7

-27

Yrke:

Näringsgren:

**SKRIV SVAR
PÅ FRÅGORNA
58, 59, 60
OCH 61 HÄR**

- i 59. TILL HEMARBETANDE HUSMOR /HUSFAR: Vilket yrke har (hade) Er make/maka? Vilken näringsgren?

- i 60. TILL PENSIONÄR: Vilket yrke hade Ni innan Ni pensionerades? Vilken näringsgren?

- i 61. TILL SJUKSKRIVEN, ARBETSLÖS E. D.: Vilket yrke hade Ni senast? Vilken näringsgren?

- 1 Högre yrkesklass
- 2 Medelklassyrken
- 3 Fackutbildade arbetare
- 4 Yrkeskunniga arbetare
- 5 Övriga kroppsarbetare

1
2
3
4
5

-28

(SIFO KODAR DESSA FRÅGOR OM NI ÄR OSÄKER)

- 0 Jordbruk, skogsbruk, fiske
- 1 Tillverkningsindustri, gruvsdrift, byggnads- och anläggningsverksamhet
- 2 Handel och samfärdsel
- 3 Undervisning, vetenskap
- 4 Nöjesindustri och fritidsverksamhet
- 5 Religiös verksamhet
- 6 Konstnärlig verksamhet
- 7 Sjuk- och socialvård
- 8 Personlig service, hotell, restaurang
- 9 Bevakningstjänster
- X Andra tjänster

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
X

-29

- i 62. TILL ALLA: Vilket yrke har (hade) Er far (eller målsman)? Vilken näringsgren?

Yrke:

Näringsgren:

- 1 Högre yrkesklass
- 2 Medelklassyrken
- 3 Fackutbildade arbetare
- 4 Yrkeskunniga arbetare
- 5 Övriga kroppsarbetare

1
2
3
4
5

-30

(SIFO KODAR DENNA FRÅGA
OM NI ÄR OSÄKER)

0 Jordbruk, skogsbruk, fiske	0	-31
1 Tillverkningsindustri, gruvsdrift, byggnads- och anläggningsverk- samhet	1	
2 Handel och samfärdsel	2	
3 Undervisning, vetenskap	3	
4 Nöjesindustri och fritidsverk- samhet	4	
5 Religiös verksamhet	5	
6 Konstnärlig verksamhet	6	
7 Sjuk- och socialvård	7	
8 Personlig service, hotell, restaurang	8	
9 Bevakningstjänster	9	
X Andra tjänster	X	

i 63. TILL ALLA: Utöver Er vanliga sysselsättning, har Ni något extra-arbete el. »extra-knäck»?	6 Ja 7 Nej	6 7	-32
i 64. TILL ALLA SOM SVARAT JA PÅ FRÅGA 63: Hur många kvällar i veckan upptar vanligen Ert extra- knäck? (OM EXTRA-ARBETET SKER UNDER DAGTID RÄKNA EN FÖRMIDDAG LIKA MED EN KVÄLL OCH EN EFTERMIDDAG LIKA MED EN KVÄLL)	6 Ingen till en 7 Två à tre 8 Fyra à fem 9 Sex à sju	6 7 8 9	-33
i 65. TILL ALLA: Går Ni på kurser, studiecirklar eller på annat sätt utbildar Er på Er fritid?	6 Ja 7 Nej	6 7	-34
i 66. TILL ALLA SOM SVARAT JA PÅ FRÅGA 65: Hur många kvällar i veckan är Ni upptagen med det- ta? (Om dagtid se ovan fråga 64)	6 Ingen till en 7 Två à tre 8 Fyra à fem 9 Sex à sju	6 7 8 9	-35
i 67. TILL ALLA: Har Ni något kom- munalt, statligt eller annat för- troendeuppdrag?	6 Ja 7 Nej	6 7	-36
i 68. TILL ALLA SOM SVARAT JA PÅ FRÅGA 67: Hur många kvällar i veckan tar detta? (Om dagtid se ovan fråga 64)	6 Ingen till en 7 Två à tre 8 Fyra à fem 9 Sex à sju	6 7 8 9	-37

TILL ALLA: Låt oss återgå till Edra åsikter i samhälls- och samlevnads-
frågor.

i 69. Som Ni vet håller man på att bestämma hur skolans sexualundervisning skall läggas upp. Det finns flera möjligheter. (VISA GRÖNT KORT OCH LÄS LÅNGSAMT!)			
(1) Den första är att skolan skall lära fasta normer som rekommenderar sexuell avhållsamhet under uppväxtåren och att skolan skall mot- arbeta alla andra uppfattningar.		6	-38
(2) Den andra är att skolan skall berätta om olika inställningar men re- kommendera sexuell avhållsamhet under uppväxtåren.		7	
(3) Den tredje är att skolan skall berätta om olika inställningar, t. ex. om både den avhållsamma och den friare sexualmoralen, men inte rekommendera någon utan låta eleverna själva välja.		8	
(4) Den fjärde är att skolan skall berätta om olika inställningar, men rekommendera en friare hållning som skulle tillåta att man har sexu- ella förbindelser under uppväxtåren.		9	
Vilken av dessa möjligheter anser Ni bäst?			
X Kan inte säga		X	

i 70.	Tycker Ni det är riktigt eller fel att skolan ger barnen sexualundervisning?	6 Riktigt 7 Fel 8 Tveksam	6 7 8	-39
i 71.	Vem tycker Ni ska ha största ansvaret för att undervisa ungdomen om hur det intima samlivet tillgår, skolan eller föräldrarna, eller någon annan?	6 Skolan 7 Föräldrarna 8 Annan (Vem?) 9 Kan inte säga	6 7 8 9	-40
i 72.	Vem skall ha största ansvaret för att undervisa om den moraliska sidan av sexuallivet, skolan, föräldrarna eller någon annan?	6 Skolan 7 Föräldrarna 8 Annan (Vem?) 9 Kan inte säga	6 7 8 9	-41

TILL ALLA: Nu ska jag be Er att svara ja eller nej på följande frågor.

i 73.	Anser Ni att det enda riktiga skälet för en sexuell förbindelse är kärlek?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-42
i 74.	Anser Ni att de som är kära i varandra får ha sexuellt umgänge även om de inte är gifta med varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-43
i 75.	Anser Ni att det är orätt med sexuellt umgänge utan förälskelse?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-44
i 76.	Anser Ni att alla ungdomar bör få lära sig hur man använder preventivmedel?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-45
i 77.	Anser Ni att man får ha sexuellt umgänge utan att avse att det skall leda till barn?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-46

TILL ALLA: Vad anser Ni om följande åsikter om förhållandet mellan män och kvinnor. (VISA BLÅTT SVARSKORT IGENI)

i 78.	Två personer bör inte inleda en ny sexuell förbindelse om den stör den gemenskap som någon av dem redan har med någon annan. Instämmer eller opponerar Ni mot den åsikten?	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-47
i 79.	Trohet inom äktenskapet är absolut nödvändigt.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-48
i 80.	Det är bra att mannen har sexuell erfarenhet innan han gifter sig.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-49

i 81.	Det är bra att kvinnan har sexuell erfarenhet innan hon gifter sig.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-50
i 82.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en kvinna som har stadigt sällskap kan mannen överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-51
i 83.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en man som har stadigt sällskap kan kvinnan överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-52
i 84.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad kvinna kan fästmannen överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-53
i 85.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en förlovad man kan fästmön överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-54
i 86.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift kvinna kan mannen överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-55
i 87.	Sexuell otrohet vid något enstaka tillfälle av en gift man kan hustrun överse med.	6 Instämmer starkt 7 Instämmer 8 Tveksam 9 Opponerar 0 Opponerar starkt	6 7 8 9 0	-56

TILL ALLA: Anser Ni att man under följande förhållanden bör acceptera sexuellt samliv?

i 88.	Om mannen och kvinnan är gifta med varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-57
i 89.	Om mannen och kvinnan är förlovade med varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-58
i 90.	Om mannen och kvinnan har stadigt sällskap med varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-59
i 91.	Om både mannen och kvinnan är obundna av någon annan men inte närmare känner varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-60
i 92.	Om mannen är gift med en annan och kvinnan är ogift?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	6 7 8	-61

i 93.	Om kvinnan är gift med en annan och mannen är ogift?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-62
6							
7							
8							
i 94.	Om båda är gifta men inte med varandra?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-63
6							
7							
8							

TILL ALLA SOM SVARAT JA PÅ FRÅGA 89 ELLER FRÅGA 90: Om de förutsättningar Ni nu angett finns hur gammal tycker Ni män skall vara för att få inleda en sexuell förbindelse?

i 95.	Hur gammal tycker Ni en man skall vara för att få ha en sexuell förbindelse? år X Vill inte ange bestämd ålder	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-64 -65
i 96.	Hur gammal tycker Ni en kvinna skall vara för att få ha en sexuell förbindelse? år X Vill inte ange bestämd ålder	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-66 -67
i 97.	Hur gammal var Ni när Ni första gången gick ut på tu man hand med en pojke (flicka)?	Var ungefär år X Har aldrig gått ut på tu man hand med pojke (flicka)	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-68 -69
i 98.	Hur gammal var Ni ungefär när Edra föräldrar slutade att ange hur dags Ni skulle vara hemma på kvällarna?	Ungefär år X Föräldrar angav aldrig tid	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-70 -71
i 99.	Hur gammal var Ni ungefär när Edra föräldrar slutade att fråga om vem Ni hade träffat när Ni var ute en kväll?	Ungefär år X Föräldrar frågade aldrig	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-72 -73

TILL ALLA: Får vi nu fråga också om Er inställning till att gå ut och dansa.

i 100.	TILL ALLA GIFTA: Kan Ni tänka Er att gå ut på dans med någon annan än den Ni är gift med?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-74
6							
7							
8							
i 101.	TILL ALLA GIFTA: Skulle Ni ha något emot att den Ni är gift med går ut och dansar med någon annan än Er?	6 Något emot 7 Inget emot 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-76
6							
7							
8							
i 102.	TILL ALLA MED STADIGT SÄLLSKAP: Kan Ni tänka Er att gå ut på dans med någon annan än den Ni nu har stadigt sällskap med?	6 Ja 7 Nej 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-77
6							
7							
8							
i 103.	TILL ALLA MED STADIGT SÄLLSKAP: Skulle Ni ha något emot att den som Ni nu har stadigt sällskap med går ut och dansar med någon annan än Er?	6 Något emot 7 Inget emot 8 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>6</td></tr><tr><td>7</td></tr><tr><td>8</td></tr></table>	6	7	8	-78
6							
7							
8							

Blå
2 - 8

OBS!

↓

-32

TILL ALLA: Vill Ni svara på följande frågor med ett enkelt ja eller nej?			
i 104.	Har Ni någon gång varit älskad av någon som Ni själv inte älskade?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 105.	Har Ni någon gång älskat någon utan att han (hon) älskade Er?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 106.	Är det någon som Ni nu är verkligt kär i?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 107.	Finns det någon som just nu är verkligt kär i Er?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 108.	Har Ni någon gång blivit övergiven av den person som Ni älskade?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 109.	TILL ALLA SOM SVARAT »JA» ENLIGT FRÅGA 108 (alltså IP som blivit övergiven): Hur länge kände Ni Er olycklig över att han (hon) lämnade Er?	1 En vecka eller mindre 2 Några veckor 3 Några månader 4 Omkring ett år 5 Flera år	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
i 110.	TILL ALLA: Skulle Ni vilja säga att Ni har lätt att bli förälskad?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 111.	Skulle Ni vilja säga att Ni har lätt att få andra förälskade i Er?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	☐ ☐ ☐
i 112.	Tänk på de 12 senaste månaderna. Hur många personer skulle Ni vilja säga har varit ordentligt förälskade i Er under den tiden?	0 Ingen 1 1 person 2 2 eller 3 personer 3 4 eller 5 personer 4 6 eller fler personer 5 Kan inte säga	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
i 113.	Hur många personer har Ni själv varit ordentligt förälskad i under de senaste 12 månaderna?	0 Ingen 1 1 person 2 2 eller 3 personer 3 4 eller 5 personer 4 6 eller fler personer 5 Kan inte säga	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

TILL ALLA: Nu kommer vi till några frågor om att ha barn.

i 114.	Har Ni någon gång fått barn?	1 Ja 2 Nej	☐ ☐	-42
i 115.	TILL ALLA SOM HAR BARN: Hur många barn har Ni? barn	<input type="text"/>	-43
i 116.	TILL ALLA SOM HAR BARN: Hur gammal var Ni när Ni fick Ert första barn? år	<input type="text"/>	-44
			<input type="text"/>	-45

i 117.	TILL ALLA SOM HAR TVÅ ELLER FLER BARN: Hur stor är ålderskillnaden mellan Ert först födda och Ert sist födda barn? år	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td></tr><tr><td> </td></tr></table>			-46 -47	
i 118.	TILL ALLA SOM HAR BARN: Är det antal barn som Ni nu har flera eller färre än vad Ni egentligen önskat?	1 Flera 2 Färre 3 Lika många	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-48
1							
2							
3							
i 119.	TILL ALLA: Anser Ni att Ert hälsotillstånd är gott?	1 Ja 2 Nej 3 Tveksam	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr><tr><td>3</td></tr></table>	1	2	3	-49
1							
2							
3							

TILL ALLA GIFTA, FÖRLOVADE OCH ALLA MED STADIGT SÄLLSKAP:
VISA VITT SVARSKORT!

i 120. Här är en lista på vad man ibland får räkna med om man väntar barn. Kan Ni nämna vad Ni själv skulle behöva ta särskild hänsyn till om Ni skulle vänta barn i den situation Ni nu befinner Er?

(LÄS LISTAN HÖGT MED IP)

(1)	»Min hälsa skulle lida och mina krafter skulle knappast räcka till». Skulle det stämma för Er?	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-50
1						
2						
(2)	»Jag skulle behöva en större bostad».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-51
1						
2						
(3)	»Jag skulle bli tvungen att avbryta eller uppskjuta eller försena mina studier».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-52
1						
2						
(4)	»Jag skulle bli tvungen att uppge mitt förvärvsarbete».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-53
1						
2						
(5)	»Jag skulle bli tvungen att skaffa ett bättre betalt arbete».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-54
1						
2						
(6)	»Jag skulle förlora mesta kontakten med mina fritidsvänner».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-55
1						
2						
(7)	»Jag skulle inte kunna delta i en förening eller idrott som betyder mycket för mig».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-56
1						
2						
(8)	»Jag skulle inte få råd med mycket som jag nu har».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-57
1						
2						
(9)	»Jag skulle bli tvungen att fortsätta i ett äktenskap eller med ett stadigt sällskap som jag annars kanske vill slippa».	1 Stämmer
2 Stämmer ej	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td>1</td></tr><tr><td>2</td></tr></table>	1	2	-58
1						
2						

(TAG TILLBAKA KORTET!)

- i 121. TILL ALLA: Hur gammal var Ni ungefär när Ni först fick klart för Er hur barn kommer till, alltså att samlag och befruktning behövs? -59
- Var ungefär år**
- X Minns inte** -60
- i 122. Hur gammal var Ni när Ni först fick klart för Er att man använder preventivmedel? -61
- Ungefär år**
- X Vet inte varför de används** -62
- i 123. Av vem fick Ni först reda på hur barn kommer till? -63
- 1 Föräldrarna** 1
- 2 Lärare** 2
- 3 Läkare eller sjuksköterska** 3
- 4 Ledare i en förening** 4
- 5 Annan äldre person** 5
- 6 Syskon** 6
- 7 Kamrater** 7
- 8 Någon ungdom som jag inte närmare kände** 8
- 9 Läste om det** 9
- 0 Såg bilder eller film** 0
- X Annat (Hur?)** X
- i 124. Av vem fick Ni först reda på varför man använder preventivmedel? -64
- 1 Föräldrarna** 1
- 2 Lärare** 2
- 3 Läkare eller sjuksköterska** 3
- 4 Ledare i en förening** 4
- 5 Annan äldre person** 5
- 6 Syskon** 6
- 7 Kamrater** 7
- 8 Någon ungdom som jag inte närmare kände** 8
- 9 Läste om det** 9
- 0 Såg bilder eller film** 0
- X Annat (Hur?)** X
- Y Vid intimt umgänge med flicka/pojke** Y

TILL ALLA: Så skulle vi också vilja veta Er personliga inställning i abortfrågan. (VISA BLÅTT SVARSKORT!)

- i 125. Några anser att vi borde ha fri abort så att varje kvinna själv får bestämma om hon vill föda ett barn eller ej. Instämmer Ni i det, eller opponerar Ni Er? -65
- 1 Instämmer starkt** 1
- 2 Instämmer** 2
- 3 Tveksam** 3
- 4 Opponerar** 4
- 5 Opponerar starkt** 5
- i 126. Några anser att alla ungdomar borde få undervisning om vilka bestämmelser som gäller för laglig abort och vart man skall vända sig för att få laglig abort. Vad anser Ni om det? -66
- 1 Instämmer starkt** 1
- 2 Instämmer** 2
- 3 Tveksam** 3
- 4 Opponerar** 4
- 5 Opponerar starkt** 5
- i 127. Några anser att aborter är farliga för kvinnans hälsa och därför bör motarbetas. Instämmer Ni eller opponerar Ni mot den åsikten? -67
- 1 Instämmer starkt** 1
- 2 Instämmer** 2
- 3 Tveksam** 3
- 4 Opponerar** 4
- 5 Opponerar starkt** 5

i 128. Några anser att aborter är farliga för samhället och familjelivet och därför bör motarbetas. Instämmer Ni eller opponerar Ni mot den åsikten?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">5</td></tr> </table>	1	2	3	4	5	-68
1								
2								
3								
4								
5								
i 129. Några anser att abort är praktiskt taget detsamma som mord. Vad säger Ni om det?	1 Instämmer starkt 2 Instämmer 3 Tveksam 4 Opponerar 5 Opponerar starkt	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">3</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">4</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">5</td></tr> </table>	1	2	3	4	5	-69
1								
2								
3								
4								
5								

TILL ALLA: Är det något av följande som Ni skulle vilja veta mer om?

i 130. Hur lagen och domstolarna ser på det sexuella?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-70
1					
2					
i 131. Hur kristendomen ser på det sexuella?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-71
1					
2					
i 132. Hur man visar ömhet mot varandra?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-72
1					
2					
i 133. Hur man skyddar sig mot könsjukdomar?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-73
1					
2					
i 134. Hur man förhindrar att man får barn vid sexuellt umgänge?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-74
1					
2					
i 135. Under vilka omständigheter en kvinna kan få abort?	1 Vill veta mer 2 Vill inte veta mer	<table border="1" style="border-collapse: collapse; width: 30px; height: 30px;"> <tr><td style="text-align: center;">1</td></tr> <tr><td style="text-align: center;">2</td></tr> </table>	1	2	-75
1					
2					

Nu skall jag be Er att svara skriftligen på en del frågor. (GE IP DET FORMULÄR SOM ÄR SAMMANBUNDET MED DETTA)

Skriv inte Ert namn: Allt är helt anonymt.

Tala inte om för mig hur Ni svarar.

När Ni är färdig, försegla detta och lägg det i denna uppsamlingslåda. (VISA LÅDANI)

Lådan är plomberad — jag får ej öppna den. (VISA PLOMBERINGENI)

Endast edsvuren personal på SIFO:s huvudkontor får öppna den.

Svaren används bara till statistik.

Svara genom att kryssa (X) i passande ruta.

(SE TILL ATT IP I GÖRLIGASTE MÅN FÅR ARBETA MED DET PRIVATA FORMULÄRET OSTÖRD AV ANDRA HUSHÅLLSMEDLEMMARI)

Intervjun utförd den:

Intervjuarens namn:

Adress:

Postanstalt: Tel.

Nummer enligt legitimationskortet:

--

© 1967 SIFO AB

Detta formulär är SIFO:s egendom och måste ovillkorligen återlämnas till SIFO:s representant och återsändas till SIFO, Brommavägen 6, Solna. (Obs! Detta gäller även formulär som ej ifyllts.) Missbruk kommer att beivras liksom all överträdelse av SIFO:s copyright.

Undersökningsledare:
Professor Hans L. Zetterberg

Uppdragsgivare:
1964 års statliga utredning om sexual- och samlevnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet, Kungl. Ecklesiastikdepartementet.

Detta formulär är enbart för kvinnor

Skriv inte ert namn: Allt är helt anonymt

Tala inte om för intervjuaren hur ni svarar

När ni är färdig, försegla detta och lägg det i intervjuarens uppsamlingslåda

Lådan är plomberad — intervjuaren får ej öppna den

Endast edsvuren personal på SIFO:s huvudkontor får öppna den

Svaren används bara till statistik

För SIFO:s anteckningar

4- 5- 6- 7-
1200

¹ Denna beteckning fanns ej på formuläret då det användes vid intervjuerna. Om intervjumetoden, se s. 11—14.

Svara genom att kryssa (X) i passande ruta — så här !

Blå

8- 3

1. Vad är rätt och vad är fel?

a. Syfilis är den vanligaste könssjukdomen i Sverige.

Rätt Fel Vet inte

b. Efterbörd kallas det när den andra av ett tvillingpar föds fram.

Rätt Fel Vet inte

c. Mannens sädesceller bildas i klimakteriet.

Rätt Fel Vet inte

d. Omskärelse är en operation där förhudens yttersta del skärs bort.

Rätt Fel Vet inte

e. Äggceller bildas i livmodern.

Rätt Fel Vet inte

f. Praktiskt taget alla experter är eniga om att onani är ofarligt.

Rätt Fel Vet inte

g. En steril människa kan inte få barn.

Rätt Fel Vet inte

34-

h. Svensk lag straffar vuxen person som har samlag med tonåring under 15 år.

Rätt Fel Vet inte

35-

2. Hur bedömer Ni Ert eget sexualliv i jämförelse med hur andra har det?

¹ Jag har det sämre än de flesta

² Jag har det ungefär lika de flesta

³ Jag har det bättre än de flesta

⁴ Kan inte säga

36-

3. Har Ni haft samlag?

Ja Om Ni svarar **Nej** gå till sidan 9 →

37-
38-

4. Om Ni svarat **Ja**: Hur gammal var Ni när Ni hade Ert första samlag?

Jag var (ungefär) år

39-
40-

5. Hur många personer har Ni haft samlag med i hela Ert liv?

(Ungefär) personer

43-

6. Har Ni haft något samlag de senaste tolv månaderna?

Ja Om Ni svarar **Nej** gå till sidan 9 →

- 44- 7. Vilka preventivmedel har Ni prövat?
- ¹ Inget
- ² Pessar
- ³ P-piller
- ⁴ Inlägg (»spiral«)
- ⁵ Kemiskt medel
- 45- 8. Hur viktigt tycker Ni det är att använda preventivmedel när man inte avser att skaffa barn?
- ¹ Man bör absolut använda preventivmedel varje gång
- ² Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland
- ³ Man kan gott strunta i att använda preventivmedel
- ⁴ Man bör aldrig använda preventivmedel
- 48- 9. Har Ni haft någon av dessa erfarenheter:
- a. Det har hänt att jag varit förälskad, men att förälskelsen försvann efter vårt första samlag.
- ¹ Har hänt mig ² Har aldrig hänt mig
- 49- b. Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad men att jag blev förälskad efter våra första samlag.
- ¹ Har hänt mig ² Har aldrig hänt mig
- 50- c. Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad och utan att heller bli det efter våra samlag.
- ¹ Har hänt mig ² Har aldrig hänt mig
- 51- d. Det har hänt att jag varit förälskad utan att vi hade några samlag, varken förr eller senare.
- ¹ Har hänt mig ² Har aldrig hänt mig
- 52- e. Jag blev förälskad och vi väntade med samlag tills vi var gifta.
- ¹ Har hänt mig ² Har aldrig hänt mig ³ Har aldrig varit gift
- 62- 10. Hur många samlag har Ni haft under de senaste 30 dagarna?
- ¹ Inget
- ² 1 samlag
- ³ 2—4 samlag
- ⁴ 5—10 samlag
- ⁵ 11—20 samlag
- ⁶ Fler än 20 samlag
- 63- 11. Drack Ni vin eller sprit före Ert senaste samlag?
- ¹ Ja ² Nej ³ Minns inte

- 64- 12. Med vem hade Ni samlag senast?
- ¹ Min man, fästman, eller mitt stadiga sällskap
- ² En umgängesvän
- ³ En kamrat från en kurs eller skola där jag går
- ⁴ En kamrat från min arbetsplats
- ⁵ En bekant som jag bara träffat någon gång
- ⁶ En helt tillfällig bekant som jag aldrig träffat förut
- ⁷ En som gav (tog) betalning
- Sätt kryss här ¹ om Ert senaste »samlag» var med en annan kvinna
- 65- 13. Vid Ert senaste samlag, gjorde Ni något för att undvika att få barn? (Sätt kryss i alla rutor som passar.)
- ¹ Nej, det blev inte av
- ² Nej, vi tycker det är orätt att använda skydd
- ³ Nej, vi tycker inte om att använda några skydd
- ⁴ Nej, vi ville ha barn
- ⁵ Nej, jag var redan gravid
- ⁶ Nej, jag kan inte få barn
- 66- ¹ Ja, han hade kondom (»gummi»)
- ² Ja, jag hade pessar
- ³ Ja, jag använde p-piller
- ⁴ Ja, jag hade inlägg (»spiral»)
- ⁵ Ja, jag sköljde mig efteråt
- ⁶ Ja, jag använde kemiskt medel
- ⁷ Ja, vi utnyttjade en »säker period»
- ⁸ Ja, vi avbröt samlaget
- 67- 14. Vem av Er tog ledningen så att Ert senaste samlag blev av?
- ¹ Jag mest ² Han mest ³ Båda lika mycket
- 68- 15. Hur länge varade förspelet (smekningarna) som inledde Ert senaste samlag?
- ¹ För länge ² För kort ³ Lagom ⁴ Förekom ej
- 69- 16. Tycker Ni att Ert senaste samlag varade för kort eller för lång stund?
- ¹ För länge ² För kort ³ Lagom
- 70- 17. Var det ljust så att Ni kunde se varann under Ert senaste samlag?
- ¹ Ja ² Nej ³ Minns inte
- 71- 18. Pratade Ni alls med varann under Ert senaste samlag?
- ¹ Ja ² Nej ³ Minns inte

För SIFO:

- 72- 19. Vilken ställning intog Ni mest vid Ert senaste samlag?
 Liggande Annan ställning
- 73- 20. Var Ni själv över eller under?
 Över Under På sidan
- 74- 21. Var Ni ansikte mot ansikte?
 Ja Nej Olika
- 75- 22. Fanns det andra par i rummet vid Ert senaste samlag?
 Ja Nej
- 76- 23. Hur var Ert senaste samlag?
 Mycket tillfredsställande
 Ganska tillfredsställande
 Ganska otillfredsställande
 Mycket otillfredsställande
- 77- 24. Tänk tillbaka på det gångna året. Med hur många personer har Ni haft samlag under de senaste tolv månaderna?
 Ingen person
 En person
 Två personer
 3—5 personer
 Fler än 5 personer
- 78- 25. Vid Era samlag under det senaste året, har mannen (männen) använt sig av kondom (»gummi»)?
 Ja, alltid Ja, ibland Nej
- 79- 26. Har Ni själv under det senaste året använt någon form av preventivmedel (pessar, p-piller eller »spiral»)?
 Ja, alltid Ja, ibland Nej
- Om Ni svarat **Nej** kan Ni säga varför Ni inte använt något preventivmedel under det gångna året?
- 80- Jag har velat ha barn
 Mannen har helt skött preventivfrågan
 Mannen har inte tyckt att jag skall ha något preventivmedel
 Jag tycker själv inte om att använda preventivmedel
 Jag tycker det är orätt att använda preventivmedel
 Jag behöver inte använda preventivmedel eftersom jag inte kan få barn
 Jag var gravid under det gångna året
 Det har inte blivit av att använda något preventivmedel

För SIFO:

Röd

8-

2

32-

27. Vilket motsvarar på det hela taget bäst Er erfarenhet? (Läs hela frågan innan Ni markerar Ert svar.)

De samlag jag haft har på det hela taget varit mycket otillfredsställande och obehagliga upplevelser

De samlag jag haft har inte varit obehagliga men de har på det hela taget inte varit tillfredsställande

De samlag jag haft har varit tillfredsställande men den glädje de har givit mig har på det hela taget inte motsvarat allt vad de fört med sig

De samlag jag haft har på det hela taget varit tillfredsställande och värdefulla upplevelser

De samlag jag haft har på det hela taget varit underbara upplevelser och bland dem finns några av mitt livs höjdpunkter

33-

28. Skulle Ni vilja ha fler eller färre samlag än vad Ni nu har?

Färre

Ungefär lika

Flera
många som nu

34-

29. Brukar Ni ha preventivmedel hemma?

Ja

Nej

35-

30. Brukar Ni ha pessar eller kondom (»gummi») i handväskan när Ni går ut?

Ja

Nej

36-

31. Har Ni någon gång haft samlag då det fanns andra vakna personer i rummet?

Ja

Nej

Vet inte

37-

32. Har Ni undersökts för könssjukdom under de gångna tolv månaderna?

Ja

Nej

38-

33. Är Ni under eller över 30 år?

Under 30 år

Om Ni är 30 år eller äldre gå till sidan 9

För SIFO:

8-

3

32-

35-

41-

42-

43-

44-

46-

Här kommer några frågor om Ert allra första samlag.

34. Hur gammal var Ni när Ni hade Ert första samlag?

Jag var år

35. Var Ni gift eller ogift?

Gift Ogift

36. Hur gammal var den man som Ni hade Ert första samlag med?

Han var ungefär år

37. Vid Ert första samlag, gjorde Ni något för att undvika att få barn?

- Nej, ingenting
 Ja, han hade kondom (»gummi»)
 Ja, vi avbröt samlaget
 Ja (Vad?
.....)

38. Hur länge hade Ni känt varann innan Ni hade samlag första gången?

- Mindre än en vecka
 1—4 veckor
 1—5 månader
 6 månader eller längre

39. Var hade Ni ursprungligen träffats?

- Vi träffades i skolan
 Vi träffades på arbetet
 Vi träffades i en förening eller ungdomsgård
 Vi träffades i umgängeskretsen
 Vi bodde grannar
 Vi träffades på en offentlig danstillställning
 Vi träffades ute på gatan, vägen, kafé eller konditori
 Jag blev »uppraggad»
 Annat (Var?
.....)

- 47- 40. Var hade Ni första samlaget?
- ¹ I vårt gemensamma hem
- ² I mitt hem
- ³ I hans hem
- ⁴ Hos en kamrat
- ⁵ På hotell
- ⁶ I bil
- ⁷ I tält
- ⁸ Utomhus
- ⁹ Annat (Var?
- Sätt kryss här ^x om Ert första samlag ägde rum utomlands
- 48- 41. Hade någon av Er druckit vin eller sprit före första samlaget?
- ⁶ Ja ⁷ Nej ⁸ Minns inte
- 49- 42. Hade Ni räknat med att ha samlag den gången?
- ⁶ Nej, det bara blev så
- ⁷ Ja, jag hade räknat med det
- ⁸ Ja, han hade räknat med det
- ⁹ Ja, vi båda hade räknat med det
- 50- 43. Hur länge fortsatte ni båda att träffas?
- ⁶ Mindre än en vecka
- ⁷ 1—4 veckor
- ⁸ 1—5 månader.
- ⁹ 6 månader eller längre
- ⁰ Vi träffas ännu
- 51- 44. Efter Ert första samlag, hur länge dröjde det till nästa tillfälle då Ni hade samlag?
- ⁶ Jag har inte haft samlag sedan dess
- ⁷ Mindre än en vecka
- ⁸ 1—4 veckor
- ⁹ 1—5 månader
- ⁰ 6 månader eller längre
- 52- 45. Var Ert allra senaste samlag med samma person som det första?
- ⁶ Ja ⁷ Nej

För SIFO:

8-

43-

44-

45-

46-

47-

48-

49-

50-

51-

52-

53-

54-

55-

46. Har Ni någonsin varit gravid?
 Ja Om Ni svarar Nej gå till sidan 9 →
47. Hur gammal var Ni när Ni första gången blev gravid?
Jag var år
48. Ville Ni få barn då?
 Ja Nej Tveksam
49. Hur gammal var Ni när Ni senaste gången blev gravid?
Jag var år
50. Ville Ni få barn då?
 Ja Nej Tveksam
51. Hur många gånger har Ni haft missfall?
 Inget missfall
Jag har haft missfall
52. Hur många gånger har Ni haft abort?
 Ingen abort
Jag har genomgått aborter
53. Om Ni haft abort, genomfördes Er (senaste) abort på svenskt sjukhus efter medgivande av Medicinalstyrelsen eller intyg från två läkare?
 Ja Nej
54. Hur många barn har Ni fött?
 Inget barn
Jag har fött barn
55. Har Ni någon gång haft en icke önskad graviditet?
 Ja Nej, aldrig Sätt kryss här om Ni var gravid när Ni gifte Er
56. Om Ni svarat Ja, vad hade Ni gjort vid det aktuella tillfället för att undvika att få barn?
 Ingenting särskilt
 Jag använde pessar
 Han använde kondom (»gummi»)
 Jag hade tagit p-piller
 Jag hade inlägg (»spiral»)
 Vi trodde vi utnyttjade en »säker period»
 Jag sköljde mig efteråt
 Vi avbröt samlaget
 Annat (Vad?)
.....)
.....)

8-

ALLA SVARAR HÄR

57. Anser Ni att en äkta man får vara otrogen om han ser till att hans hustru inte känner till det? Ja Nej Vet inte
- 48-
58. Anser Ni att en hustru får vara otrogen om hon ser till att hennes man inte känner till det? Ja Nej Vet inte
- 49-
59. Tror Ni att sexualiteten är människans förnämsta lyckokälla? Ja Nej Vet inte
- 50-
60. Tror Ni att regelbunden sexuell utlevelse är nödvändig för att man skall känna sig frisk? Ja Nej Vet inte
- 51-
61. Har Ni någon som Ni kan tala öppet med om det sexuella? Ja Nej Tveksam
- 52-
62. Var Edra föräldrar noga med att inte visa sig nakna när Ni var med? Ja, min far Ja, min mor Ja, båda Nej, ingen av dem
- 53-
63. Har Ni sett Edra föräldrar visa ömhet mot varann genom att smekas, kyssas eller säga rara saker? Ja Nej Tveksam
- 54-
64. Har Ni sett eller hört Edra föräldrar ha samlag? Ja Nej Tveksam
- 55-
65. Skulle Ni vilja veta mera om hur sexualorganen fungerar? Ja, vill veta mera Nej
- 56-
66. Skulle Ni vilja veta mer om olika ställningar vid samlag? Ja Nej
- 57-

För SIFO:

Grön 8-

53-
54-

55-
56-

57-
58-

59-

60-

61-

63-

67. Hur gammal var Ni när en man smekte Era bröst första gången?
 Ingen man har smekt mina bröst
Jag var ungefär år
 Minns inte
68. Hur gammal var Ni när en man första gången smekte Era könsdelar?
 Ingen man har smekt mig där
Jag var ungefär år
 Minns inte
69. Hur gammal var Ni när Ni första gången smekte en mans könsdelar?
 Har aldrig smekt en man där
Jag var ungefär år första gången
 Minns inte
70. Att smeka varandras könsdelar brukar kallas »petting». Har Ni under den senaste månaden någon gång använt petting i stället för samlag?
 Ja Nej Kan inte säga
71. Brukar Ni använda »petting» i stället för samlag?
 Ofta Ibland Aldrig Kan inte säga
72. Hur ofta har Ni onanerat under de senaste 30 dagarna?
 Inte någon gång under senaste månaden
 En gång
 2—4 gånger
 5—10 gånger
 11—20 gånger
 Fler än 20 gånger den senaste månaden
73. Har Ni under de senaste 30 dagarna erfarit sexuell njutning med en annan kvinna?
 Ja Nej, men jag skulle gärna ha velat Nej

TACK FÖR ER MEDVERKANI
NI HAR LÄMNAT ETT STORT BIDRAG TILL EN MYCKET VIKTIG VETENSKAPLIG
UNDERSÖKNING FÖR EN STATLIG KOMMITTÉ.

01	How satisfied are you with the quality of the work you do?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
02	How satisfied are you with the way you are treated by your supervisor?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
03	How satisfied are you with the way you are treated by your fellow employees?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
04	How satisfied are you with the way you are treated by the company?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
05	How satisfied are you with the way you are treated by the industry?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
06	How satisfied are you with the way you are treated by the government?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
07	How satisfied are you with the way you are treated by the community?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
08	How satisfied are you with the way you are treated by the country?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
09	How satisfied are you with the way you are treated by the world?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
10	How satisfied are you with the way you are treated by the universe?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
11	How satisfied are you with the way you are treated by the gods?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
12	How satisfied are you with the way you are treated by the spirits?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
13	How satisfied are you with the way you are treated by the angels?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
14	How satisfied are you with the way you are treated by the devils?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
15	How satisfied are you with the way you are treated by the demons?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
16	How satisfied are you with the way you are treated by the witches?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
17	How satisfied are you with the way you are treated by the wizards?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
18	How satisfied are you with the way you are treated by the sorcerers?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
19	How satisfied are you with the way you are treated by the magicians?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
20	How satisfied are you with the way you are treated by the priests?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
21	How satisfied are you with the way you are treated by the monks?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
22	How satisfied are you with the way you are treated by the nuns?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
23	How satisfied are you with the way you are treated by the bishops?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
24	How satisfied are you with the way you are treated by the cardinals?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
25	How satisfied are you with the way you are treated by the popes?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
26	How satisfied are you with the way you are treated by the kings?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
27	How satisfied are you with the way you are treated by the queens?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
28	How satisfied are you with the way you are treated by the emperors?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
29	How satisfied are you with the way you are treated by the empresses?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
30	How satisfied are you with the way you are treated by the presidents?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
31	How satisfied are you with the way you are treated by the prime ministers?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
32	How satisfied are you with the way you are treated by the governors?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
33	How satisfied are you with the way you are treated by the mayors?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
34	How satisfied are you with the way you are treated by the judges?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
35	How satisfied are you with the way you are treated by the lawyers?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
36	How satisfied are you with the way you are treated by the doctors?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
37	How satisfied are you with the way you are treated by the nurses?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
38	How satisfied are you with the way you are treated by the teachers?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
39	How satisfied are you with the way you are treated by the students?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
40	How satisfied are you with the way you are treated by the parents?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
41	How satisfied are you with the way you are treated by the children?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
42	How satisfied are you with the way you are treated by the young people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
43	How satisfied are you with the way you are treated by the old people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
44	How satisfied are you with the way you are treated by the rich people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
45	How satisfied are you with the way you are treated by the poor people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
46	How satisfied are you with the way you are treated by the beautiful people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
47	How satisfied are you with the way you are treated by the ugly people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
48	How satisfied are you with the way you are treated by the intelligent people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
49	How satisfied are you with the way you are treated by the stupid people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
50	How satisfied are you with the way you are treated by the successful people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
51	How satisfied are you with the way you are treated by the unsuccessful people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
52	How satisfied are you with the way you are treated by the happy people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
53	How satisfied are you with the way you are treated by the sad people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
54	How satisfied are you with the way you are treated by the angry people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
55	How satisfied are you with the way you are treated by the calm people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
56	How satisfied are you with the way you are treated by the nervous people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
57	How satisfied are you with the way you are treated by the relaxed people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
58	How satisfied are you with the way you are treated by the energetic people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
59	How satisfied are you with the way you are treated by the lazy people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
60	How satisfied are you with the way you are treated by the hardworking people?	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

TABLE FOR REVISION
 IN THE JOURNAL OF THE AMERICAN STATISTICAL ASSOCIATION
 WORKING FOR THE BUREAU OF STATISTICS

© 1967 SIFO AB

Detta formulär är SIFO:s egendom och måste ovillkorligen återlämnas till SIFO:s representant och återsändas till SIFO, Brommavägen 6, Solna. (Obs! Detta gäller även formulär som ej ifyllts.) Missbruk kommer att beivras liksom all överträdelse av SIFO:s copyright.

Undersökningsledare:
Professor Hans L. Zetterberg

Uppdragsgivare:
1964 års statliga utredning om sexual- och samlevnadsfrågor i undervisnings- och upplysningsarbetet, Kungl. Ecklesiastikdepartementet.

Detta formulär är enbart för män

Skriv inte ert namn: Allt är helt anonymt

Tala inte om för intervjuaren hur ni svarar

När ni är färdig, försegla detta och lägg det i intervjuarens uppsamlingslåda

Lådan är plomberad — intervjuaren får ej öppna den

Endast edsvuren personal på SIFO:s huvudkontor får öppna den

Svaren används bara till statistik

För SIFO:s anteckningar

4- 5- 6- 7-
2062

¹ Denna beteckning fanns ej på formuläret då det användes vid intervjuerna. Om intervjumetoden, se s. 11—14.

Svara genom att kryssa (X) i passande ruta — så här |

1. Vad är rätt och vad är fel?

a. Syfilis är den vanligaste könssjukdomen i Sverige.

Rätt Fel Vet inte

b. Efterbörd kallas det när den andra av ett tvillingpar föds fram.

Rätt Fel Vet inte

c. Mannens sädesceller bildas i klimakteriet.

Rätt Fel Vet inte

d. Omskärelse är en operation där förhudens yttersta del skärs bort.

Rätt Fel Vet inte

e. Äggceller bildas i livmodern.

Rätt Fel Vet inte

f. Praktiskt taget alla experter är eniga om att onani är ofarligt.

Rätt Fel Vet inte

g. En steril människa kan inte få barn.

Rätt Fel Vet inte

h. Svensk lag straffar vuxen person som har samlag med tonåring under 15 år.

Rätt Fel Vet inte

2. Hur bedömer Ni Ert eget sexualliv i jämförelse med hur andra har det?

¹ Jag har det sämre än de flesta

² Jag har det ungefär lika de flesta

³ Jag har det bättre än de flesta

⁴ Kan inte säga

3. Har Ni haft samlag?

Ja

Om Ni svarar Nej gå till sidan 9 →

4. Om Ni svarat Ja: Hur gammal var Ni när Ni hade Ert första samlag?

Jag var (ungefär) år

5. Hur många personer har Ni haft samlag med i hela Ert liv?

(Ungefär) personer

6. Har Ni haft något samlag de senaste tolv månaderna?

Ja

Om Ni svarar Nej gå till sidan 9 →

Blå 8- 3

34-

35-

36-

37-
38-

39-
40-

43-

- 44- 7. Har Ni någon gång använt kondom («gummi»)?
1 Ja
2 Nej
3 Tveksam
- 54- 8. Hur viktigt tycker Ni det är att använda preventivmedel när man inte avser att skaffa barn?
1 Man bör absolut använda preventivmedel varje gång
2 Man bör nog använda preventivmedel, men man kan låta bli ibland
3 Man kan gott strunta i att använda preventivmedel
4 Man bör aldrig använda preventivmedel
- 48- 9. Har Ni haft någon av dessa erfarenheter:
a. Det har hänt att jag varit förälskad, men att förälskelsen försvann efter vårt första samlag.
1 Har hänt mig 2 Har aldrig hänt mig
- 49- b. Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad men att jag blev förälskad efter våra första samlag.
1 Har hänt mig 2 Har aldrig hänt mig
- 50- c. Det har hänt att jag haft samlag utan att vara förälskad och utan att heller bli det efter våra samlag.
1 Har hänt mig 2 Har aldrig hänt mig
- 51- d. Det har hänt att jag varit förälskad utan att vi hade några samlag, varken förr eller senare.
1 Har hänt mig 2 Har aldrig hänt mig
- 52- e. Jag blev förälskad och vi väntade med samlag tills vi var gifta.
1 Har hänt mig 2 Har aldrig hänt mig 3 Har aldrig varit gift
- 62- 10. Hur många samlag har Ni haft under de senaste 30 dagarna?
1 Inget
2 1 samlag
3 2—4 samlag
4 5—10 samlag
5 11—20 samlag
6 Fler än 20 samlag
- 63- 11. Drack Ni vin eller sprit före Ert senaste samlag?
1 Ja 2 Nej 3 Minns inte

- 64- 12. Med vem hade Ni samlag senaste?
- ¹ Min fru, fästmö, eller mitt stadiga sällskap
- ² En umgängesvän
- ³ En kamrat från en kurs eller skola där jag går
- ⁴ En kamrat från min arbetsplats
- ⁵ En bekant som jag bara träffat någon gång
- ⁶ En helt tillfällig bekant som jag aldrig träffat förut
- ⁷ En som tog (gav) betalning
- Sätt kryss här ⁸ om Ert senaste »samlag» var med en annan man
- 65- 13. Vid Ert senaste samlag, gjorde Ni något för att undvika att det skulle bli barn? (Sätt kryss i alla rutor som passar.)
- ¹ Nej, det blev inte av
- ² Nej, vi tycker det är orätt att använda skydd
- ³ Nej, vi tycker inte om att använda några skydd
- ⁴ Nej, vi ville ha barn
- ⁵ Nej, hon var redan gravid
- ⁶ Nej, hon (jag) kan inte få barn
- 66- ¹ Ja, jag hade kondom (»gummi»)
- ² Ja, hon hade pessar
- ³ Ja, hon använde p-piller
- ⁴ Ja, hon hade inlägg (»spiral»)
- ⁵ Ja, hon sköljde sig efteråt
- ⁶ Ja, hon använde kemiskt medel
- ⁷ Ja, vi utnyttjade en »säker period»
- ⁸ Ja, vi avbröt samlaget
- 67- 14. Vem av Er tog ledningen så att Ert senaste samlag blev av?
- ¹ Jag mest ² Hon mest ³ Båda lika mycket
- 68- 15. Hur länge varade förspelet (smekningarna) som inledde Ert senaste samlag?
- ¹ För länge ² För kort ³ Lagom ⁴ Förekom ej
- 69- 16. Tycker Ni att Ert senaste samlag varade för kort eller för lång stund?
- ¹ För länge ² För kort ³ Lagom
- 70- 17. Var det ljust så att Ni kunde se varann under Ert senaste samlag?
- ¹ Ja ² Nej ³ Minns inte
- 71- 18. Pratade Ni alls med varann under Ert senaste samlag?
- ¹ Ja ² Nej ³ Minns inte

För SIFO:

- 72- 19. Vilken ställning intog Ni mest vid Ert senaste samlag?
 Liggande Annan ställning
- 73- 20. Var Ni själv över eller under?
 Över Under På sidan
- 74- 21. Var Ni ansikte mot ansikte?
 Ja Nej Olika
- 75- 22. Fanns det andra par i rummet vid Ert senaste samlag?
 Ja Nej
- 76- 23. Hur var Ert senaste samlag?
 Mycket tillfredsställande
 Ganska tillfredsställande
 Ganska otillfredsställande
 Mycket otillfredsställande
- 77- 24. Tänk tillbaka på det gångna året. Med hur många personer har Ni haft samlag under de senaste tolv månaderna?
 Ingen person
 En person
 Två personer
 3—5 personer
 Fler än 5 personer
- 78- 25. Vid Era samlag under det senaste året, har kvinnan (kvinnorna) använt sig av något preventivmedel?
 Ja, alltid Ja, ibland Nej
- 79- 26. Har Ni själv under det senaste året använt kondom (»gummi»)?
 Ja, alltid Ja, ibland Nej
- 80- Om Ni svarat **Nej** kan Ni säga varför Ni inte använt något preventivmedel under det gångna året?
 Jag har velat ha barn
 Kvinnan har helt skött preventivfrågan
 Kvinnan har inte tyckt att jag skall ha något preventivmedel
 Jag tycker själv inte om att använda preventivmedel
 Jag tycker det är orätt att använda preventivmedel
 Jag behöver inte använda preventivmedel eftersom hon (jag) inte kan få barn
 Kvinnan var gravid under det gångna året
 Det har inte blivit av att använda något preventivmedel

Röd För SIFO:

8-

32-

33-

35-

41-

42-

43-

44-

46-

Här kommer några frågor om Ert allra första samlag.

34. Hur gammal var Ni när Ni hade Ert första samlag?

Jag var år

35. Var Ni gift eller ogift?

Gift

Ogift

36. Hur gammal var den kvinna som Ni hade Ert första samlag med?

Han var ungefär år

37. Vid Ert första samlag, gjorde Ni något för att undvika att få barn?

Nej, ingenting

Ja, jag hade kondom (»gummi»)

Ja, hon hade pessar

Ja, vi avbröt samlaget

Ja (Vad?)

.....)

38. Hur länge hade Ni känt varann innan Ni hade samlag första gången?

Mindre än en vecka

1—4 veckor

1—5 månader

6 månader eller längre

39. Var hade Ni ursprungligen träffats?

Vi träffades i skolan

Vi träffades på arbetet

Vi träffades i en förening eller ungdomsgård

Vi träffades i umgängeskretsen

Vi bodde grannar

Vi träffades på en offentlig danstillställning

Vi träffades ute på gatan, vägen, kafé eller konditori

Jag var ute och »raggade»

Annat (Var?)

.....)

- 47- 40. Var hade Ni första samlaget?
- ¹ I vårt gemensamma hem
- ² I mitt hem
- ³ I hennes hem
- ⁴ Hos en kamrat
- ⁵ På hotell
- ⁶ I bil
- ⁷ I tält
- ⁸ Utomhus
- ⁹ Annat (Var?)
- Sätt kryss här ^x om Ert första samlag ägde rum utomlands
- 48- 41. Hade någon av Er druckit vin eller sprit före första samlaget?
- ⁴ Ja ⁷ Nej ⁹ Minns inte
- 49- 42. Hade Ni räknat med att ha samlag den gången?
- ⁴ Nej, det bara blev så
- ⁷ Ja, jag hade räknat med det
- ⁸ Ja, hon hade räknat med det
- ⁹ Ja, vi båda hade räknat med det
- 50- 43. Hur länge fortsatte ni båda att träffas?
- ⁴ Mindre än en vecka
- ⁷ 1—4 veckor
- ⁸ 1—5 månader
- ⁹ 6 månader eller längre
- ⁰ Vi träffas ännu
- 51- 44. Efter Ert första samlag, hur länge dröjde det till nästa tillfälle då Ni hade samlag?
- ⁴ Jag har inte haft samlag sedan dess
- ⁷ Mindre än en vecka
- ⁸ 1—4 veckor
- ⁹ 1—5 månader
- ⁰ 6 månader eller längre
- 52- 45. Var Ert allra senaste samlag med samma person som det första?
- ⁴ Ja ⁷ Nej

För SIFO:

8-

43-

44-
45-

46-

47-
48-

49-

52-

53-

54-

55-

46. Har Ni någonsin gjort en kvinna med barn?
 Ja Vet inte Om Ni svarar **Nej** gå till sidan 9 →
47. Hur gammal var Ni när Ni första gången gjorde en kvinna med barn?
Jag var år
48. Ville Ni få barn då?
 Ja Nej Tveksam
49. Hur gammal var Ni när Ni senaste gången gjorde en kvinna med barn?
Jag var år
50. Ville Ni få barn då?
 Ja Nej Tveksam
54. Hur många barn har Ni fått?
 Inget barn
Jag har fått barn
55. Har Ni någon gång orsakat någon en icke önskad graviditet?
 Ja Nej, aldrig Vet inte
Sätt kryss här om Er hustru var gravid när Ni gifte Er.
56. Om Ni svarat Ja, vad hade Ni gjort vid det aktuella tillfället för att undvika att få barn?
 ¹ Ingenting särskilt
 ² Hon använde pessar
 ³ Jag använde kondom (»gummi»)
 ⁴ Hon hade tagit p-piller
 ⁵ Hon hade inlägg (»spiral»)
 ⁶ Vi trodde vi utnyttjade en »säker period»
 ⁷ Hon sköljde sig efteråt
 ⁸ Vi avbröt samlaget
 ⁹ Annat (Vad?
.....)

ALLA SVARAR HÄR

57. Anser Ni att en äkta man får vara otrogen om han ser till, att hans hustru inte känner till det? Ja Nej Vet inte
58. Anser Ni att en hustru får vara otrogen om hon ser till, att hennes man inte känner till det? Ja Nej Vet inte
59. Tror Ni att sexualiteten är människans förnämsta lyckokälla? Ja Nej Vet inte
60. Tror Ni att regelbunden sexuell utlevelse är nödvändig för att man skall känna sig frisk? Ja Nej Vet inte
61. Har Ni någon som Ni kan tala öppet med om det sexuella? Ja Nej Tveksam
62. Var Edra föräldrar nogga med att inte visa sig nakna när Ni var med?
 Ja, min far
 Ja, min mor
 Ja, båda
 Nej, ingen av dem
63. Har Ni sett Edra föräldrar visa ömhet mot varann genom att smekas, kyssas eller säga rara saker? Ja Nej Tveksam
64. Har Ni sett eller hört Edra föräldrar ha samlag? Ja Nej Tveksam
65. Skulle Ni vilja veta mera om hur sexualorganen fungerar? Ja, vill veta mera Nej
66. Skulle Ni vilja veta mer om olika ställningar vid samlag? Ja Nej

För SIFO:

Grön 8-

53-

54-

55-

56-

57-

58-

67. Hur gammal var Ni när Ni smekte en kvinnas bröst första gången?
 Jag har aldrig smekt en kvinnas bröst
Jag var ungefär år
 Minns inte
68. Hur gammal var Ni när Ni första gången smekte en kvinnas könsdelar?
 Jag har aldrig smekt en kvinna där
Jag var ungefär år
 Minns inte
69. Hur gammal var Ni när en kvinna första gången smekte Era könsdelar?
 Ingen kvinna har smekt mig där
Jag var ungefär år första gången
 Minns inte
70. Att smeka varandras könsdelar brukar kallas »petting». Har Ni under den senaste månaden någon gång använt »petting» i stället för samlag?
 Ja Nej Kan inte säga
71. Brukar Ni använda »petting» i stället för samlag?
 Ofta Ibland Aldrig Kan inte säga
72. Hur ofta har Ni onanerat under de senaste 30 dagarna?
 Inte någon gång under senaste månaden
 En gång
 2—4 gånger
 5—10 gånger
 11—20 gånger
 Fler än 20 gånger den senaste månaden
73. Har Ni under de senaste 30 dagarna erfarit sexuell njutning med en annan man?
 Ja Nej, men jag skulle gärna ha velat Nej

TACK FÖR ER MEDVERKAN!
NI HAR LÄMNAT ETT STORT BIDRAG TILL EN MYCKET VIKTIG VETENSKAPLIG
UNDERSÖKNING FÖR EN STATLIG KOMMITTÉ.

KUNGL. BIBL.
14 MAJ 1969
STOCKHOLM

Nordisk udredningsserie (Nu) 1969

Konnologisk förteckning

1. Utvidgat nordiskt ekonomiskt samarbete.

Statens offentliga utredningar 1969

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Faktisk brottslighet bland skolbarn. [1]

Utbildningsdepartementet

Om sexallivet i Sverige. [2]

